

**Boldog Gizella Katolikus
Általános Iskola és Óvoda**

Pedagógiai Program

OM azonosító: 027217

Mohács, 2025.

Tartalom

1	Jogsabályok jegyzéke.....	7
2	Az intézmény adatai.....	8
3	Bevezetés	9
4	Az intézmény bemutatása	10
5	A katolikus köznevelési intézmény küldetése	10
5.1	Az intézményi nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei	13
5.2	Katolikus gyermekkép.....	16
5.3	Pedagógiai hitvallásunk.....	18
5.4	Az intézményi nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei.....	18
6	A gyermekek esélyegyenlőségét biztosító intézkedések	20
7	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	21
7.1	A sajátos nevelési igényű tanuló (SNI)	22
7.2	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	26
7.3	A tehetség kibontakozás	27
8	Intézményünk kapcsolatai.....	28
8.1	Család – óvoda/iskola.....	28
8.1.1	A szülői közösség.....	30
8.1.2	A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:..	30
8.2	Kapcsolatrendszer.....	32
8.2.1	Nevelési-oktatási intézmények.....	32
8.2.2	A fenntartó.....	33
8.2.3	Önkormányzatok	33
8.2.4	Civil szervezetek	34
8.2.5	Szakmai szervezetek	34
8.2.6	Közművelődési intézményekkel	35

8.2.7	Egyéb.....	35
9	Az iskola személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatai	35
9.1	Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink	35
9.2	A személyiségfejlesztés területei.....	36
10	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	38
10.1	Az egyéni szükségletek felismerése és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása	39
10.2	Felelősrendszer kialakítása, a csoport életének megszervezése	40
10.3	A közösség életét meghatározó szabályok megfogalmazása, illetve módosításuk ...	40
11	A pedagógiai módszerek kiválasztásának szempontjai.....	41
12	A pedagógusok helyi intézményi feladatai	44
12.1	A pedagógusok alapvető feladatai	44
12.2	A pedagógusok feladatai a tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munkával összefüggésben	44
12.3	A pedagógus egyéb feladatai	45
13	Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	47
13.1	Az osztályfőnök feladatai	47
13.2	Az osztályfőnöki munka tervezése	49
13.2.1	Az osztályfőnöki órák témái	49
14	A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	50
15	Az intézménybe jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei	51
16	Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés programja.....	52
16.1	Tanulásszervezési és tartalmi keretek.....	53
16.2	Egészségnevelési és környezeti nevelési lehetőségek a tanórán kívüli nevelésben ..	53
17	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos intézményi terv	54
18	A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	55

19	Lázár Ervin Program	56
20	Szent Ferenc Tagóvoda	58
21	Óvodai nevelésünk célja.....	59
22	A katolikus óvodai nevelés feladatai.....	60
	23.1 Az óvodai nevelés általános feladatai.....	60
	23.2 A hitre nevelés erősítése	60
24	Az egészséges életmód alakítása.....	63
25	Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	69
26	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	73
27	Sajátos nevelési feladataink a potenciális iskolai tanulási zavarok megelőzésére.....	76
28	A tehetség kibontakozása	79
29	A nemzetiségi óvodai nevelés	80
30	Az óvodai élet tevékenységi formái és óvodapedagógusi feladatai	82
	30.1 Hitre nevelés – A hit Isten ajándéka	82
	30.2 Játék	84
	30.3 Ének, zene, népi játék, tánc	89
	30.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	92
	30.5 Verselés, mesélés.....	95
	30.6 A mindennapos mozgás.....	98
	30.7 A környező világ tevékeny megismerése	105
	30.8 Munka jellegű tevékenység	110
31	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	112
32	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	114
	32.1 Az iskolakezdés testi, lelki és szociális kritériumai	114
	32.2 A pedagógiai programunkban megfogalmazott általános jellemzők	115
33	Dokumentáció	122

34	Az óvodai élet megszervezésének elvei	124
34.1	A Szent Ferenc Tagóvoda személyi feltételei	124
34.2	Az óvodai élet időbeni keretei	128
34.3	Az óvoda hagyományai, ünnepei időkeretben.....	130
34.4	A csoportok ajánlott heti rendje.....	132
34.5	A csoportok ajánlott napirendje.....	134
35	Az iskola helyi tanterve.....	136
35.1	Óraterv	136
35.2	Választható tantárgyak, foglalkozások	137
35.3	Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	137
35.4	A tanulók továbbhaladásának, magasabb évfolyamba lépésének feltételei	138
35.5	A tanulmányi munka értékelése	138
35.6	A számonkérés formái 1-4. osztályban.....	139
35.7	A számonkérés formái 5-8. évfolyamon.....	140
35.8	Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	141
35.9	A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei	141
35.10	A tanulók jutalmazásának és fegyelmezésének elvei és formái	142
35.10.1	A tanulói magatartás minősítésének feltételei	142
35.10.2	A tanulói szorgalom minősítésének feltételei.....	143
35.10.3	A dicséretetek formái	144
35.10.4	Az iskolai fegyelmezés elvei	145
35.11	Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja az Oktatási Hivatal Irányelvei alapján	147
35.11.1	Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló...	149
35.11.2	A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei	154
35.12	Német nemzetiségi oktatás-nevelés	156

35.13	Az angol nyelv emelt szintű oktatása.....	159
35.14	A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja.....	166
36	Érvényességi határozat.....	167
37	Legitimációs záradék.....	169

1 Jogsabályok jegyzéke

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- Egyházi Törvénykönyv
- II. Vatikáni Zsinat dokumentumai
- 2012. évi VII. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény módosításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 331/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről
- 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- Továbbá a fenntartói és a helyi (önkormányzati) rendeletek
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól
- 2003. évi CXXV. törvény az esélyegyenlőségről

- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve (kiadja az Oktatási Hivatal, 2025)
- 419/2024. (XII.23.) Korm. rend. a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 2023. évi LII. tv. a pedagógusok új életpályájáról
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve (kiadja az Oktatási Hivatal, 2020)
- A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei (kiadja az Oktatási Hivatal, 2020)

2 Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola és Óvoda

Székhely: Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola

Címe: 7700 Mohács, Szabadság utca 2.

Címere:

Telephely: Szent Ferenc Tagóvoda

Címe: 7700 Mohács, Szent Ferenc tér 1.

Címere:

Az intézmény fenntartója: Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye

Címe: 7621 Pécs, Dóm tér 2.

Intézményi OM azonosító: 027217

3 Bevezetés

A korunkban lejátszódó gyors változások, melyek a politika, kultúra, művészet és nevelés terén egyaránt megfigyelhetők, komoly kihívást jelentenek a katolikus intézmények számára, miközben jelentős nyomást gyakorolnak a családokra. A bizonytalan társadalmi helyzet, a sok esetben hiányzó családi támogatás és háttér kiteszi a gyermekeket, fiatalokat annak a veszélynek, hogy *„a megtévesztő emberi tanítás és a tévedésbe ejtő álnokság minden szele magával sodorja őket” (Ef 4,14).*

Katolikus intézményeink ezért olyan missziós feladatot látnak el, ahol a katolikus nevelésnek át kell fognia az egész intézményt, egységbe kell foglalnia dolgozóit, az odajáró gyerekeket és szülőket. Nevelésünk, oktatásunk gyermekközpontú, ami magában foglalja azt is, hogy az intézményünkbe járó valamennyi gyermeket, tanulót megillető jogokat a mindennapjaikban tiszteletben tartjuk.

A szülők az intézménybe való beíratással kifejezik egyetértésüket az ott folyó oktatási és nevelési tevékenység céljaival. Intézményünk egyházi szelleme igazán csak akkor születhet meg, ha a szülők is közösséget alkotnak és együttműködnek az adott intézmény oktatóiból, nevelőiből és egyéb munkatársaiból álló közösséggel. A szülőktől is elvárható, hogy elfogadják az intézmény katolikus jellegét, ne neveljenek, tegyenek az intézmény ellen, hanem megnyilvánulásaikkal erkölcsileg is támogassák azt. Intézményeink igyekeznek a szülőkkel minél jobban megismertetni szellemiségüket, nevelési alapelveiket, segítséget nyújtanak a katolikus értékrend megismerésében és elmélyítésében. Ezen törekvésük azonban csak a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartáson keresztül valósítható meg. Intézményünk elvárja, hogy a szülők ebben aktívan részt vegyenek. A családi nevelést kiegészítve intézményünk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik. Gyermekeink, diákjaink nagy része a katolikus intézményünkben szerzik első vallásos ismereteiket. Életkori sajátosságaikból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őket körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok, dadusok, plébános atya, pedagógusok, hittanárok, egyházi személyek és nem pedagógus munkatársak) élete példájából tapasztalják meg Isten szeretetét. Szeretnénk olyan óvodai, iskolai életet nyújtani, melynek biztonságában a bizalom, a tisztelet, a szeretet, az elfogadás, a megbocsátás mellett, érdeklődve, bátran, korosztályuknak megfelelően fedezzék fel és ismerjék meg az őket körülvevő világot.

4 Az intézmény bemutatása

Intézményünk a több, mint 900 éves, soknemzetiségű városban, Mohácson található. A mezővárosból fokozatosan ipari kisvárossá alakuló település köznevelési intézményei között a Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola és Óvoda jelentős szerepet tölt be. A rendszerváltozás után, helyi, keresztény értelmiségiek kezdeményezésére 1996-ban jött létre az önálló katolikus iskola a ferences rend fenntartásában. A város lehetővé tette, hogy a Park Utcai Iskola Gólya utcai épületében indulhasson a katolikus nevelés-oktatás. 1999-ben a ferences rend a korábbi kolostor épületében működő óvoda fenntartását is átvállalta a várostól. Az iskola hamarosan kinőtte a Gólya utcai épületet, 2002-ben költözött a ma is használt Szabadság utcai épületbe, ahol már egy tornaterem is a tanulók rendelkezésére állt. A Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány 2012-ben adta át a fenntartói jogokat a Pécsi Egyházmegyének.

A német nemzetiségi nevelést és nyelvoktatást a kezdetektől felvállalta intézményünk. A szűkebb értelemben vett nyelvoktatáshoz a nemzetiségi önzonosságtudat alakításának és a hagyományápolásnak különböző formái járulnak: tanítjuk a kisebbség történelmét és kultúráját, ünnepi és népi hagyományokat, néptánc- és népdalkincset.

A nyelvoktatás emelt óraszámú és csoportbontásban történik, melynek célja, hogy a tanulók alapos nyelvtudás birtokában képesek legyenek a középiskolában a nyelvi tagozatokon vagy az emelt óraszámú osztályokban helytállni és rövid időn belül nyelvvizsgát szerezni. Ismerjék meg, őrizték és ápolják a német nemzetiségi hagyományokat.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de a szakmaiságot, a gyermekek – mindenek felett álló – érdekét szolgáló szempontokat előtérbe helyezzük.

A keresztényi értékeket, valamint a német nemzetiségi nyelvi oktatást – kultúra megismerését, annak ápolását –, valamint az angol nyelvi oktatást a szülők nagyon fontosnak tartják, ezért is választják gyermekeik számára intézményünket.

5 A katolikus köznevelési intézmény küldetése

***„Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet,
Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.”***

(Mt 28,19-20)

Intézményünk tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember formálásán munkálkodjon, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben, minden emberi érték kibontakozik és egymásba fonódik. Benne és a teremtés rendjének felismerésében gyökerezik a kötelesség az

emberi értékek tisztelete iránt, érvényre juttatva a tanulókat, a gyermekeket megillető autonómiát, közben betöltve a sajátos küldetést, amely minden ember szolgálatára kötelez.

Az intézményeink dolgozói azért tanítanak, hogy neveljenek, vagyis belülről alakítsák az embert, s fölé emeljék azoknak a körülményeknek, amelyek meggátolják őt a teljes emberré válásban. Ezt szem előtt tartva olyan nevelési tervből indulunk ki, amely céltudatosan, Krisztusba ágyazottan a személyiség mindhárom aspektusának: lelki, szellemi, érzelmi világának teljes kimunkálására irányul.

Elsődleges cél a hit ébresztése, a gyermekek, diákok személyes istenkapcsolatra vezetése Isten Igéje által, az Egyház Tanítóhivatalának dokumentumaival összhangban. A hitre nevelés nem annyira szavakkal történik, mint inkább a pedagógusaink, intézményi dolgozóink életpéldáján, a hétköznapi életben észrevehető Krisztus központú viselkedésén és gondolkodásán keresztül. A gyermek, tanuló azt az életstílust sajátítja el, amit a közvetlen környezetében lát.

Fontos, hogy a hitre nevelés szője át az intézményeink mindennapi életét, de személyre szabott legyen, alkalmazkodjon a gyermek, a tanuló hitéleti múltjához. Keresztény nevelésünknek abban kell segíteni a gyermekeket és a fiatalokat, hogy felismerjék a Krisztusban kapott szabadság jelentését, felismerjék a benne rejlő lehetőséget. Megérjenek a szabadság felelős használatára, érzékük legyen az igazi értékek iránt, megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot, törekedjenek a folytonos önképzésre és önnevelésre. Mindeközben biztosítani kell az esztétikus, biztonságos környezetet, a szeretetteljes, mindenkit elfogadó, családias, bizalmat árasztó, elfogadáson alapuló légkört. Elő kell segíteni az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a hitélet erősítését szolgáló közösségi (lelkigyakorlat, zárándoklat, stb.) programokban. Egyházmegyénk köznevelési intézményeinek, mint nevelő intézményeknek kifejezett feladata, hogy feltárják a műveltség erkölcsi és vallási dimenzióit, megmozgatva ezzel az egyén lelki működését, és segítve őt abban, hogy az erkölcsi szabadságához eljusson. Felismerje és kamatoztatni tudja a kapott képességeket, támogató segítséget kapjon hivatása felismerésére, hogy élete során alkalmassá váljon a közösségi tevékenységre és a másokkal – családban, társadalomban – való eredményes együttműködésre. Ugyanígy fontos a személyes meggyőződés, a keresztény világszemlélet és világkép kialakulásának és érzelmi-szellemi megerősödésének előmozdítása, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján. A gyerekeink, tanulóink hit felé vezetése, az erkölcsös, hiteles, becsületes életre nevelése elsődleges feladatunk, melyek mellett kinyilvánítjuk mindenki előtt az üdvösség örömhírét. Már kétezer éve az Egyház legfőbb

feladata a hit, a keresztény tanítás továbbadása, melyet minden embernél újra és újra kell kezdenie.

A Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola és Óvoda a katolikus köznevelési rendszerben szakmailag önálló köznevelési intézmény, mely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek harmadik életévétől az általános iskola befejezéséig. Intézményünkben biztosítjuk a 3-14 éves korú gyermekek fejlődésének, nevelésének, oktatásának legmegfelelőbb feltételeit. Az intézményünkben használt nevelési és pedagógiai hatásokat, módszereket a gyermekek, diákok személyiségéhez igazítjuk. A közös igazgatású köznevelési intézményünk pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével hozzájárul az emberi értékek közvetítéséhez:

- az intézmény minden tagja osztozik a keresztény világszemlélettel
- tiszteljük a családokat, a gyermekek érdekeit
- építünk a német nemzetiség kultúrájára, hagyományaira, nyelvének értékeire és azok átörökítésére, a gyermeki önazonosság megőrzése mellett
- az angol nyelv magas óraszámában történő tanítása révén tanulóink a középiskolába lépve könnyedén szereznek nyelvvizsgát

A pedagógus felelőssége

Intézményeinkben a sajátos keresztény légkör megteremtéséért elsődlegesen az ott dolgozó munkatársak a felelősek. Ezt a munkát csak a gyermek, a tanuló és családja minél jobb megismerésével lehet lelkiismeretesen elvégezni.

Pedagógusaink értéket kell, hogy közvetítsenek:

- törekedniük kell arra, hogy szavaik és tetteik összhangban legyenek, s a keresztény értékrendet hitelesen közvetítsék a gyermekek, a diákok és kollégák felé a keresztényi élet megvalósításának szándékával,
- az értékközvetítés igazodjon a gyerekek, tanulók jogos igényeihez, életkori sajátosságaihoz, hogy ne elriasszon, hanem magával hívjon,
- minden pedagógus pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen,
- ígéreteit megtartsa a gyerekek, a diákok és a kollégák felé is,
- konfliktusait emberi módon kezelje,
- tudjon megbocsátani

Intézményeink valamennyi dolgozója példaként áll a gyermekek, a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, életvitelével és beszédstílusával. Különösen nagy a felelősségünk, mert a keresztény közösség nevében neveljük a gyermekeinket, tanulóinkat. Céljainkat csak akkor érhetjük el, ha a nevelőtestületeink tagjait, sőt a nem pedagógus munkatársainkat is áthatja a katolikus küldetéstudat.

Nyújtunk erkölcsi mintát és példát gyermekeinknek, tanulóinknak és szüleiknek:

- lelkiismeretes nevelő – oktató munkával,
- tiszteletteljes beszéddel,
- „okos” szeretettel,
- igazságossággal,
- önfegyelmel és igazmondással,
- szolgáljuk hűséggel a nemzeti értékeket,
- vállaljuk szerepet a német nemzeti hagyományok átörökítésében,
- vállaljuk szerepet egyházközségünk életében.

5.1 Az intézményi nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

Az alapelveink, melyeknek a nevelő-oktató tevékenységünk valamennyi területén érvényesülniük kell.

- **A gyermekközpontúság elve**

- valljuk, hogy a gyermek, a tanuló egyedi, megismételhetetlen érték és ezért megilleti őt a maximális gondosság, tisztelet, az emberi jogok és az elvárható legmagasabb fokú gyermekcentrikus pedagógiai gondviselés
- a módszertani sokszínűség érvényesítésével, változatos munkaformák és tanulásszervezési eljárások alkalmazásával, segítő, támogató attitűddel neveljük, oktatjuk gyermekeinket, diákjainkat
- arra törekszünk, hogy a dicséretet, a buzdítást, a megfelelő elismerést előtérbe helyezzük gyermekeink, diákjaink nevelésében, értékelésében

- **A komplex személyiségfejlesztés elve**

- nevelő – oktató tevékenységünk gyermekeink, tanítványaink teljes személyiségének komplex fejlesztését, értékrendjük megalapozását, normakövető magatartásuk,

ismereteik, képességeik, készségeik kialakítását, bővítését, kompetenciáik egyenértékű fejlesztését szolgálja

- **Gyermeki szükségletekhez való alkalmazkodás elve**

- természetesnek tartjuk az egyéni képességek különbözőségét, ezért a gyermekek, tanulók személyi szükségleteinek, tudásának, képességeinek, érdeklődésének megfelelő, differenciált fejlesztésre törekszünk

- **Ismeretbe ágyazott képességfejlesztés elve**

- életszerű, élet közeli, tapasztalatszerzésre, tudás közvetítésére épülő, a szabad játékban, valamint a játékkal párhuzamos tevékenységeken keresztül megvalósuló ismeretek közvetítésére törekszünk
- a nevelési – oktatási folyamatokban következetes „emberléptékű” követelményeket támasztunk

- **Tevékenységközpontúság elve**

- az ismeretszerzést, a képesség- és készségfejlesztést, az attitűdfejlesztést, a gyermeki, tanulói aktivitásra épülő pedagógiai módszerekkel, korszerű infokommunikációs eszközök használatával előtérbe helyezzük
- a tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére

- **Nyitottság és tolerancia elve**

- elfogadjuk az egyéniségekből, az eltérő kultúrákból és vallási hovatartozásból eredő különbözőségeket
- nevelésünket jellemzi az egyéni és közösségi érdekek egyensúlyban tartása, gyermekeink, diákjaink egészséges fejlődésének érdekében
- nevelésünkben kiemelt helyen kezeljük a megfelelő szokások és szabályok kialakítását

- **Esélyegyenlőség elve**

- a tudáshoz való egyenlő hozzáférés érdekében együtt neveljük a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyermekeket, tanulókat
- minden munkatársunk tiszteletben tartja a hátrányos megkülönböztetés tilalmának szabályát

- **Együttműködés és partnerség elve**

- partnerként kezeljük a családot, a gyermeket és az intézmény társadalmi környezetét
- a szülőkkel olyan szemléletben kívánunk együttműködni, hogy a szülő és az intézmény egyaránt érezze: közösek a céljaink és közösek az érdekeink
- gyermekeinkkel, tanítványainkkal való közös munkánkat egymás tiszteletére, a kölcsönös megbecsülésre építjük
- számítunk partnereink együttműködésére és segítő támogatására az intézményt, a munkánkat érintő kérdésekben
- **Magas szintű szakmaiság és eredményesség elve**
 - nyitottak vagyunk az önképzésre, a horizontális tanulásra, a szakmailag megalapozott, új és eredményes pedagógiai eljárások és módszerek megtanulására, alkalmazására
 - kompetencia alapú oktatást, személyiségpedagógiát, integrációt, készség-képességfejlesztést alkalmazva az eltérő adottságú, és sajátos helyzetű gyermekeket, tanulókat a képességeik legfelső határáig igyekszünk fejleszteni
 - minden támogatást megadunk ahhoz, hogy gyermekeink, tanítványaink elsajátítsák az élethosszig tartó tanulás alapjait, valamint a folyamatot megkönnyítő képességeket, készségeket és kompetenciákat: a szövegértési – szövegalkotási, matematikai - logikai, szociális, életviteli és környezeti, az életpálya-építési, idegen nyelvi, valamint az infokommunikációt
 - továbbra is törekszünk a már kialakult nevelési és pedagógiai értékeink megőrzésére, valamint számítunk a munkatársi közösség innovatív ötleteire
- **Példamutatás elve**
 - személyes példamutatással neveljük gyermekeinket, tanítványainkat toleranciára, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására
 - az intézmény valamennyi dolgozójától és gyermekétől elvárjuk, hogy kölcsönösen tartsa tiszteletben a másik emberi méltóságát
- **Életen át tartó tanulás elve**
 - mindennapi munkánk során biztosítjuk a fokozatosságot, folyamatosságot és a folytonosságot, számolunk a gyerekek, diákok különböző ütemű mentális és képességfejlődésével, az egyes képesség- és kompetenciaterületek éveken át tartó fejlődési folyamatával
 - arra törekszünk, hogy a tanulóban kialakuljon az igény az egész életen át tartó tanulásra
- **A katolikus iskola nevelő-oktatómunkájára vonatkozó alapelvek**

- érvényesítjük az alapvető emberi és szabadságjogokat, a gyermekeket megillető jogokat
- erősítjük az egymás iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat érzését
- jellemezze gyermekeinket, tanulóinkat az intellektuális igényesség, a kulturált stílus minden tevékenységben
- egyensúlyban tartjuk az egészséges fejlődés érdekében: az egyéni és közösségi érdekeket
- minden területen figyelembe vesszük az egyéni és életkori sajátosságokat
- fejlesztjük a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudatukat és azok tiszteletben tartását
- építünk a gyermekek, tanulók öntevékenységre, önszerveződő képességére
- konstruktív együttműködésre törekszünk a szülőkkel, a kapcsolódó óvodákkal, iskolákkal és egyházi közösségekkel
- megtanítjuk valamennyi gyermekünk, diákunk számára a teremtet világra való rácsodálkozás képességét: az örömet, a hálát, a megbecsülést és a védelmet

5.2 Katolikus gyermekkép

*„A gyermek érték, mert halhatatlan lélek lakik benne.
Tele van élményekkel, erősen kötődik a kisebbség nyelvéhez, kultúrkincséhez.
Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.”
(Kodály Zoltán)*

A többcélú köznevelési intézményünk gyermekközpontú, befogadó. Ezért alapvető követelmény emberi méltóságuknak, jogaiknak biztosítása, a testi-lelki-szellemi szükségleteinek kielégítése a nevelés-oktatás valamennyi eszközével. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. Ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek, tanuló számára azt, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben, oktatásban részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. A személyiség kibontakozása olyan hosszú folyamat, amelyet kísérni kell. Az intézmény világos, áttekinthető, kiszámítható kereteket biztosít ehhez a folyamathoz. Az egyéni

fejlődés-fejlesztés kísérése személyes törődést és odafigyelést követel, amit a legteljesebb módon kívánunk megadni növendékeinknek.

Kiemelt helyen kezeljük azt, hogy keresztény szemlélet hatja át az intézményi nevelésünket, oktatásunkat, pedagógiai alapelveinket.

Nevelésünk legyen gyermekközpontú, az egész személyiséget fejlessze, ehhez biztosítjuk

- a megfelelő személyi és tárgyi környezetet,
- az esztétikus, biztonságos, szeretetteljes, elfogadó, családias, bizalmat árasztó, elfogadáson alapuló, gyermekközpontú légkört,
- biztosítjuk, hogy a gyermekek önmagához képest fejlődjenek, és meglévő hátrányaik csökkenjenek,
- humanista szemlélettel a pozitív én-kép megerősödését.

A hitre neveléssel, keresztényi értékek hordozásával és azok megismertetésével szeretnénk jóra való embereket nevelni, akik tudnak játszani, tevékenykedni, tanulni, szeretni, örülni, nevetni, rácsodálkozni, egymást elfogadni, tisztelni és megbocsátani is. Az empátia és az elfogadás nem más, mint a másik ember érzéseivel, élethelyzetével való azonosulás képessége. Ez a beleélő képesség teszi lehetővé, hogy megértsük embertársunk véleményét, cselekedeteit – még ha adott esetben különbözik is a miénktől – és ez segíti a kölcsönösen elfogadható közös értékek mentén való együttműködés kialakulását.

- számukra legyen fontos az óvodai iskolai, közösség, a társak megbecsülése, segítése, a nevelők tisztelete
- merjenek bátran nevelőik felé fordulni kéréseikkel, gondjaikkal
- szívesen járjanak óvodába és iskolába, óvják környezetüket, megfelelő ismeretek birtokában hagyják el intézményeinket hat- illetve tizennégy évesen
- gyermekeink, tanulóink rendelkezzenek egészséges önbizalommal, kommunikáljanak jól és udvariasan
- ügyesen mozogjanak, szeressék a sportot, a teremtett világot, a természetet és a művészeteket
- az egyetemes emberi értékeket ismerjék és éljék meg
- a német nemzetiségi önzónosságtudat alakításának és a hagyományápolásnak különböző formái segítségével, őrizték és ápolják a német nemzetiségi hagyományokat és a nyelvet

5.3 Pedagógiai hitvallásunk

„Mi a máért vagyunk felelősek. A jövő Isten kezében van.”

(Elisabeth Elliot)

Tiszteletben tartjuk az egyház általános értékeit. Az ember nem önmaga alkotója, vagy véletlen és céltalan folyamatos eredménye, hanem a mindeneket alkotó, végtelenül és visszavonhatatlanul szerető Isten teremtménye, aki saját képmására és lényének hasonlóságára alkotta őt férfinek és nőnek. Természete szerint két világ határán helyezkedik el: halandó teste és szükségletei alapján az anyagi világhoz, célját és létének értelmét tekintve pedig az anyagi világon túli létezőkhöz tartozik. Az ember küldetése, hogy elérje élete célját, az üdvösséget, és megélve az Istentől – bűn által – való elválasztottság megszűnését, visszajusson Isten jelenlétébe Jézus Krisztus kereszthalála és feltámadás által. Földi élete során törekedjen a tökéletes szeretetre embertársai iránt és Istennel együttműködve, a természet rendje szerint művelje a teremtett világot. A jövő nemzedéke egy mindenre fogékony, kreatív ember, aki bátran és szabadon asszimilálódhat más nemzet és nemzetisége kultúrájához, nyelvéhez, zenéjéhez, mivel minden ember testvéreként fog szeretni és tisztelni, így segíteni majd a nemzeti és nemzetiségi önazonosság érvényesülését, erősödését.

5.4 Az intézményi nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

Az alapelveink, melyeknek a nevelő-oktató tevékenységünk valamennyi területén érvényesülniük kell.

- **A gyermekközpontúság elve**
 - valljuk, hogy a gyermek, a tanuló egyedi, megismételhetetlen érték és ezért megilleti őt a maximális gondosság, tisztelet, az emberi jogok és az elvárható legmagasabb fokú gyermekcentrikus pedagógiai gondviselés
 - a módszertani sokszínűség érvényesítésével, változatos munkaformák és tanulásszervezési eljárások alkalmazásával, segítő, támogató attitűddel neveljük, oktatjuk gyermekeinket, diákjainkat
 - arra törekszünk, hogy a dicséretet, a buzdítást, a megfelelő elismerést előtérbe helyezzük gyermekeink, diákjaink nevelésében, értékelésében
- **A komplex személyiségfejlesztés elve**

- nevelő – oktató tevékenységünk gyermekeink, tanítványaink teljes személyiségének komplex fejlesztését, értékrendjük megalapozását, normakövető magatartásuk, ismereteik, képességeik, készségeik kialakítását, bővítését, kompetenciáik egyenértékű fejlesztését szolgálja
- **Gyermeki szükségletekhez való alkalmazkodás elve**
 - természetesnek tartjuk az egyéni képességek különbözőségét, ezért a gyermekek, tanulók személyi szükségleteinek, tudásának, képességeinek, érdeklődésének megfelelő, differenciált fejlesztésre törekszünk
- **Ismeretbe ágyazott képességfejlesztés elve**
 - életszerű, élet közeli, tapasztalatszerzésre, tudás közvetítésére épülő, a szabad játékban, valamint a játékkal párhuzamos tevékenységeken keresztül megvalósuló ismeretek közvetítésére törekszünk
 - a nevelési – oktatási folyamatokban következetes „emberléptékű” követelményeket támasztunk
- **Tevékenységek központúság elve**
 - az ismeretszerzést, a képesség- és készségfejlesztést, az attitűdfejlesztést, a gyermeki, tanulói aktivitásra épülő pedagógiai módszerekkel, korszerű infokommunikációs eszközök használatával előtérbe helyezzük
 - a tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére
- **Nyitottság és tolerancia elve**
 - elfogadjuk az egyéniségekből, az eltérő kultúrákból és vallási hovatartozásból eredő különbözőségeket
 - nevelésünket jellemzi az egyéni és közösségi érdekek egyensúlyban tartása, gyermekeink, diákjaink egészséges fejlődésének érdekében
 - nevelésünkben kiemelt helyen kezeljük a megfelelő szokások és szabályok kialakítását
- **Esélyegyenlőség elve**
 - a tudáshoz való egyenlő hozzáférés érdekében együtt neveljük a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyermekeket, tanulókat

- minden munkatársunk tiszteletben tartja a hátrányos megkülönböztetés tilalmának szabályát
- **Együttműködés és partnerség elve**
 - partnerként kezeljük a családot, a gyermeket és az intézmény társadalmi környezetét
 - a szülőkkel olyan szemléletben kívánunk együttműködni, hogy a szülő és az intézmény egyaránt érezze: közösek a céljaink és közösek az érdekeink
 - gyermekeinkkel, tanítványainkkal való közös munkánkat egymás tiszteletére, a kölcsönös megbecsülésre építjük
 - számítunk partnereink együttműködésére és segítő támogatására az intézményt, a munkánkat érintő kérdésekben
- **Magas szintű szakmaiság és eredményesség elve**
 - nyitottak vagyunk az önképzésre, a horizontális tanulásra, a szakmailag megalapozott, új és eredményes pedagógiai eljárások és módszerek megtanulására, alkalmazására
 - kompetencia alapú oktatást, személyiségpedagógiát, integrációt, készség-képességfejlesztést alkalmazva az eltérő adottságú, és sajátos helyzetű gyermekeket, tanulókat a képességeik legfelső határáig igyekszünk fejleszteni
 - minden támogatást megadunk ahhoz, hogy gyermekeink, tanítványaink elsajátítsák az élethosszig tartó tanulás alapjait
- **Példamutatás elve**
 - személyes példamutatással neveljük gyermekeinket, tanítványainkat toleranciára, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására
- **Teremtésvédelem elve**
 - kialakítjuk gyermekeinkben, tanulóinkban a környezettudatos magatartásformát, a teremtett világhoz való érzékenyebb és tudatosabb felelősségvállalás érdekében

6 A gyermekek esélyegyenlőségét biztosító intézkedések

Fontos helyen kezeljük az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés elvének biztosítását mind az óvodában, mind az iskolában. Az intézményben felvállaljuk a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, oktatását. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különösen nagy figyelmet fordítunk arra, hogy a HH-s és a HHH-s gyermekeink, tanulóink diszkrimináció mentességet élvezzenek. Ezekben a családokban fokozottan nyomon követjük a család szociális életét családlátogatásokkal, a

környezettanulmányokkal, hogy magunk is tisztában legyünk az óvodáztatást, iskoláztatást akadályozó tényezőkkel. Segítjük és kérjük a gondviselők partneri hozzáállását gyermekük haladásában. A Pedagógiai Szakszolgálattal és a Családsegítő Szolgálattal összehangoltan a gyermekeinknél, diákjainknál a célzott beavatkozást is kezdeményezni tudjuk.

- a szakszolgálatok segítségével meg tudjuk valósítani a rászoruló gyermekeinknél, tanulóinknál a komplex egyéni és mikro csoportos fejlesztéseket
- az SNI-s gyermekeink integrált nevelése
- segítséget nyújtunk a Szakértői Bizottságnál történő vizsgálatok elindításában
- a felülvizsgálatot követően biztosítjuk a további nevelésüket, oktatásukat
- a nevelésükhöz, oktatásukhoz, fejlesztésükhöz szükséges eszközöket biztosítjuk
- preventív célú óvodai, iskolai fejlesztéseket alkalmazzuk (mozgás, tartásjavítás, lábtorna, gyógytestnevelés, DPT teszt, DIFER, PREFER iskolaérettségi vizsgálatok)
- a kompetencia mérés eredményeinek kiértékelése, a tapasztalatok megfogalmazása tantestületi és munkaközösségi feladatunk
- támogatjuk az intézmény humán erőforrásának fejlődését – megfelelő szakirányok, modern oktatástechnikai technikák elsajátítását
- törekszünk a megfelelő eszközök és felszerelések biztosítására

Feladataink

- felmérjük a gyermekeink, tanulóink helyzetét, szociális hátterét
- segítjük a rászoruló családokat és gyermekeinket lehetőségeinknek megfelelően
- minden gyerek, diák számára biztosítuk a megfelelő feltételeket a tanuláshoz
- aktív kapcsolatok kialakítására törekszünk a problémás helyzetekben lévő gyermekek szüleivel
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és a tanulók intézményi nevelését, a hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek, integráció

7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

A 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról megállapítja a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanulók csoportjait:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

7.1 A sajátos nevelési igényű tanuló (SNI)

Intézményünkben egyre több a tanulási nehézségekkel küzdő, és a sajátos nevelési igényű tanulók száma. Kiemelt feladatunknak tekintjük az iskola életébe való integrálásukat. A hatályos jogszabály értelmében sajátos nevelési igényű tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján *mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral)* küzd. Iskolánk fogadja az Alapító Okiratában megjelölt sajátos nevelési igényű tanulókat. A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. A szakértői véleményben javaslatot tehetnek a gyermek különleges ellátására:

- a fejlesztő, rehabilitációs célú foglalkoztatásokra
- javasolt heti óraszám, forma, az ellátó pedagógus szakképzettségére vonatkozó javaslat
- tanulásszervezési, módszertani, pedagógiai javaslatokra
- pedagógiai értékelésre, minősítésre vonatkozó javaslatok
- a tanuló ellátásában, fejlesztésében részt vevők együttműködésére vonatkozó javaslatok
- javaslatok a szülők számára
- részletes fejlesztési területek kijelölése.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrációját a következő **feltételek** biztosítják intézményünkben:

Személyi feltételek:

- Az intézmény dolgozóinak részéről több figyelem, nyitottság, elfogadás, a szakmai megújulás igénye. A nevelés-oktatási folyamatban differenciálás, egyénre szabott feladatok készítése.
- A tanulók részéről felkészítésük SNI társuk érkezésére. Az együttnevelés eredménye az elfogadó, segítő magatartás kialakítása.
- Speciális szaktudással rendelkező szakember bevonása a nevelő-oktató tevékenységbe.

Tárgyi feltételek:

Fogyatékoság típusának megfelelő fejlesztő eszközök az intézményben rendelkezésre állnak. Mindennapos tevékenységek kivitelezését segítő eszközök, mint a kulturtechnikák (olvasás, írás, matematika) elsajátítását segítő eszközök, az önkiszolgálást (öltözés, vetkőzés, -étkezés - tisztálkodás) segítő eszközök, a szabadidős tevékenységeket segítő eszközök (elsősorban a játék és sport területén) mind a tanulók fejlődését, előrehaladását szolgálják. Intézményünk rendelkezik fejlesztő szobával is, ahol a rehabilitációs foglalkozásokat tudjuk biztosítani.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását az 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet 7. § kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg. Az SNI tanulók nevelése-oktatása alsó tagozaton és felső tagozaton állapotuknak megfelelően, a vonatkozó jogszabályi előírások szerinti normál tanterv és tankönyv órakereteinek megfelelő óraszámban történik. A főbb tantárgyaknál a normál tanmenetbe építjük be a differenciálást. Készségtantárgyaknál a normál tananyagnak megfelelően haladnak. Az alkalmazott módszerek igazodnak hiányosságaikhoz, fogyatékoságukhoz. Intézményünk olyan elfogadó környezet kialakítására törekszik, ami az SNI-s gyermekek másságát elfogadja, a sajátos értelmi és személyiség állapotukhoz igazodó nevelést, oktatást helyezi előtérbe.

A tanítás-tanulás folyamatában feladatunknak tartjuk:

- speciális pedagógiai segítségnyújtást
- az SNI-s tanuló megfigyelését, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezését, team munkában a gyógypedagógussal, a szakértői vélemény alapján
- a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás
- a gyógypedagógiai nevelés számára biztosított szakanyagok, tankönyvek, taneszközök beszerzését, felhasználásukat, beemelését a gyógypedagógus irányításával
- tanácsadás a szülőknek, segítségnyújtás a családi neveléshez

- az integrált tanuló nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcserét, szakmai felkészítést, folyamatos továbbképzésen való részvételt, valamint a szakmai anyagok igénybevétele.
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógusok beépítik a szakvélemények pedagógiai javaslatait, szem előtt tartják a tanulók sajátosságait, nagyobb mértékben differenciálnak, a tananyag tartalmát a gyermek igényeihez alkalmazkodva kisebb egységekre bontva közvetítik
- a tanuló pozitív magatartásjegyeinek megőrzése, erősítése
- értékelésük fejlesztő jellegű, mindenkor a tanuló egyéni haladásához, az önmagához mért fejlődés mértékét szem előtt tartó eljárás
- a sajátos nevelési igényű tanulót az igazgató – a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára – mentesítheti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztése:

A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások megtartásával folyik. A sajátos nevelési igényű tanuló kötelező óraszámán túl kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson részt venni.

Az egyéni/csoportos foglalkozások nem korrepetáló jellegűek. A foglalkozások elsődleges célkitűzése az éretlen vagy gyenge képességterületek fejlesztése, a hiányzó képességek kialakítása. Az egyes foglalkozások anyaga nem témaspecifikus, a tananyaggal ritkán kerülnek egyidejűleg fedésbe. A fejlesztő foglalkozások nemcsak az egyes részterületek fejlesztését, hanem a gyermek teljes személyiségét célozzák meg, a személyiség egészére hat. Elősegítik a reális önértékelés, a pozitív énkép kialakulását. A gyógypedagógus egyéni fejlesztési tervet készít, egyfajta útmutatót, amely segítség a pedagógus számára, azonban időszakonként, a gyermek fejlődésével párhuzamosan, folyamatosan átdolgoz. A sikeres fejlesztés alapja a bizalom tanuló és gyógypedagógus között, illetve elengedhetetlen a folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel.

A fejlesztés szervezeti formái:

- Egyéni vagy mikro csoportos fejlesztés (1-3 fő) szakfejlesztő órákon a szakvéleményben illetve a szakértői véleményben rögzített óraszámok szerint.

- Kiscsoportos fejlesztés (4-7 fő) egyéb fejlesztő hatású tevékenység: szakkör, tanórán kívüli program.

A fejlesztés célja:

A fejlődés menetében elmaradást mutató funkciók fejlesztése és lehetőség szerinti korrigálása. A készségek és képességek kibontakoztatásával törekvés arra, hogy a tanuló önmagát és másokat kész legyen elfogadni. Olyan harmonikus személyiséggé váljon, aki a társadalom értékes tagjává válik. Az egyéni fejlesztés egymásra épülő, segítő, szakszerű pedagógiai folyamatban, a tanuló és a gyógypedagógus között összhang kialakításával, a szülőkkel együttműködve valósulhat meg.

Ütemterv az SNI tanulók egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez:

- Szeptember: bemeneti mérések felvétele, elemzése; csoportalakítások; egyéni fejlesztési tervek féléves kidolgozása és folyamatos módosítása a kijelölt fejlesztési területek negyedévenkénti felülvizsgálata mellett, statisztikák és az órarend elkészítése, tanulmányi eredmények nyomon követése az egész tanév folyamán.
- Szeptembertől május végéig: egyéni és csoportos rehabilitációs/rehabilitációs foglalkozások tartása, dokumentálása.
- Január: a tanulók értékelésében való részvétel az osztályfőnökök, szaktanárokkal közösen.
- Szülők tájékoztatása, fogadóórák tartása (az iskola éves munkatervében meghatározott időpontjaiban)
- Június: értékelések, kimeneti mérés, kontrollvizsgálati kérelmek, statisztikák elkészítése, tájékoztatás a szülők felé.

Az integrált nevelésében-oktatásában részt vevő gyógypedagógus feladatspecifikációja:

- bemeneti mérések végzése
- a gyermek megfigyelése a pedagógus (tanító, szaktanár) kérésére, javaslat további vizsgálatokra
- a pedagógusok felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermek fogadására
- segíti a pedagógiai diagnózis értékelését
- javaslatot tesz a fogyatékoság illetve a sérülés típusához, a tanuló egyéni igényeinek megfelelő környezet kialakításához

- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait
- módszertani segítségnyújtás
- segítségnyújtás a speciális eszközök és módszerek kiválasztásához és alkalmazásához.
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz az értékelésben
- terápiás, fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon egyéni fejlesztési terv alapján, támaszkodva az ép funkciókra
- statisztikák készítése
- vizsgálati kérelmek készítése
- adminisztratív munkák vezetése: külv/belv/ napló
- kapcsolattartás intézményen belül és intézményen kívül

7.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4.§. (3.) alapján *„beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.”* A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavart a nevelési tanácsadó állapítja meg. Szakvéleményében megjelöli a fejlesztendő területeket is.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók sikeres integrációját az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

A tanítás-tanulás folyamatában feladatunknak tartjuk:

- felmérjük, kik azok a gyerekek, akiknek különleges bánásmódra van szükségük
- pedagógusi munkánkban olyan egyénre szabott módszereket alkalmazunk, amelyek segítik ezen gyerekek beilleszkedését a közösségbe
- az egy osztályban tanító pedagógusok együttműködését

- egységes nevelési elveket alkalmazunk
- a pedagógusok együttműködnek a gyógypedagógus kollégával, ha szükségét látjuk külső szakemberrel, pszichológussal
- osztályközösséget építünk
- a közös iskolai és iskolán kívüli programok során a peremhelyzetű tanulókat bevonjuk a programokba
- békéltető, konfliktusmegoldó stratégiát alkalmazunk;
- támogatjuk a pozitív énkép kialakulását dicsérettel, biztatással
- teljesíthető, reális követelményeket támasztunk, minimum követelményeket állítunk fel, a bukás veszély elkerülése végett
- BTMN-s tanítványaink a pedagógusok által tartott egyéni és kiscsoportos felzárkóztatásban, gyógypedagógus által vezetett fejlesztésben valamint tanórán belüli megsegítésben (differenciálásban) részesülnek
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során pedagógusaink beépítik a szakvélemények pedagógiai javaslatait, szem előtt tartják tanulóink sajátosságait, nagyobb mértékben differenciálnak
- a gyerekek családjával folyamatosan együttműködünk, egyéni fogadóórák és családlátogatás keretében is
- értékelésük fejlesztő jellegű, mindenkor a tanuló egyéni haladásához, az önmagához mért fejlődés mértékét szem előtt tartó eljárás
- a megfelelő tanulási környezet megteremtésével biztosítjuk diákjainknak a nevelési-oktatási folyamatban való sikeres részvételt, a képességstruktúrához igazodó oktatás-nevelés folyamatában

7.3 A tehetség kibontakozás

Az alapja a szabadság és a kultúra (környezet), amely a gyermeket körül veszi. Szabadság alatt a mindennapok nyújtotta gazdag lehetőségét értjük, kultúra alatt pedig szűkebb és tágabb értelemben vett környezetet, a családot és az óvodát.

Céljaink

- a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése (megelőzzük a tehetségigérek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben a bujkáló kiváló képességeket)
- a kiválóan kreatív tehetségigéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében
- gondozás módszere: kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások kiemelten projekt módszer segítségével.

Feladataink

- felismerni a kreatív gyermekeket
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági
- önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével
- elkallódás elhárítás
- a harmonikus fejlesztés
- segíteni őket a különböző helyzetekben
- az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket

A tehetséggyanús gyermekek kiválasztásának csak akkor van értelme, ha fejlesztésüket alapos tervezőmunka után megszervezzük és vállaljuk. Első lépésként olyan speciális célokat tekintettünk át és fogalmaztunk meg, melyeknek meg kell valósulni a fejlesztés során, hogy sikeresek legyenek.

8 Intézményünk kapcsolatai

A Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola és Óvoda része a helyi társadalomnak, a nemzetiségi, egyházi közösségnek, ezért is fontos, hogy a családdal való együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

8.1 Család – óvoda/iskola

A gyermekeink, tanulóink nevelése, oktatása csak szorosan a családdal együtt valósítható meg. Intézményünk nem pótolhatja, csak kiegészítheti a család által nyújtott érzelmi biztonságot,

szokásokat, ismereteket. A legszorosabb és legfontosabb kapcsolatot a családdal építjük ki, mivel a nevelés színtere a család és a katolikus intézményünk.

Céljaink

- a legfontosabb keresztény erkölcsi értéke megalapozása a gyermekekben: őszinteség, megbocsátás, alázat, segítőkészség, szülők tisztelete, felebaráti szeretet
- a családról és házasságról alkotott pozitív kép kialakítása
- a másik ember elfogadási képességének kialakítása

Feladataink

- család és az intézmény nevelői tevékenységét összhangba hozni
- jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel, aminek alapja a kölcsönös bizalom
- a szülők és a nevelők egyenlő partnerekké válnak a nevelésben, egyenrangú nevelőtársi viszony alakul ki közöttük
- fontos, hogy a családok fogadják el az intézmény katolikus jellegét, ne neveljenek az óvoda, az iskola ellen, hanem támogassák azokat
- fontosnak tartjuk, hogy mindig hiteles tájékoztatás kapjanak gyermekeikről a családok
- minél több területen, tevékenységbe szeretnénk bevonni a szülőket. Ilyenek a közös ünnepek, évszakokhoz kötődő játszó délelőttök és délutánok, sportnapok, kirándulások, családi napok, apa program. Anyák napja stb. szervezése az intézményekben
- a katolikus, nemzetiségi intézményünk mindig pozitív példát kell, hogy adjon a családoknak, a legnagyobb tapintattal
- a családdal kapcsolatos értékek a helyi tantervben hangsúlyosan jelenik meg, továbbá feladataink közé tartozik még a szülői katekézisek szervezése az intézményekben

A szülőket az óvoda, az iskola egészének életéről, az óvodai - iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, az óvoda vezetője, a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok, valamint az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer, a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein
- az óvodapedagógusok a csoportok szülői értekezletein

8.1.1 A szülői közösség

- célja a szülői munkaközösségek minél hatékonyabb működése az intézményekben
- a szülői közösség képviselői részt vesznek az óvodai, iskolai eseményeken, közvetítő szerepet töltenek be a szülők, az óvodavezető, az igazgató és a nevelőtestület között

A szülői közösség joga és feladata:

- él véleményezési jogával
- képviseli a szülők érdekeit, véleményét
- kapcsolatot tart az óvoda, iskola és szülők között
- biztosítja az információ áramlást mindkét irányba
- segíti, támogatja az óvodai, iskolai programokat
- szervezi és lebonyolítja a szülői programokat

8.1.2 A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

• Egyéni megbeszélések

- a szülők tájékoztatása gyermekük óvodai, iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről;
- segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez;
- az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között

• Családtámogatás

- gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése
- tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében
- a gyermekek, diákok otthoni környezetének megismerése

• Szülői értekezlet

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása
- a szülők tájékoztatása
- az óvoda és iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről
- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól
- az óvodai nevelés országos alapprogramja és a helyi tanterv követelményeiről
- az óvodapedagógusok és a szaktanárok értékelő munkájáról
- saját gyermekének fejlődéséről, tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról
- a gyermek csoportjának, osztályának, neveltségi szintjéről, tanulmányi munkájáról

- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az óvoda és iskola igazgatósága felé
- Szülői értekezleteken jelenléti ív és jegyzőkönyv vezetése kötelező.
- **Fogadóóra**
 - a szülők és a pedagógusok személyes találkozása
 - egy-egy gyermek, tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal (otthoni tanulás, gyakorlás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)
 - megbeszélések a gyermek, tanulók fejlődéséről, tanulmányi előmeneteléről
 - a szülővel való együttes gondolkodás, tanácsadás, segítség
- **Nyílt tanítási nap**
 - a szülő betekintést nyerjen az óvoda, iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba
 - ismerje meg személyesen a tevékenységek és tanítási órák lefolyását
 - tájékozódjon közvetlenül gyermeke fejlődéséről és az osztályközösség iskolai életéről
- **Írásbeli tájékoztató**
 - a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai- vagy osztályszintű programokról.
 - a szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az óvodai és iskolai munkaterv évenként határozza meg
 - a szülők, gyerekek – a jogszabályokban, valamint az intézmény belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az intézmény vezetőjéhez fordulnak
 - az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőjéhez, a diákönkormányzathoz vagy az intézményi tanácshoz, illetve az iskolaszékhez fordulhatnak
 - a szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az óvoda és iskola igazgatóságával, nevelőtestületével
 - a szülők és más érdeklődők az intézmény pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az óvoda, iskola igazgatójától, valamint nevelőitől kérhetnek tájékoztatást

- az intézmény pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (gyereknek, tanulónak, szülőnek, valamint az óvoda, iskola alkalmazottainak) joga van megismernie
- **Egyéb rendezvények**
 - iskolába hívogató délutánok
 - családi délutánok iskolai és osztályszinten
 - kirándulások
 - hangversenyek
 - közös szentmisén való részvétel
 - az óvodát, iskolát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása
 - internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségeinek biztosítása
 - nemzeti, egyházi ünnepek közös ünneplése
 - közös kulturális programok – nemzetiségi napok, projekthetek
 - nyílt napok, délelőttök

8.2 Kapcsolatrendszer

8.2.1 Nevelési-oktatási intézmények

- **Bölcsőde**

A gyermekek intézményváltásának megkönnyítése érdekében szükséges a kölcsönös látogatás, a gyermekek megismerése.

- **Óvodák**

- az egyházmegye fenntartásában lévő óvodákkal konstruktív szakmai kapcsolat kialakítása, egymás segítése
- a lehetőségekhez igazodva iskolánk a város minden óvodájával kapcsolatot tart, meghívjuk őket rendezvényeinkre
- intézményünk szakmai tapasztalattal, jó gyakorlataink megosztásával segíti az új intézmények integrálódását Egyházmegyénk katolikus köznevelési struktúrájába

- **Mohácsi Tankerületi Központ, általános iskolák**

- meghirdetünk a város iskoláinak versenyeket, részt veszünk a többi iskola versenyein, rendezvényein, meghívjuk őket saját programjainkra
- Lázár Ervin Program

- **Schneider Lajos Alapfokú Művészeti Iskola**

- A két intézményben tanuló diákok kölcsönösen részt vesznek intézményeink programjain.
- Megfelelő létszám esetén a zeneiskola szolfézs csoportjai iskolánkban tartják foglalkozásaikat.

- **Középiskolák**

A megfelelő továbbtanulás biztosítása érdekében több középiskolával van szoros kapcsolatunk: a mohácsi Kisfaludy Károly Gimnáziummal, a Radnóti Miklós Technikum és Szakképző Iskolával, a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumával és a Szent Mór Iskolaközponttal.

8.2.2 A fenntartó

- **Pécsi Egyházmegye**

- a közoktatási és a hitoktatási iroda munkatársaival napi munkakapcsolat
- Családi Életre Nevelés Programja a közoktatási munkatárs segítségével

- **Római Katolikus Plébánia Mohács**

- a püspöki biztos atya rendszeres jelenléte az intézményben
- bekapcsolódás a plébánia programjaiba

8.2.3 Önkormányzatok

- **Mohács Város Önkormányzata**

- aktív részvétel a város kulturális életében, városi megemlékezések szervezése
- a HH és HHH gyerekek életkörülményeinek nyomon követése, rendszeres gyermekvédelmi támogatások koordinálása
- a Programirodával a városi megemlékezések egyeztetése

- **Mohácsi Német Önkormányzat**

- részvétel az önkormányzat programjain, műsorokban szereplők felkészítésével
- az önkormányzattal közös területi német népdaléneklési verseny szervezése
- anyagi támogatást kapunk nemzetiségi programjainkhoz

- **Mohácsi és környékbeli nemzetiségi önkormányzatok**

- anyagi támogatást kapunk nemzetiségi programjainkhoz
- részvétel az önkormányzatok programjain, műsorokban szereplők felkészítésével

8.2.4 Civil szervezetek

- **Katolikus Karitás, Máltai Szeretetszolgálat**
 - részvétel a szervezetek adománygyűjtő akcióiban
- **1604. számú II. Lajos Cserkészcsapat**
 - őrsi foglalkozások, toborzás szervezése iskolánkban; cserkészek részvétele ünnepségeinken, foglalkozásainkon
- **Mohácsi Városszépítő- és Városvédő Egyesület**
 - helytörténeti kiállítások közös szervezése, helytörténeti szakkör
 - helytörténeti jelentőségű objektumok, sírok gondozása

8.2.5 Szakmai szervezetek

- **Megyei POK**
 - a pedagógus előmeneteli rendszer, minősítési eljárások, tanfelügyeleti ellenőrzésekben bekövetkező változásokról tájékoztatás, segítségadás, állásfoglalás kérés
- **Katolikus Pedagógiai Intézet**
 - szakmai segítségnyújtás
 - továbbképzéseken való részvétel
- **Magyarországi Németek Pedagógiai Intézete**
 - szakmai, módszertani, törvényességi segítségadás, továbbképzések
- **Meixner Ildikó EGYMI**
 - rendszeres kapcsolattartás, szakmai együttműködés
- **Baranya Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat**
 - a szülőkkel együttműködve vizsgálatot kezdeményezünk a tanulási nehézséget, magatartászavart mutató gyermekek esetében
- **Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat**
 - előadásokat, órákat tart különböző témákban tanulóknak, szülőknek
 - óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység
- **Egészségügyi szervek**
 - az óvoda, iskola védőnője éves munkaterv szerint végzi munkáját az intézményekben
 - a védőnő szervezi és koordinálja az orvos és a szakorvosok szűrővizsgálatait

- az ÁNTSZ munkatársai rendszeresen vizsgálják az intézmény higiéniai állapotát, az étkeztetéssel kapcsolatos egészségügyi szabályok pontos betartását
- foglalkozás egészségügyi orvos
- **Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara**
 - pályaaorientációs célú foglalkozások, projektnapokban való közreműködés
 - a szakmák népszerűsítése a tanulók körében
- **MLSZ – Bozsik-program**
 - a labdarúgás megszerettetése, az intézményi tömegbázis kialakítása és szélesítése, a tehetséges gyermekek sportszervezetekbe irányítása az 5-14 éves korosztályban
 - az iskolában, óvodában a tanórán kívüli labdarúgó foglalkozások és események támogatása

8.2.6 Közművelődési intézményekkel

- Ifjúsági Centrum
- Mohácsi Jenő Városi könyvtár
- Kanizsai Dorottya Múzeum
- Busódudvar

8.2.7 Egyéb

- **Mohács-Kölked Református Társegyházközség**
 - az iskolai református hittan órák megszervezése

9 Az iskola személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatai

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze. Valamint a tanulók teljes személyiségének mozgósítása, az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztése.

9.1 Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink

- **A gondolkodási képesség fejlesztése**

- a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- a rendszerező képesség fejlesztése
- az induktív és deduktív gondolkodás fejlesztése
- a kombinatív képesség fejlesztése
- a korrelatív gondolkodás fejlesztése
- az analógiás gondolkodás fejlesztése
- a kritikai gondolkodás fejlesztése
- ellentétes álláspontok egyenértékű megismerése, védelme és cáfolata a két oldalon egymást váltó szereplőkkel
- **A megismerési képességek fejlesztésének területei**
 - információszerző és feldolgozó képesség
 - az ismeretek új helyzetekben való alkalmazásának képessége
 - kommunikációs képesség
 - szövegalkotási képesség
 - a mindennapi gyakorlati élethelyzetekben történő eligazodás
 - az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek
- **A személyes értékek tudatosítása, a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezők megerősítése**
 - a személyes képességekbe vetett hit kialakítása és megerősítése
 - az ismeretszerzés iránti belső motiváció kialakítása és megerősítése
 - belső értékrend felé való orientálódás megerősítése
 - együttműködési, döntési és életvezetési képesség fejlesztése az egészséges életmód érdekében
 - a megismerés konkrét tartalmának és módjának kiválasztásában való aktív közreműködés igényének kialakítása

9.2 A személyiségfejlesztés területei

- **A tanulók erkölcsi nevelése**
 - az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása
 - a tanulók hitéleti nevelése
 - a tanulók közösségi kapcsolatokra való nevelése

- a szociális viselkedés alapvető szabályainak, a szociális értékrend megismertetése, a döntési szabadság és felelősség összhangjának kialakítása
- a kulturált magatartás és kommunikáció elsajátíttatása
- **A tanulók érzelmi nevelése**
 - olyan iskolai légkör és életrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat
 - az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása
 - a cél annak elérése, hogy a tanulók tartsák tiszteletben mások érzéseit, legyen megfelelő önuralmuk
 - a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó, segítőkész magatartás kialakítása
- **A tanulók akaratí nevelése**
 - pozitív tartalmú jellem és akaratí tulajdonságok beágyazása a személyiségbe
 - az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése, a kitartás, szorgalom, céltudatosság, elkötelezettség kialakítása
 - reális énképen alapuló önértékelés, önkontroll kialakítása
 - a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása
 - a munkafegyelem és a derű biztosítása
- **A tanulók nemzeti nevelése**
 - a szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése
 - a nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése
 - hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok hagyományainak megbecsülése
 - a nemzeti nevelés szerves része a hazaszeretet érzésének kialakítása
- **A tanulók aktív állampolgári létre nevelése**
 - az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése
 - az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és a problémák iránt
 - igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és helyi közéletben való részvételre
- **A tanulók munkára nevelése, gazdasági nevelés**
 - az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása

- a tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása
 - a tanulók gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességeinek fejlesztése annak érdekében, hogy tudatos fogyasztókká váljanak
 - a gazdálkodással és pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztése
 - a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok közötti eligazodás képességének fejlesztése
- **A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése**
 - egészséges, edzett személyiség kialakítása
 - az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása

10 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka intézményünkben egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata. Olyan készségek fejlesztéséről, olyan ismeretek átadásáról kell sok esetben gondoskodnia az iskolának, amelyeknek meg kell jelenniük szinte minden pedagógus ismeretközlő tevékenységében, igazodva az éppen adott tanulói csoporthoz, az érintett tanulók életkorához, személyiségéhez, felkészültségéhez

Ezek közé tartoznak:

- az erkölcsi ismeretek,
- a családi és közösségi kapcsolatok elmélyítését támogató fejlesztési feladatok,
- az előítéletek felismerésére, tudatosítására való képesség,
- a testi és lelki egészség megőrzése,
- a bűnmegelőzés,
- a drogprevenció,
- a tudatos fogyasztóvá nevelés.

A közösséggé szerveződést segítő szokások, hagyományok, alapvető erkölcsi normák kialakítása és továbbfejlesztése, a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi úton történő kialakítása központi feladatunk.

Ennek jellemzői

- bizalmon és megbecsülésen alapuló pozitív tanuló-nevelő kapcsolat
- egyéni, kiscsoportos és csoportos beszélgetések
- a társadalmi együttélés alapvető szabályainak megismertetése, közösségben való megtapasztaltatása, gyakoroltatása
- konfliktushelyzetek, problémaszituációk megoldási lehetőségeinek megismertetése, a tapasztalatok különböző helyzetekben történő alkalmazása
- gyermek és felnőtt példaképek bemutatása, követésre ösztönzés
- együttes kellemes élmények biztosítása, hangulatos csoportlégkör megteremtése – mozi – és színházlátogatások, séta, kirándulás stb.
- a közösség tagjainak együvé tartozását erősítő közös tevékenységek szervezése – pl.: az év ünnepeire – Veni Sancte, advent, karácsony, farsang-készülődés, húsvéti időszak, anyák napja, Te Deum, név- és születésnapok megünneplése
- baráti kapcsolatok kialakulásának támogatása, ösztönzése
- közös feladatok kis- és nagycsoportos végrehajtása közösen elkészített terv alapján, közös ellenőrzés, értékelés

10.1 Az egyéni szükségletek felismerése és az érvényesítést szolgáló meggyezések stratégiájának elsajátítása

- kommunikációs játékok, gyakorlatok végzése
- a másokat toleráló magatartás, a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti együttérzés és segítőkészség fejlesztése
- az áldozatvállalás értelmének tudatosítása
- vonzó családmockok bemutatása – a családi munkamegosztás szerepének tudatosítása
- különböző életmódok, szokások, kultúrák megismertetése
- formális, rokonszenvi kapcsolatokon alapuló kiscsoportok megalakítása, a vezetőegyénségek és kisugárzásuk, hatásuk megismerése, a peremhelyzetben lévő tanulók körülményeinek megfigyelése

- a kiscsoportok együttműködésének megszervezése, személyiségformáló hatásának (önzetlenség, barátság, segítségnyújtás, lelkiismeretesség, áldozatkészség) hasznosítása, továbbfejlesztése
- az alkalmazkodás, beilleszkedés, a társakkal történő együttműködés, a közösségben vállalható szerep megtalálásának segítése, a kollektivitás fejlesztése
- a tanulók társas, rokonszenvi, közösségi kapcsolatainak alakítása, továbbfejlesztése
- az önbizalom, önnevelés igényének felkeltése, a kezdeményezőkészség fejlesztése
- a magányos gyermekek bevonása a közös tevékenységekbe, beilleszkedésük segítése
- a problémás társak értékeinek elismertetése
- a nemek közötti különbségek felismertetése, egymás kölcsönös tiszteletének, az egyenrangúságnak az elfogadtatása

10.2 Felelősrendszer kialakítása, a csoport életének megszervezése

- a csoport szokásrendjének kialakítása
- a tanulók felelősségtudatának, önállóságának fejlesztése
- az önismeret fejlesztése, a reális önértékelés megalapozása
- a tanulók önszabályozó képességének kialakítása, tapasztalatszerzés a csoportmegbízatások vállalásában és teljesítésében
- a tanulók önirányító- és önkormányzó képességének megalapozása
- a felelősök megbízatásának ellenőrzése, értékelése, kritikája
- a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók differenciált foglalkoztatása

10.3 A közösség életét meghatározó szabályok megfogalmazása, illetve módosításuk

- a tanulók jogainak megismertetése, érvényesítése, kötelességeik betartásának ellenőrzése
- a csoport kompetenciájába tartozó közös döntések meghozatala
- a viselkedéskultúra fejlesztése, a társas együttélés szabályainak gyakorlása
- a szabályok betartásának illetve megszegésének következményei

11 A pedagógiai módszerek kiválasztásának szempontjai

- a módszerek mindig igazodjanak a gyermekek, tanulók életkori sajátosságaikhoz, egyéni képességeikhez, értelmi fejlettségükhöz, a mindenkori szituációhoz és annak tartalmához
 - biztosítsák a felfedezés lehetőségét, a kreativitás fejlesztését, növelje a gyermekek, tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módokat
 - építsenek a gyermekek, tanuló személyes tapasztalataira, előzetes tudására
 - segítség az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyának megteremtésére
 - adjanak lehetőséget az egészséges, egyenletes terhelésre, a fejlesztő hatású értékelésre
 - a módszerek legyenek ösztönzőek, pozitív megerősítést szolgálók
 - segítsék elő a szocializációs folyamatokat hasznos ismeretek nyújtásával
 - a népi játékok és táncok tanítása mellett az anyanyelv, a természet– és társadalomismeretek, a vizuális kultúra megvalósításán fáradozunk
- **Az ismeretszerzés, tanulás módszerei**
 - a problémamegoldás elvére épülő, a probléma-szituáció megteremtésén alapuló bemutatás, magyarázat, megbeszélés, vita
 - önálló ismeretszerzés, tapasztalás során a pontos feladat-meghatározás, a megfelelő eszközök biztosítása után a feladat megoldását mindig megbeszélés, ellenőrzés, hibajavítás követi
 - kutató-, felfedező módszer, amely a megfigyelést, tanulmányozást, modellezést és a kísérletezést helyezi előtérbe
 - adaptív tanulásszervezési technikák az egyéni bánásmódot igénylő, SNI – s gyermekek, tanulók megsegítése érdekében
 - infokommunikációs eszközök felhasználása az ismeretszerzésben
 - **Az ismeretközvetítés, játékos tanulás és a tanítás módszerei**
 - megbeszélés, beszélgetések, párbeszéd, viták, megbeszélés, ismétlés, megragadás, visszakérdezés, kiválasztás, mintaadás, szemléltetés, demonstráció, kísérletek
 - bemutatás, szemléltetés valós dolgok, tapasztalatszerzések, modellek és kísérletek megfigyeltetésével
 - egyénre szabott, differenciáló módszerek alkalmazása

- interaktív, a gyermekek, tanulók érdeklődését és motivációját fenntartó tanulásszervezési eljárások
- kooperatív ismeretszerzési technikák – munkamegosztás, ismeretszerzés, rendszerezés, ellenőrzés, értékelés, önértékelés, differenciálás, csoportmegbeszélés, ötletbörze
- digitális technikák széleskörű alkalmazása
- a gyermekek, tanulók tapasztalataira, előzetes ismereteire építő, belső motivációt fejlesztő technikák alkalmazása
- a vázlatkészítés elsajátíttatása
- **Az ismeretközvetítés, a tanítási-tanulási folyamat ellenőrzése, értékelése során alkalmazott módszerek**
 - megfigyelések, tapasztalatok
 - eredményvizsgálatok (felmérések, tesztek, feladatlapok)
 - országos kompetenciamérés eredményeinek értékelése
 - versenyeredmények értékelése
 - a különböző köznevelési intézményfokozatból érkező és elmenő gyermekekről és diákokról visszajelzések
 - szöveges értékelések a törvényben meghatározott időben
 - az SNI gyermekek, tanulók esetében az integrált nevelést segítő egyéni továbbhaladás, értékelés biztosítása
- **A célok, feladatok megvalósítása érdekében alkalmazott eljárások, tanulásszervezési stratégiák**
 - kooperatív technikák, drámapedagógiai módszerek, differenciálás homogén és heterogén csoportban
 - interaktív tanulásszervezés (pl. problémamegoldás, értő olvasás, gondolkodó megbeszélések)
 - tevékenységekben megvalósuló, tanórai differenciálás homogén és heterogén csoportban
 - tevékenységközpontú pedagógiák eszközei (játék)
 - egyéni és csoportos projektmunka
 - projektműszerek
 - átfogó ismeretszerzési szakaszok (témahetek) beillesztése a nevelési-tanulási folyamatba

- prezentációs technikák elsajátítása és alkalmazása
- hatékony gyermekek, diákok megismerését segítő technikák, - mérésre, megfigyelésre alapuló pedagógiai diagnózisok
- az inkluzív nevelés szempontjainak megismertetése, helyzetelemzés és stratégiatervezés, valamint programadaptáció
- emberséges rend és fegyelem: példaadás, következetesség, segítségadás, bátorítás, dicséret, buzdítás, szeretet
- „Tartsd meg a rendet, a rend is megtart téged” – mottó alapján, szokás- és szabályrendszer kialakítása, belsővé tétele, betartása és betartatása
- óvoda-iskola átmenet támogatása
- módszerek a korai iskolaelhagyás megelőzésére

• **Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eszközei**

Megfelelő programok, tevékenységi formák biztosítása a gyerekek képességeihez, érdeklődéséhez, céljaihoz igazodva.

- személyes példamutatás a pozitív személyiségjegyek kialakításához
- önálló ismeretszerzés, tanulás és önművelés színterének megteremtése
- a gyermekek, tanulók mérésére szolgáló eszközök, eljárások, a mérési stratégiák körültekintő megválasztása
- szabályok, szokások közös kialakítása, betartásuk rendszeres elemzése
- közös célok kitűzése, elfogadtatása, ellenőrzése, értékelése
- gyakoroltatás, segítségadás, ösztönzés az ismeretszerzésben, a tanulásban
- következetes ellenőrzés, értékelés
- intézményi hagyományok kialakítása, közös ápolás
- verbális és non verbális eszköztár alkalmazása
- szociális készségfejlesztő technikák alkalmazása, magatartási modellek nyújtása
- a követendő minták kiemelése
- közös beszélgetés, elemzés, vita

12 A pedagógusok helyi intézményi feladatai

12.1 A pedagógusok alapvető feladatai

- a magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása
- heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse
- heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson
- kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el
- a tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása
- aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában
- aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken
- a tudomására jutott hivatali titkot megőrizze
- a jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket
- az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt
- a pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése

12.2 A pedagógusok feladatai a tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munkával összefüggésben

- a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása
- a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok)
- előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra

- a motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon
- változatos szervezési formák alkalmazása a tanítási órákon
- a tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon
- a tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon
- az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon
- a helyi tanterv követelményeinek elsajátíttatása a tanulókkal
- a kiemelt figyelmet igénylő tanulók: a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a kiemelkedő képességű tanulók gondozása, eredményes fejlesztése.

12.3 A pedagógus egyéb feladatai

- **Az iskola működtetésében való aktív részvétel**
 - munkafegyelem, a munkához való viszony
 - a munkaköri köteleességek teljesítése
 - az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben
 - pontos adminisztrációs munka
 - a formai követelmények és a határidők betartása
 - a tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása
- **Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében**
 - feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban
 - részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban
 - oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása
 - belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása
- **Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés**
 - továbbképzéseken való részvétel
 - a továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak
- **Az iskolai munka feltételeinek javítása**

- pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel
- bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába
- az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése, megvalósítása (innováció)
- az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása
- **Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában**
 - részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában
 - részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében
 - önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában
 - aktív részvétel a tantestület életében
 - a pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése
 - önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése
 - részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényein
- **Az iskola képviselete**
 - a szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése
 - részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken
 - a település rendezvényein, eseményein való részvétel
- **Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal**

Az ember természetét tekintve társas lény. Feladata, hogy törekedjék a szeretet mind teljesebb megélésére Istennel, önmagával, embertársaival és a teremtet világgal egyaránt.

 - a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása
 - elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé
 - pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek
 - kellő figyelem, érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása)

13 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

13.1 Az osztályfőnök feladatai

- fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket
- elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítását és elfogadását
- tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat, osztálykirándulást szervez
- az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra
- megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit
- rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel
- rendszeres kapcsolatot tart, együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel
- tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről
- figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket
- a bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti
- ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről
- figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek
- a szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra
- támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját
- a szülők tájékoztatására szülői értekezleteket szervez
- fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó, kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal
- az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal
- tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről
- az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket (pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység)

- minden hónap végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát. Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók munkájának dicsérettel történő elismerésére
- a házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti, súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására
- figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- a tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül
- segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel
- a nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat
- elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet)
- elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket
- elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről
- betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben
- kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról
- felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat
- tanév elején kitölti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben havonta ellenőrzi a tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások)
- figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét

13.2 Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

- a tanév elején összeállított munkaterv az iskolai munkatervben elfogadott célok, feladatok, tevékenységek osztályszintű lebontása
- tanév eleji statisztikai adatok az osztályról
- osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve)
- tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban
- tanulmányi kirándulás terve
- tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre
- az osztály diákközösségének vezetői
- az osztályban működő szülői szervezet vezetői
- szülőkkel való kapcsolat terve
- óralátogatási terv
- mérés-ellenőrzés-értékelés terve

13.2.1 Az osztályfőnöki órák témái

- **Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin**
 - a házirend szabályainak megbeszélése
 - az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése
 - balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése
 - az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása (4-8. osztály)
 - az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése
 - az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése
 - a kerékpáros közlekedés szabályai
- **Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák**

- egészségvédelmi témák (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vételével
- elsősegély-nyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentők hívásának helyes módja
- családi életre nevelés
- környezettudatosságra nevelés
- az osztály félévi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén
- megemlékezés nemzeti ünnepeinkről október 6-án, október 23-án és március 15-én
- megemlékezés Assisi Szent Ferencről, az aradi vértanúkról, a magyar kultúra napjáról, a kommunizmus áldozatainak emléknapjáról, a költészet napjáról, a Föld napjáról, Boldog Gizelláról és a Nemzeti Összetartozás Napjáról
- megemlékezés a katolikus ünnepekről
- osztálykirándulás előkészítése

14 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

- a tanulók érdekeinek képviselésére az iskolában diákönkormányzat működik
- a diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon
- a diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed
- a diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - tanulói ügyelet, iskolai felelősi rendszer;
 - sportélet;
 - farsangi bál;
 - a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolarádió, iskolai honlap)
- a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé
- a diákönkormányzatnak tagjai a 4-8. osztályok képviselői (2-2 fő)
- a diákönkormányzat az elnökét tagjai közül választja 1 évre

- a magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
 - az iskola szervezeti és működési szabályzatának elfogadása előtt,
 - a házirend elfogadása előtt
- a diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli

15 Az intézménybe jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei

- iskolánkba a város egész területéről és a környező településekről jelentkezhetnek a tanulók
- az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse
- az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
 - a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt
 - a szülő személyi igazolványát
 - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét
- a második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt
 - a szülő személyi igazolványát
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot
- a tanulók másik iskolából történő átvételéről a tanulmányi eredmény, illetve magatartás és szorgalom érdemjegye, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt
- ha a gyermek nem tanult valamely tárgyat, hosszabb türelmi időt és egyéni segítséget kap a felzárkózáshoz
- ha a gyermek külföldi oktatási intézményből érkezik, és addig csak külföldön járt iskolába, egy évfolyammal alacsonyabb osztályba kérheti felvételét iskolánkban

- amennyiben iskolánk az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor életbe lépnek az előnyben részesítés szempontjai:
 - akinek a testvére már az iskola tanulója
 - aki katolikus óvodából jelentkezik
 - akinek a szülője is az iskola tanulója volt
- az iskolába német nemzetiségi nyelvoktató és angol emelt szintű oktatást biztosító osztályba jelentkezhetnek a tanulók

16 Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés programja

A környezet és egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet és a környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti, környezeti szennyezések károsan hatnak vissza a saját szervezet működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyerekeket és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Célunk az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a testi szükségletek, mozgásigény kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése, a biztonságos környezet megteremtése.

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az egészség és a környezet összefüggéseink feltárása
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát
- a családi életre nevelés
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- szelektív hulladékgyűjtés
- a környezettudatos, személyes felelősségen alapuló magatartás és életvitel kialakítása a tanulóknál

- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség megőrzését

16.1 Tanulásszervezési és tartalmi keretek

- tantárgyba beépítve
- erdei iskola (7. osztályban)
- tanulmányi kirándulások
- iskolakert
- osztályfőnöki órákon környezet- és egészségvédelmi témák
- városismereti program
- kapcsolattartás külső segítő partnerekkel
- napközis szabadidős foglalkozások
- az iskola belső és külső környezetének rendezettsége, tisztasága: szemétszedés és növényültetés
- előadások – szülők, szakemberek meghívása
- környezettudatos arculat alakítása (Virtuális Erőmű Program, Környezettudatos Iskola)
- szelektív hulladékgyűjtés
- egészséges táplálkozás
- személyi higiénia
- energiatakarékosság

16.2 Egészségnevelési és környezeti nevelési lehetőségek a tanórán kívüli nevelésben

- **Akciók**
 - Szelektív hulladékgyűjtés
 - Növényültetés
- **Fenntarthatósági témahét**
 - tanévenként egy hetet konkrét környezetvédelmi, egészségnevelési feladatok elvégzésére fordítunk
 - minden tantárgyban megjelenik a fenntarthatóság, a környezetvédelem
 - a program igazodik az EMMI által kiadott irányelvekhez
- **Erdei iskola**

Bebizonyosodott, hogy az erdei iskolában szerzett ismeretek a leghatékonyabban és a legtovább megmaradók a gyerekek emlékezetében. Az Erdei iskolai programot minden tanévben a 7. osztályosok számára szervezzük. A kötelező jellegű program anyagi fedezetének biztosításához kikérjük a szülők véleményét, egyetértését. Az erdei iskolában kiváló lehetőség nyílik a közösségi létforma gyakorlására, az önkiszolgálásra, az egymásra figyelésre, a kortársakkal és a felnőttekkel való együttműködésre.

Céljaink az erdei iskola során:

- állatok élőhelyének bemutatása, megismerése
- talajkutatások, kísérletek, mikroszkóp, távcső használata
- természetvédelem, gondoskodás, óvás
- a környezet komplex bemutatása
- a környezetvédelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- a teremtett világ tapasztalat útján történő élményszerű megismertetése
- a teremtett világ és benne maga az ember Isten ajándékának megértetése
- a teremtett világot megillető megbecsülésnek, védelemnek és annak használatának megtanítása
- a teremtett világért való felelősségteljes gondolkodás kialakítása
- a teremtett világ egységének, harmóniájának, szépségének tisztelete
- német nyelvi nap szervezése
- a teremtett világ felfedezése során szerzett ismeretek, a különböző emberi kultúrák által létrehozott anyagi és szellemi alkotások, amikre a jelen társadalma épül

17 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos intézményi terv

Céljaink

- a tanulók ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat
- ismerjék fel a vészhelyzeteket
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni

Feladataink

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel

Az elsősegély-nyújtás elsajátításának szinterei

- osztályfőnöki órák
- testnevelés órák
- projektnapok
- védőnői tevékenységként, a védőnői munkaterv alapján

18 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Céljaink

- a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése, megszüntetése
- minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében
- az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik

Feladataink

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatai:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot
- segíti a gyermekjóléti szolgálat, az iskolai szociális munkás tevékenységét

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- a családsegítő szolgálat szociális munkásával
- nevelési tanácsadóval
- gyermekjóléti szolgálattal (szociális segítő személlyel)
- polgármesteri hivattal
- iskolaorvossal, védőnővel
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások
- a tehetséggondozó foglalkozások
- az indulási hátrányok csökkentése
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés
- a pályaválasztás segítése
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek)
- a családi életre történő nevelés
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások
- az iskolai étkezési lehetőségek
- az egészségügyi szűrővizsgálatok
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok)
- a szülőkkel való együttműködés
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgáltatásokról

19 Lázár Ervin Program

A Kormány az 1042/2019 (II.18.) Kormány határozatában döntött a Lázár Ervin Program (LEP) létrehozásáról. A Kormány fenti határozata alapján a Lázár Ervin Program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, az 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

A kiíró Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkársága meghatározta az egyes évfolyamok esetében a lehetséges programelemek körét.

1. évfolyam: Babelőadás bemutatása oktatási intézményekben
2. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
3. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen
4. évfolyam: Komolyzenei vagy népzenei koncert bemutatása oktatási intézményekben vagy koncerttermekben
5. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen
6. évfolyam: Cirkuszművészeti előadás bemutatása saját játszóhelyen (Fővárosi Nagycirkusz)
7. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
8. évfolyam: Színházi előadás bemutatása Budapesten

Az általános iskolai tanulmányok ideje alatt egy alkalommal egy őshonos állatokat bemutató farmot is meglátogathatnak a tanulók, ennek időpontjáról, módjáról az intézmény dönt a lehetőségek függvényében.

Az 1., 2., 4., és 7. évfolyamos diákok részére szervezett programokat helyben, az iskola vagy a területileg illetékes tankerületi központ által biztosított, kijelölt helyszínen kell megvalósítani.

20 Szent Ferenc Tagóvoda

Pedagógiai Programunk óvodai fejezete az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára, az Egyház Törvényeire, a Pécsi Egyházmegye katolikus értéktárára, az Óvodai nevelés nemzetiségi irányelveire, valamint a „Tevékenységek Központú Óvodai Nevelés” adaptációjára épül. A programunk elkészítésénél figyelembe vettük intézményünk hagyományait, a Pécsi Egyházmegye által működtetett intézmények célját és feladatát, a személyi és tárgyi ellátottságunkat, az intézményünket igénybe vevő családok sajátosságait. Az óvodai nevelés, mint a családi nevelés kiegészítője jelentős, fontos szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek személyiségének alakításában.

Óvodánk Mohács egyik legöregebb épületében, a Szent Istvánról nevezett ferences kolostorban működik 1976 óta. Szülői és nevelőtestületi kezdeményezésére 1999. szeptember 1-jétől katolikus és német nemzetiségi óvodaként üzemel mint a Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola és Óvoda tagintézménye. Öt homogén csoportot működtetünk, melyek kihasználtsága 100 %. Gyermekeink különféle szociális háttérrel érkeznek hozzánk. Ennek következtében – igaz, nem nagy számmal, de - nőtt a gyermekvédelmi esetek száma.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő, sajátos nevelési igényű gyermek.

A csoportokban folyó nevelő munkánk alapja a bizalom, a szeretet, a barátságos, tevékeny légkör, melyben a gyermekeink cselekvő, érző, gondolkodó képességei összehangolva működnek és fejlődnek.

A keresztényi értékek, valamint a német nyelv és kultúra megismerését, annak ápolását a szülők nagyon fontosnak tartják, ezért szeretnék, hogy gyermekeik egyházi és egyben német nemzetiségi óvodába járjanak.

A nagy felvételi igény miatt máig sok gyermek nevelését, gondozását, fejlesztését végezzük. Programunk abban az esetben tud hatékonyan működni, ha az óvodai nevelés teljes időtartalmában, a nevelés minden területén az óvodai élet teljes egészére kiterjed.

Az óvodánk nevelőintézmény, és ezért a gyermeki személyiség teljes körű kibontakoztatására törekszünk. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, ami magába foglalja azt is, hogy a gyermeket megillető jogok érvényesüljenek mindennapjainkban. A katolikus óvodánk egész napját áthatja a játék, a mozgás, egyben azt valljuk ezzel, hogy minden fejlődés alapjául szolgálnak ezek a tevékenységek, melyek mellett a közösségformálás egy sajátos

világszemlélettel történik. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik. A katolikus óvodánk evangelizációs munkája során ez a kincs a szülő számára is fokozatosan feltárul.

Gyermekeink nagy része a katolikus óvodánkban szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaikból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őket körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és dadusok) élete példájából tapasztalják meg Isten szeretetét.

21 Óvodai nevelésünk célja

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.
- Szervezett keretek közötti tehetséggondozás
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.
- Átfogó célunk a keresztény szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, vallásos érzelmi emberré válnak.

Német nemzetiségi nevelés céljai

- A csoportokban pozitív érzelmi viszony kialakítása a német nyelvhez
- Identitásuk erősítése, kulturális hagyományok megerősítése
- A nemzetiségi nyelv megalapozása, s ezzel az anyanyelv átörökítése
- A nemzetiségi anyanyelv ápolása, melynek alapja a gyermekek óvodai anyanyelvi nevelés
- In zweisprachiger Gruppe bilden wir positive Atmosphäre zur deutschen Sprache.
- Wir stärken ihre Identität und die ungarndeutsche kulturelle Traditionen.

22 A katolikus óvodai nevelés feladatai

23.1 Az óvodai nevelés általános feladatai

A katolikus óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen kívül:

- a hitre nevelés erősítése,
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

23.2 A hitre nevelés erősítése

**„A léleknek gyümölcse; szeretet, öröm, béke, békességtűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség és mérsékletesség.”
(Gal 5,22-23)**

A hit a nem látott dolgokban való bizonyosság. Hitünk alapja a mindent alkotó és az élettel megajándékozó Isten szeretetének elfogadása és visszatükrözése. Célja az üdvösség, vagyis Isten állandó jelenlétébe való eljutás, ami teljességében csak a halálunk után, Krisztus érdemszerző áldozata révén valósul meg. A remény azt sugallja számunkra, hogy az életnek van értelme, amelynek alapját Isten emberszerető gondviselése és az örök életre való meghívása adja. Ez a bizonyosság ad erőt a feladatok, a nehézségek elviseléséhez és a számunkra ismeretlen jövő felé fordulás derűjéhez. A szeretet nem más, mint Isten maga. A szeretet így elköteleződés Isten mellett, az az Istentől kapott, Jézustól tanult érték, amely segít túllépni emberi korlátainkon, és az arra kötelez bennünket, hogy megismerjük a ránk bízott tanítványokat, és azt adjuk számukra, amire személyesen szükségük van.

Céljaink

- a vallásos nevelés támogatása – a gyerekek elindítása a keresztényi életre
- annak megértetése, hogy mi katolikusok, Isten nagy családjához tartozunk és ezáltal egymás testvérei vagyunk
- a valós élet adta lehetőségek kihasználása a hitre nevelésre
- a vallásosság beépítése a teljes óvodai életbe
- az egyházi év ünnepeinek valódi tartalommal történő megünneplése
- a gyermekeket keresztény közösséggén nevelése

- a gyermekek személyiségének vallásos szellemű formálása
- biztosítjuk a feltétel nélküli szeretetet a gyermekek optimális fejlődéséhez
- megláttatjuk a teremtés csodáját, annak védelmére, óvására neveljük gyermekeinket

A hitre nevelés az egész napot átható folyamat, melyből kiemelkednek a mindennapi csendes percek során történő elmélkedések, az étkezés előtti és utáni imádságok, az óvodás szentmiséken való részvétel, a pihenés előtti imák és fohászok.

- **Étkezés előtti és utáni imák**

- naponta a tízórai
- ebéd és az uzsonna előtt és után
- közös imát, éneket mondunk mindkét nyelven, áldást kérve az ételre

- **A mindennapi csendes percek**

A délelőtti lezárásaként, egy égő gyertyát körbe ülve 5-10-15 percre mindenki elcsendesedik, kisebb imádságokkal, fohászokkal, hálaadással, énekekkel a Mennyei Atya és egymás felé fordulunk. Olyan erkölcsi tulajdonságok erősítését segítjük a szervezett tevékenység által, mint a jóság, türelem, öröm, hála, csend, rácsodálkozás, megbocsátás, hit, remény, szeretet, odafigyelés, segítségadás és a barátság. A Szentírás a forrása és alapja a keresztény nevelésünknek. A Biblia Ó - és Újszövetségi történeteiből azokat dolgozzuk fel interaktív módon, melyek a 3-6 éves korú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelnek.

Franz Kett padlóképes technikáját alkalmazva, a liturgikus évet és gyerekek életkori sajátosságait figyelembe használják a módszert az óvodapedagógusok.

- **Ovis mise**

Havi egy alkalommal, az óvoda szomszédságában található Zárda templomban szentmisén vesznek részt az óvodások. A templomhoz szoktatás, a templomi szolgálat (éneklés, könyörgések megfogalmazása, hálaadás), a közös ünneplés, valamint Isten házának megismertetése a fő célunk.

- **Gyermeskeresztút a templomban**

A nagybőjtben hitoktató – óvodapedagógus vezetésével történik Jézus szenvedéstörténetének megismertetése.

A hit Isten ajándéka, ami a szívünkben kell, hogy eredjen, tehát elkötelezett kereszténnyé kell válnunk, tisztában kell lennünk a keresztény tanítás tartalmával. **Nélkülözhetetlen ebben a felnőttek pozitív erkölcsi példája, ezen belül**

- megteremtjük az érzelmi biztonságot (lelkiismeretes nevelő munkával és jóakarattal, okos szeretettel)
- kialakítjuk a szeretetteljes, elfogadó légkört
- biztosítjuk a nevelés egységét, az összetartozás élményét
- örömteli, vallásos élmények, ünnepek közös megélését biztosítjuk
- tiszteletben tartjuk más felekezetű családok eltérő szokásait
- a keresztény családi nevelés folytatásaként megteremtjük a keresztényi értékek közvetítésének lehetőségeit. Bevonjuk a családokat is az egyházközségi életbe Isten szeretetének megsejtetése, az ünnepek misztériumának átélésével.
- az ünnepeket érzelmi tartalommal töltjük meg, azokat megfelelően előkészítjük és lezárjuk
- kialakítjuk a teremtett világra való rácsodálkozás képességét és fejlesztését, ami nem más, mint az öröm, a hála, a megbecsülés, az óvás és védelem
- megtapasztaltatjuk Jézus tanításain keresztül a keresztényi erényeket (felebaráti szeretet, megbocsátás, segítségadás, jóság, türelem, szerénység, tisztaság, becsületes munka, öröm, hála)

A katolikus vallási életünk eszközei

- **az egyház**, ami nem más, mint Jézus követőinek közössége, akik együttesen teszik láthatóvá – építik fel – a testet, amelynek feje Krisztus. Különböző ajándékaik és a Szentlélek kegyelmei révén általuk folytatja a világban Isten megváltó működését Krisztus második eljöveteleig,
- **az egyházi év hagyományai**, amelyek a katolikus egyháznak az egymást követő generációk által kétezer év alatt megfogalmazott, a különböző korok által felvetett új szempontok szerint újra értelmezett és megőrzött tanítása és kialakított szimbólumrendszere,
- **a liturgia** Krisztus üdvözítő tetteinek (kereszthalálának és feltámadásának) megjelenítése az Egyház szertartásaiban,
- szentek tisztelete,
- **szentmise**,
 - megtanítjuk gyermekeinkkel a templomban való viselkedést,
 - megismerik a szentmise menetét,
 - begyakorolnak apróbb ministráns feladatokat,

- megfogalmazzuk kisebb könyörgéseket,
- bemutatjuk az imádság és a szolgálat egységét,
- kapcsolat az egyházmegye által fenntartott más óvodákkal – Biblia túra gyermekeknek

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A tanult, hallott imádságokat önállóan mondják.
- Az „imádkozás”, hálaadás életük természetes részévé válik.
- Természetes számukra egymás segítése, szeretete.
- Ismernek bibliai történeteket, azok közül szívesen báboznak, dramatizálnak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek a keresztény ünnepekhez kapcsolódó verseket, énekeket.
- Örömmel szolgálnak az óvodai szentmisén.
- Jóravaló, a természetet védő és szerető emberekké válnak.

Kíváncsi a szülőkre szemben

Az óvoda igazi keresztény szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda keresztény jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Beiratkozás alkalmával a szülők nyilatkoznak arról, hogy az óvodánk keresztény szellemiségben történő nevelését elfogadják.

24 Az egészséges életmód alakítása

Az óvodai nevelésünk alapfeladata az óvodás gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. A gyermekeink már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek óvodánkba. Ezekre alapozva, ezeket tovább erősítve vállaljuk, hogy kialakítjuk a testápolás, az öltözködés, táplálkozás, mozgás, pihenés, szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt kell, hogy biztosítson az egyes tevékenységekre, így tudjuk megteremteni a stresszmentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt és gyermekeink számára kiszámítható óvodai légkört.

Céljaink

Az egészséges életmódra neveléssel, az egészséges életvitel igényének kialakítására törekszünk, melynek alapja a testi szükségletek, mozgásigény kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése, testi, mentális fejlődéshez szükséges biztonságos környezet megteremtése. Egészséges környezetben, biztosítjuk az egészséges életmódhoz szükséges feltételeket. Ezzel együtt azt valljuk, hogy e kettő terület kölcsönhatásban van egymással, egymásra épülnek, és egymást szorosan kiegészítik. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, kiemelten kezeljük a szülők ilyen irányú szemléletformálását.

Feladataink

A testi, lelki, szellemi egység megvalósítása érdekében az egészséges életvitel igényének kialakítása és annak mindennapi gyakorlatának biztosítása.

- gyermekeink gondozása, testi-lelki szükségleteiknek kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgásuk fejlődésének elősegítése
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- fejlődésükhöz szükséges egészséges, esztétikus, biztonságos környezet kialakítása, és annak megóvása
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása, belső igénnyé fejlesztése
- korszerű, vitaminokban gazdag táplálkozás biztosítása, ha szükséges akár a szülők bevonásával
- a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése,
- a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,
- nyugodt pihenés, alvás feltételeinek megteremtése
- higiéniai szokások, szabályok kialakítása, a gyermeki intimitás tiszteletben tartása
- rendszeres egészségügyi szűrések az óvoda gyermekorvosával, fogorvosával és védőnőjével egyeztetve
- a keresztény nevelés az egész embert szolgálja, amelynek alapja az egészség

- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,

Mindannyiunk érdeke, feladata és célja, hogy a ránk bízott gyermeket eljuttassuk ehhez az állapothoz. A megvalósításhoz vezető út lépéseit az óvodánkban teszik meg a gyermekeink úgy, hogy biztosítjuk egészséges fejlődésüket, egy tudatos egészségnevelő, egészségmegőrző munkával az intézmény és a család sokoldalú együtt működésének szorgalmazásával.

- **Gondozás**

- a testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermekeink testi komfortérzetének kielégítése, ami minden esetben a szereteten, a megbecsülésen, a türelmen, a megértésen, a segítségadáson alapulva tudjon megvalósulni
- ez az az időszak, amikor a családból hozott szokásokra építve igyekszünk a gyermekeinket az óvodánkhoz szoktatni
- a megértő viszony, a tapintatos elfogadás lehet csak a sikeres, és a zökkenőmentes óvodába lépés záloga
- valljuk, hogy a szokásrendszerek akkor alakulnak ki helyesen, ha minden felnőtt azonos módon gyakoroltatja azt a gyermekeinkkel
- a helyes életritmus kialakítását a gyermekeink életkori sajátosságainak és a gyermeki érés figyelembevételével, a családokkal együtt kívánjuk kialakítani
- az óvodába lépés időszaka meghatározza a gyermekeinkben kialakuló érzelmi kötődést az óvodánkhoz
- ennek a feladatnak a megvalósításához egy tiszta, rendes, esztétikus óvodai környezetet alakítottunk ki, ahol biztosítjuk az egyes tevékenységekhez szükséges feltételeket (táplálkozás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés, alvás)
- minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása. Ez mindennapi tevékenységük szerves része kell, hogy legyen
- a helyes öltözködési szokásokat a szülők bevonásával alakítjuk
- az önkiszolgáló feladatok elvégzése, az adott tevékenységek többszöri gyakorlását biztosítja számukra és ezáltal kialakul gyermekeinkben a helyes énkép, de ez mellett önállóságuk is folyamatosan fejlődik
- a mai közétkeztetés hiányosságait – gyümölcs – szülők segítségével pótoljuk, gyermekeink számára (heti egy alkalommal minden csoportban gyümölcsnap)

- napi háromszor étkeznek gyermekeink óvodánkban. Törekszünk arra, hogy nyugodt, kiegyensúlyozott higiénikus és esztétikus környezetet biztosítsunk számukra az étkezéseknél (textilterítő, szalvéta, gyermek evőeszközök, üveg és porcelánedények). Az asztali áldás, étkezés előtt és után mindennapos, német nyelven is
- szeretnénk rászoktatni gyermekeinket a bőséges ivóvíz fogyasztására, ezért jól látható helyen biztosítjuk számukra az ivóvizet
- a vallási, valamint egyéb okokból (vegetáriánus) eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk
- a gyermekeink egészséges fejlődésének alapfeltétele a megfelelő mennyiségű alvás, illetve pihenés. A csendes pihenőhöz szükséges ideális feltételeket minden alkalommal biztosítjuk: csend, nyugalom, mese, imádság, alvós játék, simogatás

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti gyermekeink egészségének megóvását. Ezen kívül, még nagyobb hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok és szokások betartására (belső és külső környezetünk tisztántartása, portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szelektív hulladékgyűjtés, jó világítás, keverőfejes csaptelepek, fűvesítés, parkosítás az udvarokban, zöld növényzet a szobákban, megfelelő páratartalom, nyugtató hatású színharmónia).

- lényegesnek tartjuk a gyermekeinknél az anamnézis felvételét, hogy felderíthessük a ritkán előforduló az óvodánkba bekerülést nem feltétlenül akadályozó betegségeket, (allergia, asztmatikus tünetek, epilepszia, cukorbeteg, lázgörcs, hemofília, nyitott hátgerinc, koraszülött) azokat regisztrálhassuk, figyelemmel kísérhessük és elsajátíthassuk az alapvető tennivalókat
- az egészség megőrzéséhez, az edzettség fokozásához nélkülözhetetlen gyermekeink ellenálló képességének növelése a rendszeres szabad levegőn való tartózkodása
- gyermekeink testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, karbantartását, valamint a hibaforrások megszüntetését
- önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük gyermekeinket. Kihasználjuk a levegő, napfény, víz, hó együttes hatását gyermekeink testi edzettsége érdekében

- a jól kialakított belső és külső udvarainkban olyan tárgyi környezetet hoztunk létre, amelyekben kedvezően tudnak fejlődni gyermekeink az egyéni különbségek figyelembevételével
- a szabadban töltött idő alatt fényvédő krémmel védjük gyermekeinket a nap káros hatásaitól. Nyáron erős UV sugárzáskor 11:00 és 15:00 óra között nem lehetnek kinn a szabadban, még árnyékos területen sem
- az óvoda védőnőjével, orvosával, gyógy-testnevelőjével készített éves munkaterv alapján tartjuk a kapcsolatot. Velük egyeztetve végezzük a gondozó, prevenciós és korrekciós testi és lelki nevelési feladatainkat.
- gyermekeink rendszeresen szűrési vizsgálatokon vesznek részt – látás, hallás, fogászat – valamint, negyedévente, általános egészségügyi vizsgálatok is folynak náluk

Feladataink

- optimális napirend kialakítása, a gyermekeink életkori sajátosságainak figyelembevételével
- az időkeretek (napirendben) rugalmas alkalmazása a mindennapokban
- a gyermekek levegőzésének biztosítása minden nap, mínusz 10 fokig
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása a csoportban
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása
- a gyermekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán (folyadék, mosdóhasználat)
- szokás és szabályrendszer közös kialakítása a családok bevonásával
- a kialakított szokás és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, a gyermeki érés és fejlettség tekintetében
- a gyermekeinkben kialakuló önállósági törekvések támogatása
- a toalett használat intimitásának válaszfalakkal, függönyökkel történő biztosítása, folyamatos segítségadás
- a gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása
- a gyermekek tisztaság és ápoltság iránti igényének alakítása
- a fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, segítségadás szükség esetén
- a kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása, (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal étkezés, szalvéta használat, csendes beszélgetés)

- a szülők meggyőzésével a szénsavas, édes italok és ételek mellőzése, kiiktatása a gyermeki étrendből
- lefekvéskor mesélés, imádkozás, majd az óvodapedagógus testközeli jelenlétével, simogatásával, az otthonról hozott alvós játékkal a gyermek nyugalmi állapotának támogatása
- a gyermekekkel évente egyszer tűzriadó próba beiktatása, menekülés gyakorlása
- lázas, hasmenéses, hányós gyermek elkülönítése, szüleinek értesítése, felügyeletéről való gondoskodás
- speciális prevenció, korrekció testi és lelki feladatok ellátásához szakemberek bevonás (orvos, védőnő)
- a gyermekek környezetében csak annyi vegyi anyag, tisztítószer alkalmazása, amennyi feltétlenül szükséges

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- mindennapi szükségleteik kielégítéséhez szükséges tevékenységeiket önállóan végzik - az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, törekedve az egészségmegőrzésre, illetve a betegség megelőzésére, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik,
- az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak,
- igénylik a rendszeres testmozgást,
- ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban,
- kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség, törekednek a környezet megóvására, védelmére,
- edzettek, mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik,
- kialakul a testképük.

Német nemzetiségi nevelés feladatai

- A csoportokban színvonalas nyelvi modellnyújtás, - a beszéd és a tevékenység összekapcsolására
- Szükségleteik, fizikális érzékeléseik közlése német nyelven.
- Wir zeigen ihnen ein Vorbild: wie man Sprache und Tätigkeit verknüpfen kann.

- Die Kinder können die Ausdrücke der verschiedenen Tätigkeiten im Waschraum, beim Essen, beim Umziehen verstehen und benutzen.

25 Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A gyermekeink egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatását az óvodai közösségen belül akkor tudjuk megvalósítani, ha az együttéléshez szükséges erkölcsi normákat és tulajdonságokat gyermekeink folyamatosan gyakorolhatják. Ezek alapozzák meg későbbiekben a kooperatív megoldásokra ösztönző páros, illetve kiscsoportos tevékenységeket.

- minden gyermek számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolat és annak minősége
- fontosnak tartjuk az óvodapedagógus – gyerek, és a gyerek – dajka kapcsolatában a pozitív érzelmi töltést, mert csak így tudjuk biztosítani azt, hogy már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék gyermekeinket
- az óvodánk valamennyi munkatársa különös szeretettel, odafigyeléssel forduljon a gyermekeink felé. Kommunikációjuk, bánásmódjuk, viselkedésük és megjelenésük modell értékű gyermekeink számára
- óvodai nevelésünk erősen támaszkodik a családi nevelésre, a család és az óvoda szoros együttműködésére. Minden esetben figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait
- az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönző hatással van a gyermekek érzelmi kötődésének alakulására
- programunkban fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinkről a korai, óvodáskort megelőző életkorából is ismereteket szerezzünk. Ennek egyik eszköze személyiséglap, és az óvodapedagógus-szülő találkozása

Céljaink

- olyan erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, amelyhez az óvodapedagógus és a dajka példaadása és munkája nélkülözhetetlen
- képesek legyenek a jót és a rosszat, a helyes és helytelen cselekedeteket megkülönböztetni

- speciális prevenció, korrekció testi és lelki feladatok ellátásához szakemberek bevonása (orvos, védőnő)
- a különbözőségek elfogadására, és azok tiszteletére nevelés
- arra neveljük a gyermeket, hogy az emberek különböznek egymástól, ezt a másságot képesek legyenek elfogadni
- társaikhoz, szüleikhez, nevelőikhez fűződő viszonyukat a figyelmesség, a türelem és a segítőkészség jellemezze
- a családi, intézményi, - gyerek, pedagógus – plébániai közösség erősítése a Krisztusi értékekben
- a különböző szintű közösségek létrejöttének segítése
- az igazságosság szeretetére, a becsületességre nevelés
- a szülők, nagyszülők, pedagógus és nem pedagógus munkatársak tiszteletére nevelés
- a szülőföldhöz, a családhoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzésével, valamint ezek átörökítésének biztosítása
- a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet erősítése
- a gyermeki figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, annak tiszteletére és megbecsülésére nevelés
- nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekeink esetében egyéni fejlesztés elindítása, ha szükséges megfelelő szakemberek bevonásával
- a kiemelt képességű gyerekek igényeinek figyelembevételével a tehetség kibontakoztatása

Feladataink

- törekszünk a nyugodt kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítására, a jó szokás- és normarendszer megalapozására
- a csoportszobák berendezésekor a hangulatos, esztétikus, gyermekbarát, környezettudatos szemléletet alkalmazzuk
- szeretetteljes, empátiát sugárzó, odafigyelő, „anyapótló” magatartást követünk
- a szeretet szigorával nevelünk
- kialakítjuk a környezetvédelmi viselkedési és magatartási formákat
- gyermekeinket az élet és az élővilág szeretetére neveljük

- megismertetjük gyermekeinkkel az udvariassági beszédformákat mindkét nyelven
- támogatjuk a gyermekeink önálló véleményalkotását, és döntéshozatalainak fejlődését
- segítjük a társas kapcsolatok formálását, az összetartozás élményének mélyítését, a „mi” tudat kialakításában
 - tudjanak örülni mások örömeinek
- kialakítjuk gyermekeinkben a konfliktushelyzet békés megoldására való törekvést, ezzel erősítjük az önfegyelmüket, az udvariassági szabályok elsajátítását
 - a hibát, a rossz cselekedetet marasztaljuk el, nem a kisgyermeket
 - óvodánkban tilos a testi fenyegetés és megszegényítés
 - kerüljük a tárgyi jutalmazást
- támogatjuk a tehetséges gyermekeink kibontakozását
- egyénre szabott fejlesztési terveket készítünk, és ezek segítségével fejlesztjük a BTM, halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekeinket
- a családok bevonásával ünnepeljük közösen az egyházi ünnepeinket. A világi ünnepek megélését a katolikus iskolával közösen éljük meg
- törekszünk a családokkal való jó, és eredményes együttműködésre
- megszervezzük a szülők folyamatos tájékoztatásának lehetőségeit – szülői értekezletet évente legalább 2-szer tartunk
- a befogadás idején legalább 1 héten keresztül mindkét óvodapedagógus egész nap a csoportjában tevékenykedik
- segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatuknak alakulását, és teret adunk önkifejező törekvéseinek

Keresztényi erkölcs

A keresztény nevelésünk szoros kapcsolatban, komplex módon van jelen a nevelésünk valamennyi területével. A katolikus nevelésünk alapja a közösség, ezt áthatja a közösségfejlesztő pedagógia. Nevelő munkánkat jellemzi az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, a mások érzésének meghallgatása, annak elfogadása, azért, hogy a gyermekeink örömteli optimizmusa fejlődhessen. **Ezen belül:**

- az igazság szeretetére nevelés
- a felelősségtudatra nevelés

- egyházi ünnepeink megélésére nevelés
- munkára nevelés
- önfegyelemre nevelés
- szociális érzékenységre nevelés

A sok közös élmény erősíti, fejleszti gyerekeink az akarati tulajdonságait, kitartásukat, a másokhoz való alkalmazkodási képességüket (kirándulások, séták, színház, mozi, szentmisék, liturgiák). Az óvodánk közösségi életének tartalmát – közös rendezvények, nyílt napok – a különféle játékkal párhuzamos és egyéb tevékenységeinket és az ezeket kísérő élményeket ápoljuk. **Fontos számunkra:**

- a kialakult közösségek megerősítése
- a személyes kapcsolatok kiépülésének segítése
- az intézmények és plébániák közötti hatékony együttműködés erősítése
- a közösségi érzés és tudat fejlesztése a keresztényi értékek mentén
- mindennapjainkat úgy tervezzük, szervezzük meg, hogy azok fokozzák a közösségbe tartozás érzését
- tapasztalatot szereznek a gyermekeink arról, hogy a felnőttek milyen gondos szeretettel és tisztelettel óvják a teremtet világot
- módjukban van ellesni a kulturált ember magatartását, az élet, a környezet, az élővilág védelméről, és annak megbecsüléséről
- minden esetben minden felnőtt magatartása például szolgál gyermekeink személyiség fejlődésében, ahol megtanulják a különbözőség elfogadását. Felelősek vagyunk azért, hogy ebben segítségükre legyünk
- a hátrányos helyzetű környezetben nevelkedő gyermekeinknél a családdal való szoros kapcsolattartást kiemelten kezeljük

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,

- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakul,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.

Nemzetiségi nyelvi nevelés

A több kultúra együttélésének feltétele a különbözőség elfogadása. Élménygazdag környezetben, a hagyományok, szokások megismertetésével pozitív érzelmi kötődés kialakításának segítségével a nemzetiségi kisebbséghez kötődő identitás megerősítése

26 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Fontosnak tartjuk az anyanyelvi kultúra (hagyományainak, legfontosabb szerzőinek és műveik) széleskörű megismertetését és a köznapi életben való kiművelt, tudatos használatát.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja az anyanyelvi, az értelmi fejlesztést és nevelést az óvodai nevelés általános feladataként rögzíti. Az értelmi fejlesztés változatos tevékenységeken keresztül valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával, fejlődésével. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Ezt úgy tudjuk hatékonyan végezni, ha kialakítjuk és biztosítjuk azt a beszélő környezetet, amelyben a helyes mintaadás és szabálykövetés (a javítás elkerülésével), az egész nevelésünkben érvényesül. A gyermekeink beszéd- és kommunikációs képességei elsősorban a család szocializációjától függnék. Ezek teremthetnek előnyös, de hátrányos helyzetet is a gyermekeink számára.

Céljaink

- a gyermekeink spontán érdeklődésükre, kíváncsiságukra építve szerezzenek tapasztalatot az őket körülvevő világról
- ismereteiknek rendszerezése és célirányos fejlesztése, bővítése
- a beszédkedv felkeltése és fenntartása
- a beszédhallás és szövegértés fejlesztése

- egymás közötti kapcsolatfelvétel segítése, támogatása, a verbális és nonverbális eszköztár kialakításával
- kognitív képességeik fejlesztése
 - egyre pontosabb és valósághűbb észlelés
 - figyelem-összpontosításra való képesség
 - reprodukív emlékezet
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
 - alkotó fogalmi gondolkodás

Feladataink

- megteremtjük a biztonságos, elfogadó és szeretetteljes légkört, amelyben a gyermekeink bátran elmondhatják gondolataikat, érzéseiket
- alkalmat teremtünk a mindennapi beszélgetésekre – csendes percek, beszélgető körök, spontán és irányított beszédhelyzetek
- bátorítjuk gyermekeinket a kommunikációra, fejlesztjük metakommunikációjukat
- kialakítjuk a beszélő és meghallgatni tudó környezetet
- arra neveljük őket, hogy a tapasztalataikat, élményeiket bátran megfogalmazzák és elmondják
- ösztönözzük őket a gyermeki kérdések megfogalmazására a bátor válaszadásra
- előtérbe helyezzük a mindennapi élő szóval történő mesélést, kiemelten a magyar népmeséket
- változatos tevékenységeket szervezünk, melyekben a gyerekek értelmi képességeit hatékonyan tudjuk fejleszteni (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- biztosítjuk a gyermekek számára minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőségeket, ezzel bővítve szókincsét
- feladatmegoldó képességeiket koruknak megfelelően fejlesztjük
- tudatosan tervezzük és szervezzük a gyermekeink spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek bővítésére szolgáló lehetőségeket
- kommunikációs helyzeteket teremtünk, ahol a gyermekeink beszédkedvének fenntartását biztosítani tudjuk
- kiemelt helyen kezeljük gyermekeink szókincsének bővítését

- a **beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nevelése** során kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése
- *a beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nehézségeinek csökkentéséhez a logopédus szakember segítségét igénybe vesszük*
- lehetőséget biztosítunk gyermekeink számára arra, hogy a világról, a környezetükről szerzett ismereteiket, - melyeket elsősorban érzékszerveik segítségével szereznek – megfogalmazhassák
- segítjük azokat a gyermekeket, akiknél nem tapasztalható a belső szükségletből fakadó érdeklődés, nem fejtenek ki alkotó tevékenységet, nem kezdeményezők
- a családdal összhangban alakítjuk ki az egyes gyermekekhez igazodó módszereket
- fontosnak tartjuk a beszéd kedv fenntartását, a gyermekek meghallgatását, a kérdéseikre adott választ
- törekszünk a verbális, vizuális memóriájuk és figyelmük tartósságának növelésére
- megalapozzuk az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően az ismereteiket, jártasságaikat, készségeiket
- a kommunikációs képességeiben gyengén fejlődő gyermekeket szükség esetén logopédiai, pszichológiai szakemberhez irányítjuk

Az óvodapedagógus sajátos fejlesztési feladatai

- a potenciális tanulási zavarok megelőzése és kiszűrése
- a tanulási képességet meghatározó funkciók fejlesztése
- a mozgás, finommotorika célzott fejlesztésén keresztül a testséma, lateritás, testdimenzió, térpercepció alakulásának befolyásolása
- a részképesség gyengeséggel küzdő gyermekek egyéni segítése, együttműködés a szakemberekkel
- ha az óvodapedagógus azt tapasztalja, hogy a gyermek bizonyos funkcióban, képességben lemaradt vagy tartósan stagnál, a nevelési tanácsadóban vizsgálatra kell irányítani a gyermeket

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul
- játékos módon sajátítják el és sajátjukként élik meg a magyarországi nemzetiségek hagyományos kultúráját.
- érzelmileg kötődnek nemzetiségi környezetükhöz, értékeiket elfogadják, természetes számukra a kétnyelvűség.

27 Sajátos nevelési feladataink a potenciális iskolai tanulási zavarok megelőzésére

Fejlesztésünk alapja a prevenció és korrekció, melyeket elsősorban a mozgásra alapozzuk. A mozgásos tapasztalatokból erednek az értelmi műveletek – egyben az önmagukról kialakított testséma, a testdimenziók, a térpercepciók alakulása is. A 3-7-(8) éves gyerekek legalapvetőbb, legtermészetesebb megnyilvánulási formája a szabad mozgás és a játék.

Céljaink

Programunk egyik célja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrése és megelőzése. Ezek általában az észlelés és a finommotoros struktúrákat érintik, melyek intenzív fejlődése 3-7 éves korra jellemző, így ezek kibontakoztatásához és begyakorlásához az óvodáskor a leoptimálisabb időszak gyermekeink számára. A részképesség – gyengeségekkel küzdő gyermekeink részére, egyéni, illetve

kiscsoportos fejlesztő tevékenységek biztosítása, az iskolai tanulási zavarok megelőzése érdekében.

Az óvodapedagógusok feladatai

- gyermekeinknél lemaradás tapasztalható, funkciózavart, vagy tartós stagnálást észlel, minden esetben vissza kell térni ahhoz a szinthez, ahol még az adott gyermek biztonságosan mozog (fejlesztésmérő lap)
- a gyermekeinket fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat kell eljuttatni a következő szintre
- mindig lehetőséget kell biztosítani a hiányok elsajátítására, elmélyítésére, hiszen a mozgásos játékok, eszközök, logikai játékok természetes módon is fejlesztő hatásúak
- **az autizmus spektrum zavart** mutató gyermekek közösségbe való nevelése
- megfelelő, célzott segítségnyújtás számukra
- külsős szakemberekkel való kapcsolattartás, a közös fejlesztés, a sikeres integráció érdekében
- a megkésett beszédfejlődés elindítása logopédus szakember bevonásával, valamint csoporton belüli egyéni foglalkozással
- megfelelő nevelési módszerek alkalmazásával, a szóbeli közlés mellett az utasítások, szabályok, magyarázatok láthatóvá tétele, akár azok képi megjelenítése.
- az ASD szociális készségeinek értelmezése (nagyon változatos képet mutatnak az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek
- **az értelemhiányos gyermek** a csoportban, a tünetcsoport értelmezése - a tanulásban akadályozottság (egyik alcsoportját az enyhe értelemhiányos gyermekek alkotják)
- a BNO szerint az intelligenciatesztekkel mért értelmességük az 50-6 IQ tartományba esik

Mire kell figyelni az óvodapedagógusnak?

- eltérés mutatkozhat a beszédfejlődés területén, gyakoribb a megkésett beszédfejlődés, megjelennek a pöszesség vagy más beszédhiba tünetei
- számfogalmak kialakulásának gyengesége
- térbeli, időbeni tájékozódás alacsonyabb szinten működik

- viselkedés, magatartászavarok alakulhatnak ki, nehezen igazodnak el emberi viszonyokban
- erkölcsi értékrendjük nem annyira szilárd, ebben is támogatásra szorulnak
- gyakorlati érzékük meglepően jó
- kis segítséggel önálló életvezetésre is képesek lehetnek

A fejlesztőpedagógus kompetenciaköre és feladata

- csak normál IQ-övezetbe tartozó gyerekekkel foglalkozik
- a diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó eseteknél köteles szakember segítségét igénybe venni
- tevékenységét más szakemberrel (óvodapedagógus, logopédus, gyógypedagógus, pszichológus) összehangoltan végzi
- a logopédus, gyógypedagógus, pszichológus) összehangoltan végzi

A logopédus, gyógypedagógus, pszichológus munkatárs feladata

- felelős a fejlesztő tevékenységek szakmai minőségi szintjéért
- az óvodapedagógusok jelzése alapján megfigyeli a fejlesztésre szoruló gyermekeinket, a mérésekhez a szülői engedélyt beszerzi
- a megfigyeléseket és a méréseket értékeli
- elkészíti az óvodapedagógusokkal együtt az egyéni fejlesztési programot a gyermek számára:
 - a kapott eredményeket összeveti, értékeli
 - a szülőket folyamatosan tájékoztatja az eredményekről, együttműködő kapcsolatot alakít ki velük
 - folyamatosan kapcsolatot tart a speciális szükségletű gyermeket fejlesztő szakmai segítő intézményekkel (Korai fejlesztő, Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság, Családsegítő Szolgálat)

Az integrált nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- az elfogadásra alapozva alakítjuk ki a csoportjaink magatartását. Különösen a tolerancia, az empátia, a megértés, a figyelmesség, a segítőkészség, az elfogadás és a szeretet vezéreljen minket

- figyelembe vesszük az SNI – s gyermeknél a terhelhetőség mértékét, a gyermekek fizikai, lelki állapotát
- fejlesztjük a gyermekeknél a kevésbé sérült területeiket
- megértetjük a gyermekeinkkel, munkatársainkkal, a szülőkkel, hogy ők mindannyian modell szerepet töltenek be az SNI – s gyerekek nevelésében
- a gyermeki tevékenységekben, gondozási munkákban csak annyi segítséget adjunk a gyerekeknek, amennyire éppen hogy szüksége van
- rendszeresen összedolgozunk, kapcsolatot tartunk a segítő szakemberekkel
- időben megkérjük a szakszolgálatok szakvéleményezését
- szakmai kompetenciánkon belül, egyéni és mikro csoportos terveket készítünk a valamilyen területen lemaradást mutató gyermekeink részére
- minimális szintre szeretnénk eljuttatni a SNI – gyermekeinket az óvodáskor végére
 - alkalmazkodási készség
 - önállóság
 - együttműködés

Fel kell ismernünk, kiemelten kell kezelnünk azokat a gyermekeinket, akik kiemelkedő teljesítményt nyújtanak valamilyen területen.

28 A tehetség kibontakozása

Az alapja a szabadság és a kultúra (környezet), amely a gyermeket körül veszi. Szabadság alatt a mindennapok nyújtotta gazdag lehetőségét értjük, kultúra alatt pedig szűkebb és tágabb értelemben vett környezetet, a családot és az óvodát.

Céljaink

- a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése (megelőzzük a tehetségígéretek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben a bujkáló kiváló képességeket)
- a kiválóan kreatív tehetségígéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében
- a gondozás módszere: kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások kiemelten projekt módszer segítségével

Feladataink

- felismerni a kreatív gyermekeket
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági
- önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével
- elkallódás elhárítása
- harmonikus fejlesztés
- segíteni őket a különböző helyzetekben
- az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket

A tehetséggyanús gyermekek kiválasztásának csak akkor van értelme, ha fejlesztésüket alapos tervezőmunka után megszervezzük és vállaljuk. Első lépésként olyan speciális célokat tekintettünk át és fogalmaztunk meg, melyeknek meg kell valósulni a fejlesztés során, hogy sikeresek legyünk.

29 A nemzetiségi óvodai nevelés

A nemzetiség óvodai nevelésünk az óvodáskorú gyermekeink életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségeinek megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a hagyományok átörökítését és fejlesztését jelenti.

Feladataink

- kiemelt nyelvi környezetet biztosítunk a gyermekeink számára: egy óvónő – egy nyelv elve
- ápoljuk a nemzetiségi életmódjához, kultúrájához kötődő hagyományokat, szokásokat
- felkészítjük a gyermekeinket a nemzetiség-nyelvének iskolai tanulására
- segítjük a nemzetiségi identitástudat kialakulását, fejlesztését
- óvodánkban arra törekszünk, hogy minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó munka, kommunikáció
- a nemzetiségi lét vezéreszméje a nyelv megőrzése
- törekszünk a sokoldalú tevékenységrendszer kialakítására, amelyek gazdagítják a gyermekeink nyelvi kifejezőkészség iránti vágyat, fejleszti értelmi képességeiket és gondolatvilágukat

- vállaljuk az utánpótláson alapuló nyelv elsajátítását
- Biztosítanunk kell:
 - a megfelelő szókincsanyagot – a gyermek közvetlen környezetéből
 - az időt – az automatizmusra
 - az új szavakat, kifejezéseket a már ismertek környezetébe mutatjuk be
 - az óvodapedagógusok a nap minden pillanatában használják a nyelvet, bármilyen tevékenységet is végeznek

Az óvodapedagógus és a nem óvodapedagógus munkatársak modell szerepet töltenek be, hiszen a szavak, kifejezések, mondatok gondos kiejtése és maga a folyamatos beszéd, a nyelv dallama, ritmusa, csengése – mindig többszöri hangoztatást igényel.

- **Beütemezett nyelvelsajátítási mozzanataink**

- ismeretközlés: - folyamatos nyelvhasználat az óvodapedagógus részéről, nyelvi szituációkra épülő kifejezéseket, mondatmodelleket és ezek keretében szavakat és nyelvi jelenségeket ismertetünk meg
- automatizálás: - megfelelő szemléltetés: alapja a játékos mozgás, amely segítségével biztosítjuk a gyermeki érdeklődés fenntartását
- alkalmazás: - különféle játékokkal, dramatizálásokkal, bábjátékokkal érjük el
- Ahhoz, hogy a gyermekeink válaszolni, később kérdezni is tudjanak, nélkülözhetetlen a sok ismétlés, gyakorlás.
- a nyelv megőrzésének legerősebb mozgatója a szokások és hagyományok átörökítése
- a régi sváb hagyományok újjáélesztése óvodán belül jól működik
- mindig mértéktartásra kell törekednünk! Az ünnepek, hagyományok között szelektálnunk kell. Csak azok a hagyományok kerüljenek megőrzésre, amelyek a gyermeki élettel jól összekapcsolhatók

- **Felállított követelményeink**

- tartalmi oldal (mit ünnepelünk?)
- érzelmi oldal (mi a maradandó élmény?)
- tárgyi kellékek
- ünnepi koreográfia (hogyan ünnepeljük?)
- érvényesüljön a játékoság, az élményszerűség
- tárgyi emlékek felkutatása (ruhák, használati tárgyak, fényképek, bútorok stb.)
- csoportszobákban ízlésesen elhelyezni azokat

- a gyűjtőmunka mindig a szülőkkel, nagyszülőkkel együtt

A nemzetiségi nyelvi nevelés, a gyermek érzelmi, értelmi fogékonyságára alapoz. A megismerési folyamatot érzelmek kísérik, ezek mindig pontos jelzést adnak nekünk, a gyermekeinket ért hatásokról. Nagyon nagy örömet jelent számunkra a nyelvi nevelés, a hagyományok ápolása, átöröklése, még akkor is, ha benne rejlik a tévedés lehetősége, mert benne van a javításé is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Váljon természetessé, hogy bizonyos szavakat, mondatmodelleket nemzetiségi nyelven használunk.
- Ismerjék a közvetlen környezetük témaköreinek alapvető szókincsét.
Bátran nyilvánuljanak meg a másodnyelven egy bizonyos nyelvi szint elérése után.
- Ismerjék és becsüljék meg a nemzetiség múltjának értékeit.

30 Az óvodai élet tevékenységi formái és óvodapedagógusi feladatai

30.1 Hitre nevelés – A hit Isten ajándéka

A hit eredetét megfogalmazni nehéz, de gyermekeink hallás után ismerkednek meg vele, azonban szükséges a jó példa is. Ilyenek a megtapasztalás, az érzelmi biztonság, a szerető, elfogadó légkör, a bizalom, az összetartozás élménye, az iskolába lépés idején a hit továbbélése.

Céljaink

- a keresztény nevelésünk mutassa be a keresztény erkölcsi értékeket
- gyermekeink hitben állhatatos, felelős felnőttekké váljanak

Feladatunk

- a mindennapi csendes percek elindítása
- életkoruknak megfelelő mértékben részvétel az egyházi liturgiában, imában
- a nevelési évet közös ünnepélyes szentmisével kezdjük és fejezzük be (Veni Sancte, Te Deum)

Mi is a mi óvodánk missziós feladata?

- a családokat be szeretnénk vonni az egyházközösségünk életébe, a liturgikus év ünnepeibe
- éreztetni szeretnénk, hogy az az Isteni gondviselés és szeretet, ami körülveszi gyermekeiket ebben az az óvodában, az számunkra is jó
- felismertetjük azt, hogy a közös együttlétek, a közös ünneplések, a közösen végzett munkák és a közös szórakozás erősítő és megtartó erejű

A hitre nevelés átszövi az óvodai életünk egészét. Milyen módon?

- a köszönési módban
- a mindennapi csendes percekben
- az étkezés előtti és utáni imádságban
- az ovis miséken, igeliturgiákon
- egyéb templomlátogatások során
- a játékban
- a komplex tevékenységekben megvalósuló tanulásban
- a délutáni pihenés előtti imákban, fohászokban
- a liturgikus év eseményeiben

Mit is ünneplünk?

- karácsonyi ünnepkör
- húsvéti ünnepkör (az ünnepekre készülve jócselekedetek gyűjtése)
- templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel
- templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése
- közös szentmise-látogatás a családokkal
- imádságok, énekek tanulása
- szentek életével való ismerkedés

Az erkölcsi nevelés – közösségi és egyéni nevelés, családi nevelés, keresztényi erények – átszövi az óvodai életünk egészét. A közös élményeket nyújtó tevékenységek során, az erkölcsi

tulajdonságok megalapozásakor – együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat – erősítjük a feltétel nélküli szeretet, elfogadottság, bizalom élményét.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodánkban dolgozók kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

30.2 Játék

A legalapvetőbb tevékenységi formánk a játék, aminek mindenhol érvényesülnie kell. Előtérbe helyezzük a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentősége az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is megmutatkozik. A sajátos tevékenységközpontú rendszerünkben a szabad játék integrálja a különböző tevékenységformákat. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, és azon belül a fogalmi gondolkodás, a kommunikáció fejlődése mind-mind a játékban tud megvalósulni. A játék tükrözi a gyermek értelmi fejlődését, valamint szocializációját.

Céljaink

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek képzettségének elősegítése. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játék segítségével a keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekek nevelése a célunk. Fontosnak tartjuk az egészségesen, harmonikusan fejlődő gyermekeink esetében a tehetséggondozást, az egyéni képességek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezést a szabad játék biztosításával.

Feladataink

- a játékhoz szükséges feltételek biztosítása – hely, idő, eszköz
 - esztétikus hely: a játékhoz térre, helyre van szükség, aminek megteremtése pedagógiai szempontból nem egyszerű. Az óvodánkban folyó játék tere a csoportszoba és az udvar. A csoportszoba adta lehetőségeinkkel úgy kell

gazdálkodnunk, hogy mindenki nyugodtan tevékenykedhessen, de alkalmanként könnyen át tudjanak váltani egyik tevékenységi formáról a másikra.

- játékidő: törekednünk kell arra, hogy az elmélyült játék kialakulásához, minél hosszabb, megszakítás nélküli időt biztosítsunk
- játékeszköz: az eszközök pótlására nagy gondot fordítunk. Magunk is készíthetünk új eszközöket, tudjuk, hogy a gyerekek nagy örömmel játszanak azokkal
- a játék során, indirekt módon irányítsuk a gyerekek tevékenységét, adjunk követhető mintát. Segítsük a gyermekeket a közös játékban, az alkalmazkodásban, a szerepek elosztásában, a konfliktusok megoldásában. Ennek érdekében önérvényesítő, konfliktuskezelő megoldási mintákat mutassunk számukra
- alakítsuk ki a játéktevékenységekhez fűződő szokásrendszert és az ezzel kapcsolatos szabályokat következetesen tartassuk be
- kiemelt feladatunk a nyugodt, derűs légkör megteremtése és megszilárdítása
- kialakítjuk az esztétikus, harmóniát sugárzó környezetet
- a játékokat a gyermekek által jól látható és elérhető helyen tároljuk
- a barkácsoláshoz, festéshez, rajzoláshoz, bábozáshoz, kézimunkához, dramatizáláshoz szükséges eszközök könnyen hozzáférhető helyen helyezzük el
- biztosítjuk a játéktér mobilizálhatóságát, a sokszínű tapasztalatszerzést
- segítjük a gyermekeink szociális fejlődését
- a 3-7-(8) éves korban megjelenő játékfajtákat és azok tartalmát, minőségét gazdagítjuk, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével
- segítjük ötletekkel, lehetőségekkel, megfelelő helyzetek teremtésével a sokszínű játék kialakulását, a gyermekeink önállóságának növekedését
- a játék által keresztény értékekre fogékony, kreatív, alkalmazkodni tudó, aktív gyermekek nevelése mindannyiunk feladata
- a játék az életnek olyan lehetősége, amely a gyermekeknek az öröm, az ismeretszerzés, a gondolkodás, az alkotás, a fantázia, az átélés, a mozgás, a munka, a tervezés, az alkotás, a valóság és a képzelet szárnyaló öröme és gyönyörűsége
- a játék nem azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban fejlődik legjelentősebben személyisége
- a játék a gyermek életeleme, mással nem helyettesíthető az életében

- jól és jót játszani – ez a gyermekek dolga a mi óvodánkban
- a játék egy hatalmas varázslat, a gyermekben feszülő agresszív indulatok, félelmek, sérelmek megszelídítésére és feloldására
- fontos, hogy tudjunk és magunk is szeressünk játszani
- a nyelvi nevelésünknek is a játék az alapja, színtere. Olyan mértékben használjuk a német nyelvet, amit a természetes szituáció ott és akkor lehetővé tesz. – lehetőség egész nap
- lényeges számunkra a sokoldalú cselekedtetés, a gyermeki tapasztalatszerzés
- a felkínálkozó spontán helyzetekben is aktív és hatékony partnerei vagyunk a gyermekeinknek
- a játékukra és annak tartalmára hatással vannak a keresztény közösségünkben átélt élmények (keresztelő, szentmise, esküvő, körmenet, Gyertyaszentelő Boldog asszony, Boldog Gizella, Szent Márton, Balázs áldás, kálvária, barkaszentelés stb.)

A játék lehet a gyermek szabad játéka és az óvodapedagógus által kezdeményezett játék. Eltérés az óvodapedagógus szerepében található:

- **Szabad játék**

- amikor az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek számára az önállóságot és a szabadságot
 - a játéktevékenység kiválasztásában
 - a játékeszközök megválasztásában
 - a társak megválasztásában
 - a gyermeki játékelgondolás megvalósításában
 - a játszóhely megválasztásában és kialakításában

A szabad játék folyamatosságának érdekében elegendő időt hagyunk a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarjuk meg más felkínált tevékenységekkel, és adjunk lehetőséget a játék további folytatására. A szabad játék során kommunikáció a nemzetiség nyelvén (nyelvi fürdő, hallásélmények, nyelvi input – Modellierungsstrategien, Fragestrategien, Rückmeldestrategien, utánzásra alapuló nyelvelsajátítás) történjen.

- **Kezdeményezett játék**

Amikor az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, amelyben a gyerek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel

játéktevékenységet. Ennek akkor van helye, ha a gyerek érdekében történik, mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését és találkoznak igényeivel.

A gyermeknek ebben az esetben joga van a szabad játékválasztásra – jogában áll nem élni a felkínált lehetőséggel.

A játék célja a gyermek képességeinek fejlesztése.

Az irányított játékban, különböző játékfajtákat bátran építsen be a mindennapokba az óvodapedagógusok. (Rollenspiele, Symbolspiele, Regelspiele, Sprachspiele, Bewegungsspiele).

Az óvodában megjelenő játékfajták

- **Gyakorlójáték**

A gyakorlójáték a mozgás, cselekvés ismételtetéséből fakadó sikerélmény (játékeszközök, játékszerek rakosgatása, tologatása, játék különböző anyagokkal). A mozgásos, manipulációs, verbális tevékenység legegyszerűbb foka a 3-4 éves kor jellemzője.

- **Szimbolikus szerepjáték**

Elsősorban a gyermek élményeit, tapasztalatait, érzelmeit tükrözi. Fejlődik önállóságuk, kezdeményező készségük. Jellemzőek a társas kapcsolatok, az együttműködés, a kölcsönös alá – fölé rendelés. A szocializáció a felnőtt minta követésének, erkölcsi értékeke kialakításának legjellemzőbb színtere.

- **Építő, konstruáló játék**

Jellemzően jelenik meg az alkotás öröme. A kreativitás, a térlátás, a szerkesztés, az elemek, tárgyak mind bonyolultabb összeállítása során fejlődik. Különösen alkalmas a mikro mozgás, szem-kéz koordináció fejlesztésére.

- **Szabályjáték**

Valamennyi életkorban jól alkalmazható az erkölcsi, szociális érzelmek fejlesztésében. Értelemfejlesztő hatása miatt a felzárkóztató fejlesztő tevékenység során nélkülözhetetlen. A szabadban a csapatjáték minél gyakoribb alkalmazásával éljünk.

- **Barkácsolás**

Kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen a gyermekek is készítsenek a játékhoz szükséges kiegészítőket, eszközöket. Aktívan bevonjuk őket a megrongálódott játékok megjavításába, technikák elsajátításában. A barkácsolás a játék és a munka közötti átmenetet képezi. A gyermekek fantáziája, kreativitása, kez ügyessége és alkotási kedve fejlődik.

- **Szabadban történő játék**

Az udvari környezet, főleg a mozgásos játékoknak biztosít tág lehetőséget. A környezet tárgyainak játékos felhasználása tevékenységek sokaságát biztosítja (homok, föld, víz, kő, fa). Lehetőség nyílik a társas együttlétre, de az elkülönülésre egyaránt.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani, szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

Német nemzetiségi feladatok

- A játék a tanulás elsődleges színtere óvodában. Ezt az alapelvet követjük a csoportjainkban. Sokféle játéklehetőséget kínálunk, melyek egyben alkalmak a német nyelv elsajátítására.
- Szabad játékban folyamatosan érvényesüljön a német nyelvhasználat.
- Az irányított játékban sokszínű kreatív játékokkal ismertetjük meg a német nyelvet: dalok, mondókák, történetek, szerepjátékok, körjátékok, táncok, mesék.
- A gyermekek bevonása az óvónő által kezdeményezett német nyelvű énekes–szöveges és szabályjátékokba.
- Azonosuljanak a vállalt szereppel, a tanult sztereotípiák felhasználásával.
- Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek létrehozása játékos szituációkon keresztül.
- A nap folyamán kialakult játéksituációk felhasználása német nyelvű kommunikációra.
- Kommunikálás ösztönzése együtt játszással, mintaadással.
- Törekszünk arra, hogy a játékeszközaink között megtalálhatók legyenek az olyan tájjellegű tárgyak, amelyeket játékukban felhasználhatnak a gyerekek (baba sváb viseletben, bölcső, rongybaba, lovacska stb.)

- Megismertetjük őket a szabadban játszható német nemzetiségi szabály és dalos játékokkal.
- Kihasználjuk a bábjátékban rejlő lehetőségeket.
- Játékos helyzetekbe integráljuk a nyelvi készségeket fejlesztő játékokat is.(hangzók ejtése, hangutánzások). Ezeket a folyamatokat mindig bábokkal, képekkel, kis jelmezek adásával tesszük élményszerűvé a gyermekek számára.
- Több éven keresztül megismerkednek a játékeszközökkel, meghallgatják azok nevét és a hozzájuk kapcsolódó verbális és zenei megnyilvánulásokat.
- Bekapcsolódnak a játékainkba, 1-2 szavas válaszadásra képesek, megértik a többször visszatérő kommunikációs helyzeteket.
- Részt vesznek a német nyelvű játékokban, azonosulnak a vállalt szereppel, a tanult szó és mondattípusokat felhasználják.
- Das Spiel sehen wir als den Lernen. Diesem Grundsatz werden wir auch in der Förderung der deutschen Sprache gerecht. Wir bieten vielfältige Spielenlässe, die das Lernen der deutschen Sprache fördern. Dabei unterscheiden wir zwei Formen des Spiels: das Freispiel und das angeleitete Spiel.
- Im Freispiel benutzen wir die deutsche Sprache. Wir beobachten die Kinder bei ihren Spielen und bringen spielimpulse zum passenden Zeitpunkt in deutscher Sprache ein.
- Im angeleiteten Spiel nutzen wir die Vielfalt kreativer Spiele und Spielformen, um die Kinder mit der deutschen Sprache vertraut zu machen: Lieder, Reime, Erzählungen, Märchen Rollenspiele, Kreisspiele, Tänze...
- In zweisprachigen Gruppen werden die Kinder durch die Kindergärtnerin in Gesangsspiele einbezogen. Sie sollen sich mit der Rolle und mit den Stereotypen identifizieren.

Die Kinder lernen den deutschen Namen der Spielzeuge kennen, damit verbinden sie Ausdrücke. Sie nehmen am angeleiteten Spiel teil. Sie können mit 1-2 Wörter antworten und verstehen die wiederkehrenden Sprachsituationen

30.3 Ének, zene, népi játék, tánc

Zenei nevelésünk áthatja az egész óvodai életet. A zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza, és egyben gazdagítja az anyanyelvi és a német nemzetiségi örökség.

Céljaink

- a gyermek személyiségének és a zenei képességének fejlesztésén túl a zenét értő és szerető, egészséges lelkű kulturált, boldog ember nevelése
- a zenei anyanyelv kialakulásának elősegítése
- a közös éneklés, a közös játék és a zene örömeinek megértetése, ami fejleszti a gyermekeink zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát
- a gyermekeink zenei hallásának, ritmusérzékének, mozgáskultúrájának fejlesztése elsősorban a népi gyermekdalok, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában és Gryllus Vilmos dalos füzete alapján történik
- a nemzetiségi zenei kultúrkincs megismertetése, - tánc, ruha, népi játékok, zene és szokások – összetartozás érzésének növelés Zenei nevelésünk áthatja az egész óvodai életet. A zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza, és egyben gazdagítja az anyanyelvi és a német nemzetiségi örökség.

Feladataink

- kiválogatjuk azokat az igényes zenei kultúrát képviselő dalokat, dalos játékokat, mondókákat, melyek értéket közvetítenek
- tiszteletben tartjuk a gyermeki hangot, hallásának fejlődését
- előtérbe helyezzük az ötfokú pentaton dallamokat, énekeket (népi gyermekdalok, mondókák, mődalok)
- összegyűjtjük gyermekeink érdeklődését a nemzetiség dalai, énekei, táncai iránt
- a gyermekeink nyelvi képességeiknek fejlesztését mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességet fejlesztő játékokkal kívánjuk megoldani
- összeválogatjuk az óvodánkban is eljátszható, megjeleníthető énekes népszokásokat, magyar kortárs művészeti alkotásokat: szüreti multság, pásztorjátékok, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmás, szobrok, tűzzománcok, akvarellek, olajfestmények
- fejlesztjük a gyermekek éneklési készségét, ritmus érzékét és mozgását
- megismertetjük gyermekeinket különböző hangszerekkel (csörgődob, furulya, Orff hangszereink, egyedi készítésű ritmushangszerek stb.). Buzdítjuk őket azok önálló használatára

- megalapozzuk élményt nyújtó zenehallgatással a zenei esztétikai fogékonyságukat a nemzeti és nemzetiségi értékeket hordozó hagyományos és kortárs művészi alkotások segítségével
- fejlesztjük a gyermekek ütem- és ritmusérzékét: egyenletesség, lüktetés, kettes lüktetés, ritmus, belső hallását: hangok viszonya, dallam követése, tiszta éneklés stb.
- zenei relációk gyakorlását a beszédben, az énekben és a hangszeres játékban is fejlesztjük: mély-magas, gyors-lassú, halk-hangos stb.
- a zene belső lüktetése, szabályosan ismétlődő motívumok fejlesztik a gyermeki mozgás összerendezettségét

A zenei nevelés anyag kiválasztásának elvei, tartalma

- a zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
- a népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógusaink figyelembe veszik a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
- az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve
- az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc veljék a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé, melynek alapja felnőtt minta spontán utánzása
- a dalok, énekes játékot hangkészlete feleljen meg a gyermekek életkori sajátosságainak
- igényes, értékes művek alkalmazása, (népzene, műzene, kortárs szerzők gyermekdalai)
- a keresztény és a német nemzetiségi élet hagyományaihoz, a liturgikus ünnepekhez illő énekeket használ fel
- nemzetiségi nyelvű instrukciók használata, nemzetiségi nyelvű mozgásos játékok megvalósítása során
- a nemzetiségi zenei nyelv megismerése, zenei képességfejlesztés a nemzetiség nyelvén történik

- helyi gyűjtésű körjátékok, énekes játékok, mondókák, gyermekjátékok (életkornak megfelelően), tradicionális nemzetiségi hangszerek megismerése, ezek beépítése a zenei repertoárba.
- zenehallgatásnál jelenjen meg a nemzetiségi hovatartozás
- autentikus, vagy ízlésesen stilizált nemzetiségi ruhák használata a tánchoz

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kísérni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.
- iskolába lépés előtt kialakul egy erős kötődés a német zenei és mozgáskultúrához.
- önállóan mondják a tanult mondókákat, kiszámolókat, aktívan részt vesznek a kezdeményezett énekes és mozgásos játékokban.
- Die Kinder haben schon vor der Schule eine starke Verbindung zur Musik und zum Bewegungskultur. Sie lernen die Reime und Auszähler selbständig und nehmen gerne an Spiele Teil, die mit Musik und Bewegung verbunden sind.

30.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka az önkifejezés eszköze. A gyermekek ízlésének, befogadóképességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakozását, valamint az esztétikai nevelést szolgálja. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, annak feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyerekek számára. A gyermeki alkotások a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésünkben törekednünk kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Céljaink

- biztosítjuk a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségeket
- segítjük a helyes ceruzafogás elsajátítását
- fejlesztjük a gyermeki személyiség fejlesztését a népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel
- a sokféle látásközpontú tapasztalat átélésével biztosítjuk a gyermek számára azt, hogy az ábrázoló-barkácsoló tevékenység örömszerző és alkotó tevékenységüké váljon
- gazdagítjuk a gyermekek tér-forma és szín képzetét, esztétikai érzékenységüket
- megismertetjük őket a széppel, a nemzetiségi és egyházi tárgyakkal, műalkotásokkal, a nemzeti szimbólumokkal
- fejlesztjük a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezését

Feladataink

- tudatos, tervszerű óvodapedagógusi munka szükséges a látási, tapintási, mozgási érzékelések összerendeződéséhez, a vizuális élmények teljesebb átéléséhez
- biztosítjuk az ábrázoló tevékenységhez a megfelelő helyet, időt, eszközöket az egész nap folyamán
- az eszközök kiválasztásában fontos szempontunk a praktikum, a minőség, a célszerűség és az esztétikum
- gyermekeinkben erősítjük vizuális látásmódjukat
- megismertetjük a gyermekekkel a különböző anyagokat, technikai alapelemeket, a szükséges eszközök balesetmentes használatával, karbantartásának szabályaival, a munkafolyamatok sorrendiségével
- lehetőségeket adunk a játékkal párhuzamosan végezhető tevékenységek mellett a szabad alkotásra
- összekapcsoljuk az óvodai vizuális nevelést a nevelés egyéb területeivel (anyanyelvi nevelés, zenei nevelés, külső világ tevékeny megismerése, stb.)
- fejlesztjük térbeli tájékozódásukat, szín és formavilágukat, alkotó tevékenységüket
- ösztönözzük a gyermekeinket színek széles skálájának használatára
- nagy odafigyelést mutatunk a helyes ecset és ceruzafogásra

- gyermekeiket rácsodálkoztatjuk a szépre, az esztétikusra
- segítjük a gyermekek alkotókedvét néhány ötlettel, javaslattal tovább lendíteni, ha elakadnának
- az udvaron is megteremtjük az alkotás lehetőségét
- mindennapi rajzolás, mintázás, festés, kézimunka segítségével megismertetjük gyermekeinkkel a német nemzetiségi és a népi kismesterségeket (szövés, fonás, nemezelés, kékfestés)
- a katolikus és nemzetiségi óvoda rajz, festés, mintázás, kézimunka nevelésében jelen vannak a művészeti alkotások, melyek a gyermek esztétikai érzékét fejlesztik
- mintázáshoz többféle anyagot is használunk (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz)
- különösen nagy figyelmet fordítunk a diszgráfia tüneteinek korai kiszűrésére, észleléskor jelezzük azt a fejlesztőpedagógusnak, gyógypedagógusnak
- legfontosabb feladatunk a gyerekek sikerélményhez juttatása, a szabad alkotás örömének megtapasztaltatása
- az öltözőtereket esztétikusan díszítjük a gyermekeink munkáival
- törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására
- törekszünk az új megoldások keresésére, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelésre.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- Képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására
- Ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- Képesek az alkotás örömének átélésére egyéni és csoportos formában,
- Képesek a vizuális önkifejezésre,
- Életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem – kéz, kéz – kéz koordinációjuk,
- Kialakul a síkban és térben való tájékozódás képesség
- Die Kinder erkennen ungardeutschen Kulturschatz.

30.5 Verselés, mesélés

A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötnek össze minket gyermekeinkkel, egymással és az anyanyelvünkkel. A fejlett beszédtevékenysége segíti a gyermekeink önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak kialakulását, és megteremti a sikeres iskolai tanulás feltételeit. A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. Az anyanyelvi nevelésünknek és a játéknak is szerves része a bábozás és a dramatizálás. Ezeken keresztül visszatükröződnek a gyermekeink irodalmi élményei, fantáziájuk. Kifejezhetik, átélhetik, eljátszhatják érzéseiket, érzelmeiket és ezáltal is fejlődik személyiségük. Feltárjuk a gyermekekkel együtt, a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, és megfelelő viselkedésformákat. Tapasztalataink szerint a családokban nagyobb hangsúlyt élveznek a televízió és a számítógépes játékok, mint a szülő által olvasott vagy kitalált rövid történetek, mesék. A televízió és egyéb infokommunikációs eszközök által sugárzott csatornákon keresztül válogatás nélkül kerülnek a gyerekek elé olyan műsorok, melyek nagymértékben fokozzák feszültségüket, agresszivitásukat és egyben helytelen mintát is adnak számukra. Fontos feladataink közé tartozik a szülők szemléletformálása. Hangsúlyozzuk, hogy semmivel sem helyettesíthető a bensőséges kapcsolatot is feltételező mesélés, mesehallgatás. Meg kell értetnünk a szülőkkel, hogy az esti lefekvés előtti mesélés és az esti ima a lélek megnyugtatásához nélkülözhetetlen. A mese, a bibliai történetek utat mutatnak a gyermekeknek identitásuk felfedezésében, gyógyító hatású, mert a gyermek magára vonatkoztatja a történeteket, az eseményeket, a szereplők sorsát.

Céljaink

- segítjük a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődését, pozitív személyiségjegyeiknek megalapozását
- megalapozzuk a mágikus, a csodákkal teli meseélményekkel a gyermeki fantázia fejlesztését
- vállaljuk, hogy a magyar kultúra értékeit átörökítjük gyermekeink számára

- megszerettetjük a népi, klasszikus gyermek és kortárs irodalmi alkotások által a magyar irodalmat
- erősítjük nemzeti tudatuk, pozitív szemléletmódjuk, világképüket
- a bábozás, dramatizálás kiemelt helyen szerepel a kisgyermekkorai nyelvelsajátítási folyamatban (Puppe der Gruppe, Erzählschiene)
- a szülők nevelési szemléletének formálásában is aktívan részt veszünk
- óvodánkban a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei helyet kapnak.

Javasolt tartalom

Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
Mondókák, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek, ismerkedés a képes-mesés történetekkel, néhány történet az Ó- és Újszövetségből	Mondóka, hangutánzó mese, párbeszédes mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, bibliai történetek, versek	Kiszámoló, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék, elbeszélések, bibliai történetek.

Feladataink

- megteremtjük a nyugodt, derűs, meghitt légkört
- változatos irodalmi élményeket közvetítünk, a népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül
- kiválasztjuk az életkoroknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyagot, figyelembe vesszük az egyéni fejlettségi szinteket
- az élőlészavas mese különösen alkalmas a gyermekek szemléletmódjának és világképének alakítására
- a mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására
- bátran válogassanak az óvodapedagógusok a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből, valamint más népek, nemzetiségek meséiből,
- motiváljuk a gyermekeinket az irodalmi élmény befogadására

- szívesen bábozunk és dramatizálunk a gyerekekkel együtt
- ösztönözzük a gyermekeinket mese és versalkotásra
- segítséget nyújtunk a kitalált mesealkotások megjelenítésében (dramatizálás, rajz, festés)
- a könyvek megbecsülésére szoktatjuk őket
- a képeskönyvek szerepe a játékidőben igen fontosak a nyelvi megnyilatkozásban. (Das Buch als Gesprächsanlass: Sachbücher, Wimmelbücher, Bilderbücher ohne Text, Stoffbilderbücher, Buch der Gruppe)
- megismertetjük a szülőket a mesélés fontosságával
- biztosítjuk a lehetőséget a beszédre, a beszélgetésre és beszéltetjük a gyermekeinket átélt élményeikről
- alkalmat teremtünk arra, hogy gyermekeink elmondhassák, eljátszhassák, elbábozhassák kedvenc meséiket, de ez mellett lehetőséget adunk az általuk kitalált történetek elmondására is
- a sikeres fejlesztést csak a gyermekeink alapvető tevékenységében, a játékban valósíthatjuk meg
- fejlesztjük a gyermekek nyelvi képességét a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal
- a nemzetiségi mondókákkal, versekkel, mesékkel segítjük a nemzetiségi kultúra átörökítését
- a gyermeki identitás tudatot az irodalmi anyag segítségével formáljuk
- megismertetjük a gyermekeket a katolikus ünnephez kapcsolható Bibliai történetekkel

A gyermekek mese- és versszeretete hatalmas. A mese a gyermek szemével nézett világ. A mese olyat mond el a gyermeknek, amit elfogad. A mese oldja a szorongást, segít az indulatok feldolgozásában. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét. A mű kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosságunk. Rendelkezünk egy tartalmas versgyűjteménnyel, melyből minden óvodapedagógus szabadon ízlésének megfelelően válogatja ki a műveket.

A nemzetiségi irodalmi anyagnál fontos a szöveg tartalma, ami az adott nyelvi színvonalon érthető legyen a gyermekek számára. A jó ritmusú versek, mondókák kiváló eszközei a beszédfejlesztésnek a nyelv gyakorlásának.

A napi tevékenységek során többször is mondunk – a helyzetekhez illő – mondókákat, verseket, meséket, kitalált történeteket, bibliai idézeteket. Olyan történeteket is mondunk a gyerekeknek, amelyek a természeti környezetünket láthatóan jelentik meg számukra.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel
- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.
- Dem Alter der Kinder entsprechend wählen wir aus dem Kulturschatz kurze Geschichten, Märchen, Gedichte, Reime aus.
- Die deutsche Volksmärchenschatz, Volksreime, Abzählreime stärken ihre Identität, die Kinder erleben die Märchen.
- Wir vereinfachen die Märchen und benutzen einfache Sätze, was die Kinder leichter verstehen können. Zum Märchen benutzen wir mehrere Methoden z.B.: verschiedene Puppen, Fingerpuppen, Schattentheater, Bilder, Bilderbücher
- Die Puppen haben eine große Rolle, die Kinder können die Geschichte verstehen, weil die auf mehrere Sinne wirken. Es gibt die Möglichkeit, die Kinder ins Märchen einzuziehen. Es wird ein Dialog zwischen Puppe und Kinder entstehen

30.6 A mindennapos mozgás

A rendszeres napi egészségfejlesztő testmozgás a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztését szolgálja. A komplex testmozgásokat beépítjük az óvodai élet egyéb tevékenységeibe, melyek együtt hatnak a gyermekek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére. Óvodánkban a mozgásfejlesztést nagyon fontosnak tartjuk, és igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgástól kezdve a

finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociálisképességek alakulását is. A mozgás a gyerekek legalapvetőbb természetes megnyilvánulási formája, amely csak akkor lehet pozitív hatású, ha a gyermekek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzik azt.

Céljaink

- fejlesztjük a gyermekek természetes, harmonikus mozgását, testi képességeiket játékos formában
- növeljük a gyermeki személyiség akarati tényezőit, értelmi és szociális képességek terén
- a mozgáson keresztül fejlesztjük az értelmi struktúrákat és a szociális képességeiket

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A mozgásfejlesztés területei

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

Mozgásfejlesztés célja a szabad játékban

Az óvodai élet minden napján biztosítjuk az aktív szabad játék mellett hangsúlyosan az irányított mozgásos tevékenységeket, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a hozzájuk kapcsolódó fogalmi rendszert.

- felkeltsük, a gyermekek mozgáskedvét építsünk arra
- minden gyermekünk megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgástevékenységet
- bátran örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt

A gyermek mozgásának fejlesztése szorosan összefügg a gyermek egész szervezetének lelkivilágának fejlesztésével. A fejlesztésre legjobb eszközök a mozgással összekapcsolt játékok, séták, kirándulások, testgyakorlatok, amelyekre nagy hangsúlyt fordítunk.

Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
A természetes mozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Csúszások, bújások, mászások, amelyeket a gyerekek is bátran kezdeményezhetnek maguk között.	Hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Ezekre a legalkalmasabbak a célba dobó játékok, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, manipulációs barkács tevékenységek. Az egyensúlyozás fejlesztése a szabad játékban: hintázó, ringató, pörgő mozgások, lépegetők.	Finommotorika fejlesztése a leghangsúlyosabb – tépés, vágás, varrás, apró gyöngyfüzés, kicsi elemekből építkezés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás.

Udvari játék, mozgás

- biztosítjuk a megfelelő eszközöket
- a gyermekeink szabadon választhassanak közülük
- a baleset megelőzése érdekében a gyermekeinkkel közösen alakítjuk ki a szabályokat
- a bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a többfunkciós mászó vár
- labdajátékok változatossága: dobások, labdarúgás, kézilabda, floorball, tenisz
- kihasználjuk a tágas udvar adta lehetőségeit, a futó, fogójátékokhoz
- a modern fa játszótér, tornaszerekkel is felszerelhető, amelyen a függések, mászások, hát és gerincerősítő gyakorlatok jól végezhetők
- minden alkalmat, lehetőséget kihasználunk a szabadban történő mozgásra, az évszakok nyújtotta lehetőségeket figyelembe véve
- udvaraink és az ott lévő eszközök – mászóakák, homokozó, nagy tér – kínálják a lehetőséget a változatos gyakorlása
- mozgásfejlesztés a szervezett mozgástevékenységekben és a mindennapos mozgásban
- fejlesztjük a tervezett, szervezett testnevelési játékokkal a mozgáskultúrájukat
- alakítjuk koordinált mozgásukat
- kialakítjuk a téri tájékozódásukat, az oldalúságukat

- a játékot és a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük
- a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagához
- a mozgástevékenység anyaga a játék, torna és atlétikai jellegű gyakorlatokból tevődjenek össze

Az irányított mozgásos tevékenységet ajánlott heti egy alkalommal szervezni, különböző időkeretekkel, a mindennapos testnevelés épüljön be az óvoda életébe.

Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
Testnevelési anyag ebben a korcsoportban nagyrészt a természetes mozgásokra épül. A nagymozgások fejlesztése az elsődleges ebben az életkorban: járások, futások, csúszások, mászások talajon és szeren, tárgy alatt és fölött, megkerülésével. Lásd: testséma fejlesztő programunk	Itt már a tér mozgásos megismerésére esik a nagyobb hangsúly. Futás, sorakozás jelre, szökdelés a padok körül, fák között hullámvonalban. Egyensúlyérzék fejlesztése: mozgások emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások. Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése.	Az észlelés fejlesztése kerül előtérbe. Az alaklítás, formaállandóság fejlesztésére tervezzük a gyakorlatokat. Egyes gyakorlatok csukott szemmel is végezhetők. Labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel. Finommotorika fejlesztés: a szerek különböző fogásmódjában valósulhat meg – különböző méretű labdák, botok, szalagok. Keresztcsatornák fejlesztése – a bemutatott gyakorlatokat látják, hallják.

Irányított mindennapos mozgástevékenység

- a gyerekeink szívesen és örömmel vegyenek részt benne
- igénnyé, majd váljék szokássá a mindennapi mozgás
- maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. A mindennapos

irányított testmozgás részét képezik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

A mindennapos irányított mozgástevékenység szervezett formában történő testmozgás, szerves részét képezik a tartásjavító és lábtorna gyakorlatok preventív megelőző jelleggel. Ebben a tevékenységi formában is él a német nyelv, így adjuk az utasításokat, a feladatokat. A különböző járásmódokat, játékos utánzó módon, német nyelven gyakoroltatjuk. Rendgyakorlatokat próbáljuk német nyelven mondani.

Feladataink

- a komplex testmozgásokat természetes módon építjük be a gyermeki tevékenységekbe, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségére – pozitív énkép, érzelemszabályozás, önkontroll, szabálykövetés, társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képességek fejlődése
- kialakítjuk a mozgásra inspiráló biztonságos környezetet
- megerősítjük a gyermekeink mozgáskedvét
- felkeltjük a játék és a versenyszellemüket, megszerettetjük a mozgás tevékenységeket
- a balesetek elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítását a gyermekeinkkel közösen végezzük
- mozgásos tevékenységek biztosítása a szabadban és a tornaszobában
- kiválasztjuk a gyermekeink életkorához és egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos tevékenységeket és az azokhoz szükséges eszközöket
- a szervezett mozgástevékenység anyagának összeállításakor az egyéni képességeket és a gyermeki érettséget figyelembe vesszük
- tiszteletben tartjuk a játék és a játékoság elsődlegességét a szervezett tevékenységekben
- rendszeresen beiktatjuk a tartásjavítási gyakorlatokat a szervezett tevékenységekbe
- biztosítjuk a tiszta, jó levegőt, a sok gyakorlási lehetőséget, melyek segítségével bővülnek tapasztalataik, fejlődik vizuális memóriájuk, értelmi és szociális képességük (türelem, akarat, társas kapcsolat)
- a nagymozgások gyakorlatait (futás, ugrás, mászás, kúszás, dobás) lehetőleg a szabadban szervezzük

- szükség esetén a dajkai munkatárs segítségét is igénybe vesszük
- odafigyelünk a gyermekek optimális terhelésére. A mindennapi mozgás 10-20 perces frissítő mozgás legyen
- fejlesztjük a motoros képességeket, az értelmi és szociális képességeket
- nemzetiségi nyelvű instrukciók használata a mindennapokban,
- nemzetiségi nyelvű mozgásos játékok tervezése, szervezése
- a bemutatáshoz, szemléltetéshez társuljon a nemzetiségi nyelv használata, a mindennapos mozgás a nemzetiség nyelvén valósuljon meg.
- cselekvések, mozgásformák, eszközök, irányok megnevezése a nemzetiség nyelvén
- népi eredetű mozgásos játékok és táncok a mindennapos mozgás részei lehetnek.
- mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztése
- mozgások zenével, dallal, mondókával kísérése

A jó légkörben szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekeink örömmel vesznek részt, mely újabb cselekvésre ösztönzi őket. Minden alkalmat, lehetőséget kihasználunk a szabadban történő mozgásra, az évszakok nyújtotta lehetőségeket figyelembe véve.

A gyermekmozgás fejlesztésének lehetőségei

- **A nagymozgások**

- járás: kis és nagy lépésekkel, különböző irányokban fordulással, különböző tempóban tárgyak átlépése, megkerülése
- futás: különböző tempóban, irányban (táv, idő), tárgyak átugrásával, átlépéssel, megkerüléssel, irányváltoztatással
- ugrás: páros lábbal szökdelés, ugrás előre-hátra, ugróiskola, szökdelés egy lábon, oldalirányba is, mélyugrás
- csúszás, kúszás, mászás: különböző irányokban, irányváltoztatással, különféle helyen és tárgyakon (mászóka, padok, székek) alatt, között
- egyensúlyozás: állás lábujjon, fél lábon állás sarkon, egyensúlyozó járás tárgyakon, forgások, fordulások, testhelyzet változtatások, vegyes tartások, mérleg, gyertya
- gurulás a test hossz tengelye körül, guruló átfordulás előre és hátra
- dobás: babzsák célba dobása (vízszintes és függőleges célba, változó nagyságú körbe, változó távolságból, különböző tárgyak fölött), kugli játék, labdajátékok, dobás, elkapás

nagyobb, majd kisebb labdákkal két és egy kézzel, változó távolságról, labda ütése bottal

- szem-láb koordinációja: ugrókötel fölött átugrás, változó magasság, lábbal különböző formák rajzolása homokban, padlóra krétával, lapra ceruzával, ugróiskola egyszerűbb fajtái
- szem-kéz koordinációja: eszközökkel végzett játékok, gyakorlatok labdával, az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas

- **Kismozgások**

- fej: fejfordítások, körzések, csukott szemmel megérinteni a szemeket, füleket, orrot, szájukat
- hát: tartásjavító gyakorlatok
- törzs: törzsfordítás oldalsó, majd mellső középtartásban, törzshajlítás oldalra, előre-hátra
- karok: karkörzés előre-hátra, tölcserkörzés, különböző karlengetések ritmusra, hajlítások, oldalsó középtartásból karkeresztezés, majd ismét nyújtás, karhúzás, tolás, páros gyakorlatok
- ujjak: kéz ökölbeszorítása, ujjak ide-oda mozgatása
- lábak és ujjak: sarokemelés és leengedés, lábfej visszafeszítése, járás sarkon és lábujjon, külső talp élen, ugrálás páros lábon, egy majd másik lábon, babzsák, kendő, papír felmarkolása lábujjakkal, papírtépés, rajzolás (lábtorna)
- váll: emelések, körzések (domborítás, homorítás)
- a fent említett fejlesztő feladatok végzését a nap minden időpontjában beépítjük

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- igénylik, és szívesen végezzék a mindennapi, játékos mozgást,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.

30.7 A környező világ tevékeny megismerése

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső ember alkotta, épített környezetet (épületek, tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, vásárlás, árucikkek, emberi kapcsolatok, városi környezet). A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad számunkra az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeinek, hagyományainak átörökítésére gyermekeink számára. A teremtett világban mindig jelen van az ember, az emberi munka, az ember óvó-védő lelkesége. Minden lehetőséget kihasználunk a környezetvédelem hangsúlyozására, tevékeny gyakorlására. Miközben rácsodálkozunk a természet szépségére, soha nem feledkezünk meg Isten hatalmas ajándékáról, amit nekünk adott a Földről. Ezt védünk, óvnunk kell.

Céljaink

- a teremtett világ tapasztalat útján történő élményszerű megismertetése
- a teremtett világ és benne maga az ember Isten ajándékának megértetése
- a teremtett világot megillető megbecsülésnek, védelemnek és annak használatának megtanítása
- a teremtett világért való felelősségteljes gondolkodás kialakítása
- a teremtett világ egységének, harmóniájának, szépségének tisztelete
- kialakítjuk azt a szemléletet, hogy a környezet megismerése során mennyiségi, formai, kiterjedésembeli összefüggéseket ismerjenek meg, valamint a mennyiségi, nagyságbeli, tér- és síkbeli kiterjedéseket meg tudják különböztetni

Feladataink

- biztosítjuk gyermekeink számára a közvetlen tapasztalás és felfedezés örömét
- a környezet megszerettetésére és védelmére neveljük gyermekeinket
- kialakítjuk a környezetünkért, világunkért a környezettudatos és az egészségvédelmet szolgáló magatartásformát
- megismertetjük a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

- megértetjük, hogy a teremtett világ az a hely, ahol minden ember, minden szempontból egészséges életet élhet
- megláttatjuk az ok-okozati összefüggéseket a természetben
- megismertetjük a környezetvédelem alapjaival gyermekeinket: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét
- megalapozzuk a környezetbarát szokásokat: takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, illetve a hulladékkezelés, szelektálás fontosságát
- biztosítjuk az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását, valamint elmélyítjük és rendszerezzük azokat
- változatos tevékenységeket biztosítunk a felfedezésre, a rácsodálkozásra a megismerésre
- a témaválasztáskor figyelembe vesszük városunk, közvetlen környezetünk sajátosságait
- módszereinket eszközválasztásunkat a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítjuk
- az ünnepélyek és a hagyományőrzés formájában közvetítjük az egyetemes nemzeti és nemzetiségi kultúra értékeit, hagyományait
- a német nemzetiségi hagyományok megismertetése segítségével a svábság szokásait, hagyományait, használati tárgyait, a még fellelhető játékeszközöket, tevékenységeit megismertetjük gyermekeinkkel
- a csoportszobákban kialakítjuk a természetsarkokat – akvárium, hajtatások, csíráztatások
- a növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, védelméről, a szülőföld és a haza szeretetéről az életkornak megfelelő ismereteket, tapasztaltatásokat tervezünk és szervezünk
 - évi két alkalommal kirándulásokat szervezünk – ősz, tavasz – melyekre a szülőket is bevonjuk, amennyiben költségekkel jár az utazás, a költségekhez a szülői hozzájárulást is igénybe vesszük
 - sétákat tervezünk az óvodánk környékére, amelyek során megismertetjük gyermekeinkkel az óvoda környékét, a várost ahol élnek
 - elemi közlekedési szabályokat gyakoroltatunk, megismertetjük gyermekeinket a különböző közlekedési eszközökkel

- kiállításokra, színházba, moziba, könyvtárba, a város múzeumaiba visszük gyermekeinket, az intézményes látogatások belépőinek finanszírozása a szülőkre háruló feladat
- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, fenntartása a folyamatos matematikai tapasztalatszerzés biztosítása folyamatos feladatunk
- sokféle változatos élményt szervezünk, melyek a környezet és természet megismerését segítik elő
- teremtésvédelmi projekthét megszervezése minden évben szeptember végén, Assisi Szent Ferenc ünnepnapjának zárásával (projekthét)

Német nyelven, - ami komplex módon jelenik meg napjainkban és tevékenységeinkben – egységben és tapasztaltatással, közvetlen megfigyelésekkel érzékeltetjük a teremtett világ és környezet szépségeit gyermekeinkkel. Mivel 3-4-5-6 éves gyerekek a szemléletes, cselekvő gondolkodástól fokozatosan jutnak el a képi elvont gondolkodásig, ezért a fogalmi gondolkodás nagyon fontos.

A környező világ tevékeny megismerésének témakörei, tartalmi (mindkét nyelven)

- időjárás, természeti változások, jellemzők az évszakok megfigyelése és összefüggései
- a víz, a levegő, napfény létszükségleteink
- óvoda mikro és makró környezete
- közlekedés megismerése
- testünk (testrészek ismerete a nemzetiség nyelvén, esetleg tájnyelven is)
- növények, gyümölcsök világa
- állatok világa
- állat és növényvédelem, környezetvédelem
- szelektív hulladékgyűjtés
- fenntarthatóság
- emberek munkája és foglalkozása
- jeles napok, hagyományok

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,

- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,
- családjukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van
- ismerik az évszakok, napszakok változását
- örömmel vesznek részt a magyar és német hagyományok, szokások ápolásában Durch Erfahrungen, Erlebnisse erwerben die Kinder den Grundwortschatz
- Sie können auf einfache Fragen mit 1-2 Wörter antworten

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Minden óvodai tevékenységben jelen vannak a matematikai fogalmak, mennyiségek, műveletek, így szinte természetes módon ismerkednek meg velük gyermekeink. Játékos feladatokon keresztül saját megtapasztalásuk útján, összehasonlítanak, mérnek, (magas-alacsony, keskeny-széles, hosszú-rövid, könnyű-nehéz, kicsi-nagy) ugyanolyan tárgyakat gyűjtenek. A semmi megismeréséig folyamatosan juttatjuk el a gyerekeket.

Céljaink

- felfedeztetjük a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit és azokat megtapasztaltatjuk
- felkeltjük matematikai érdeklődésüket
- megalapozzuk logikus gondolkodásukat

Feladataink

- kihasználjuk a játék során adódó matematikai helyzeteket
- megismertetjük a gyermekeinkkel a matematika szabályait
- megismertetjük gyermekeinket kifejezésekkel, fogalmakkal, összefüggésekkel
- érdekes, a gyerekek kíváncsiságára építő problémahelyzeteket teremtünk
- egyértelműen közvetítjük gyermekeink számára a gondolatokat, a problémákat és azok megfogalmazását
- kezdeményezünk matematikai tartalmú játékokat, a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével
- segítjük őket szükség esetén rávezető kérdésekkel
- biztosítjuk a gyermeki tevékenységekben a változatosságot: egyéni, páros, mikro csoportos szervezés

- törekszünk a matematikai osztályozások változatosságára – halmazok létrehozása, ítéletek alkotása
- pontosan megnevezzük a térbeli viszonyokat, irányokat, helyzeteket

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

- **A számfogalom előkészítése, megalapozása**
 - mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint
 - halmazok összemérése, elemek párosítása – több, kevesebb, ugyanannyi
 - rész-egész viszonya, válogatások, mennyiségek bontása során
 - játékos szituációkban, 6-10-es számkörben mozognak, mennyiségi fogalmakat ismernek
 - sorszámok és tőszámok megismerése
 - mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg
- **Tapasztalatszerzés geometriai körben**
 - tapasztalatokat szereztetünk gömbölyű és szögletes tárgytól, formákról
 - buzdítjuk őket, hogy építsenek szabadon és másokkal együtt különféle elemekből
 - szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, alkossanak síkban is szabadon, fedezzék fel a rész-egész viszonyát
 - használják a logikai játékot, építsenek vele szabadon
- **Tájékozódás térben és síkban**
 - irányok azonosítása, megkülönböztetése
 - megfigyeltetjük a játékok során ezeket tükörben is, fedezhetik a tükörképet, a szimmetria érdekességét, bátran játszanak sokat tükörrel
 - buzdítjuk, segítjük őket tájékozódni a labirintusokban
 - megismertetjük őket a sorozatok rendszerével
 - bátorítjuk őket arra, önmaguk is hozzanak létre sorozatokat színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- megértik az óvodapedagógus kérdéseit és követik gondolatát,
- képesek tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, azok szóbeli kifejezésére,

- hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni,
- elő tudnak állítani elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet,
- tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig,
- másolással képesek megépíteni a mintával megegyező térbeli és síkbeli alakzatokat,
- felismerik az egyszerű síkbeli, térbeli geometriai formákat, egyes tulajdonságait meg is nevezik
- ismerik és helyesen használják a tárgyak egymáshoz való viszonyát, a relációkat
- Die Kinder erkennen auf Deutsch die Zahlen von 1 bis 10, und antworten auf die Frage „Wieviel? auf Deutsch.

30.8 Munka jellegű tevékenység

A nevelés folyamatában a gyermekek munkája olyan tevékenység, amely hozzájárul személyiségük alakításához. Így a gyermekmunka a gyerekek fejlesztésének eszköze. A játékkal és a cselekvő tapasztaltatással egybeeső munka jellegű tevékenysége a szociális, kognitív készségek és képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik színtere.

Céljaink

- megszerettetjük a gyermeki munkát, és azon keresztül olyan készségek, képességek, kompetenciák és tulajdonságok kialakítására törekszünk, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését
- meg szeretnénk értetni velük, hogy pontosan mit várunk el tőlük (önállóság, önértékelés, önbizalom, kitartás)
- fejlesztjük feladattudatuk és felelősségérzetük

Feladataink

- olyan nyugodt, bizalmon alapuló légkört teremtsünk, ahol megfelelő helyet, eszközöket, lehetőségeket biztosítjuk a munkavégzéshez
- bevezetjük őket fokozatosan a különböző munkafajtákba
- a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakítását preferáljuk

- segítjük a közösségi kapcsolatok erősödését, a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközeivel
- saját maguk és mások elismerésére neveljük őket
- a feladatok meghatározásakor a differenciálás szempontjait minden esetben figyelembe vesszük
- lehetőséget biztosítunk a növények gondozására (öntözés, átültetés, szaporítás, csíráztatás)
- megismertetjük velük kirándulások alkalmával az állatok etetését, gondozását, melyben aktívan bekapcsolódhatnak
- folyamatosan értékeljük, dicsérjük, buzdítjuk őket
- a munkajellegű tevékenységet sose szánjuk büntetésnek, inkább jutalomból kapják a gyerekek
- biztosítjuk azt is, hogy minden olyan munkajellegű tevékenységben részt tudjanak venni, melyet el tudnak végezni és testi épségüket nem veszélyezteti
- fejlesztjük finom - mozgásukat, ami a mozgáskoordinációjukra pozitív hatású
- szem előtt tartjuk, a fokozatosság elvét, figyelmébe vesszük gyermekeink egyéni képességeiket, személyiségüket, a környezet adottságait
- megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafajtákat, a tevékenységek sajátosságait:
 - a saját személyükkel kapcsolatos teendőket: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, a környezet rendjének megőrzése (ez már a közösségért végzett munka)
 - az alkalmoszerű munkát, egyéni megbízatásokat (pl.: teremrendezés, üzenet átadás, eszköz előkészítés)
 - a közösségi munkákat: a naposi munkát, az esetleges felelősi feladatokat (pl.: kisebbek segítése, növény és állatgondozás)

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- az önkiszolgálást természetes teendőként lássák el
- kialakulnak a környezetük rendben tartásával, óvásával, védelmével való szokásaik
- képesek együtt munkálkodni, tevékenykedni
- kilakul a felelősségtudatuk, kitartásuk.
- ismerik a munkaeszközöket, a munkafolyamatokat – kerti munka

- érzik és tudják, hogy munkájuk hatással van környezetükre.
- értékeli és megbecsüli önmaguk és mások munkáját

31 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermekek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermekek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógusok a tanulást biztosító feltételek megteremtése során építenek a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. Az óvodai tanulás egy nyitott, komplex folyamat. A gyermeki tanuláson elsősorban a tudás megszerzésére irányuló tevékenységrendszert, tapasztalatszerzést értelmezzük, amely a gyermeki személyiség fejlődését a maga sajátos eszközeivel szolgálja. Ez a fajta tanulás, a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható.

Céljaink

- fejlesztjük a játék során az érzelmi motiváltságukat és ennek hatására saját képességeikhez mértén fejlődnek gyermekeink
- a gyermeki tanulás elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg
- fejlesztjük a szükséges készségeket és képességeiket
- felkészítjük őket ismeretek adekvát alkalmazása, felhasználása
- alakítjuk a gyermekeink kompetenciáját
- fejlesztjük a gyermekeink cselekvő aktivitását, kognitív képességeiket
- az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének kibontakozását.

Feladataink

- olyan alkalmakat biztosítunk, ahol lehetőségük van arra, hogy önállóan tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek, a tapasztalás, a felfedezés lehetőségének biztosításával, melyek során kreativitásuk is fejlődik
- fejlesztjük őket önmagukhoz, lehetőségeihez képest, differenciált feladatadással

- figyelünk a vizuális, akusztikus, kinesztetikus észlelés és érzékelés képességének, a verbális emlékezet fejlesztésének játékos megvalósítására
- kialakítjuk az iskolai tanuláshoz szükséges készségeket és képességeket, ez kiemelt feladatunk
- fejlesztjük a nyelvi nevelést, fontos, hogy egész nap folyamán történje, változatos, érdekes módon a gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelő tevékenységet szervezünk
- a nyelvi nevelésünk, fejlesztésünk során arra törekszünk, hogy az egész napunkat áthassa a nyelvi nevelést, változatos, érdekes módon a gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelő tevékenységek szervezésével
- biztosítjuk a változatos, a gyermekeink cselekvő aktivitására készítő, sok érzékszervre ható tevékenységeket
- felkészülünk tervezett játékokkal és tevékenységekkel a gyermeki fejlesztésekre
- olyan helyzeteket teremtünk, ahol gyermekeink problémamegoldó képessége fejlődik
- felkínálunk, olyan tevékenységeket, melyek a gyermekeink életkori sajátosságainak megfelelőek
- megtervezzük, a kiemelkedő képességű gyermekeink tehetséggondozását és azok jellemzői:
 - intellektuális képességek – szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás fejlettsége
 - viselkedéssjegyekben megnyilvánuló (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
 - az utánzásos minta- és modellkövetés elsődleges a nyelvi nevelésben is

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Gyermekeink ugyan nem szándékosan tanulnak, ennek ellenére feltétlenül számítunk a gyerekek tanulni akarására, amelynek alapja a belső motívum, az eredendő kíváncsiság. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermekek értelmi képessége, érzékelése, emlékezet, figyelme, képzelet, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik. A tanulás folyamatában összekapcsolódnak mindazok az ismeretek, amelyeket a gyerekek a legkülönbözőbb forrásból szereznek.

A játékban szerzett ismeretek a bevést szolgálják. A spontán adódó játékos tapasztalatszerzés, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, az óvodapedagógusaink által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás, a párhuzamos tevékenységeken, foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Az óvodánk komplex nyelvi és kommunikációs programja kiemelten szolgálja az iskolai tanuláshoz szükséges készségek, képességek alakításait, fejlesztését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,
- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,
- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- kialakult türelmük, önfegyelmük

32 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekeink többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Olyan állapotba kerülnek, hogy óvodásból iskolássá érnek. Mindenképpen fontos és figyelembe kell vennünk a gyermekek beiskolázásakor a fejlettségi szintjüket függetlenül az életkoruktól.

32.1 Az iskolakezdés testi, lelki és szociális kritériumai

- milyen a testi fejlettségének szintje – alakváltozás, teherbírás, összerendezett – harmonikus mozgás, testi szükségletek kielégítése

- milyen a szociális érzelmi szintje – szociális érettség, elfogadás, együttműködés, kapcsolatteremtés, alkalmazkodóképesség, feladattudat.
- a gyermekeknek öt éves koruktól (2015. szeptember 1-től 3 éves kortól) kötelező az óvodába járás, amelynek betartása törvényi kötelezettség, célja és feladata a gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének segítése
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeink iskolaérettségi kritériumai tükrözik azokat az elvárásokat, melyeket a befogadó intézmény állít az iskolába kerülő gyermekeinkkel szemben
- a rugalmas iskolakezdéshez figyelembe kell venni az életkoron túl az egyéni fejlettségi szintet
- az eredményes iskolai munkához az alábbi feltételek megléte szükséges:
 - testi
 - lelki
 - szociális érettség

Az Nkt. 8. § „(2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő – tárgyév május 25. napjáig benyújtott – kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) a gyermeket felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az óvodavezető vagy a védőnő rendelhető ki, és a függő hatályú döntésben nem kell rendelkezni a kérelmezett jog gyakorlásáról.”

32.2 A pedagógiai programunkban megfogalmazott általános jellemzők

- a testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás
- mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes, életkorának megfelelő testsúly és magasság jellemzi, érzékszerve és mozgásrendszere ép, mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan képes irányítani
- óvodáskor végére a gyermekek természetes, belső igényévé válik a mozgás és annak szeretete, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú

- biztosan mozog környezetében
- cselekvőképessége gyors, mozgásában kitartó, képes a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértetésére, megnevezésére
- megfelelő a tér- és időtájékozódó képessége
- a megtanult mozgásokat változatos kombinációkban és helyzetekben is tudja alkalmazni
- szívesen vesz részt szervezett mozgásokban, játékokban és maga is kezdeményezi ezeket
- közvetlen környezetében biztonsággal tud tájékozódni
- képes a térben a biztonsággal tájékozódni, ismeri a jobbra-balra irányokat, érti és tudja követni azokat, illetve a helyeket kifejező névutókat
- a munkavégzéshez használt eszközöket önállóan, rendeltetésszerűen használja munkavégzés után azokat a helyükre elrakja
- emberábrázolásában megjelennek a részformák és a legegyszerűbb mozgások jelzései
- önállóan is tud különböző technikákat alkalmazni a pl.: hajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, varrás, képesek önállóan anyagot, témát választani
- szívesen kezdeményez mozgásos játékokat
- forma ábrázolása változatos, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemzi formákat
- képes a szem-kéz, szem-láb koordinációt és az egyensúlyérzéklet igénylő feladatok, gyakorlatok végrehajtására különböző kézi szerek, torna eszközök használatával
- ismer néhány tánclepet, mozdulatot, és ezeket szívesen végzi a csoportban
- az elsajátított testápolási szokásokat teljesen önállóan, igény szerint végzi: önállóan használja a vécét-t, önállóan és helyesen mos kezet, fogat, szükség szerint használja a zsebkendőt
- ismeri a testrészeit, és biztonságosan tájékozódik a testén
- képes uralkodni mozgásvágyán
- a térbeli irányok ismerete automatizálódott, kellő jártasságot szerzett és alkalmazza mind térben, mind síkban egyaránt
- kialakult dominanciával, főleg kézdominanciával rendelkezik
- képes mozdulatot utánozni, térben vagy síkban reprodukálni a látott mintát
- egyre tökéletesebbé válik a szem-kéz koordináció, tudja követni a keze mozgását
- mozgásformák (járás, kúszás, mászás, egyensúlyozás stb.) automatizálódnak

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. A szűkebb és tágabb környezet iránt egyre nagyobb érdeklődést mutat. A különböző tevékenységek felkeltik érdeklődését. Az érzékelés, észlelés tovább differenciálódik, különös jelentőségű a téri észlelés fejlettsége mellett, a vizuális és az akusztikus differenciáció. A képszerű gondolkodását felváltja az elvont gondolkodás, az elvont fogalmakon át eljut a műveletek elvégzésének szintjéig. Felismeri az analízis-szintézis műveleteit – a rész-egész viszonyait –, amely az olvasás, írás, számolás tanulásánál fontos. 10-es számkörben biztosan számol. Ismeri a több-kevesebb, kisebb-nagyobb fogalmát. Érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában fejezi ki.

- az értelmi fejlettség mutatói a megfogalmazott sikerkritériumaink alapján:
 - vannak elemi ismereti az őt körülvevő világról, felismeri összefüggéseket
 - problémahelyzetekben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik
 - rendelkezik azokkal az alapvető ismeretekkel, mely környezet védelmének fontosságáról, jelentőségéről szólnak
- ismeretekkel rendelkeznek a természeti környezet területén:
 - a közlekedési eszközökről, szabályokról
 - az évszakokról és azok jellemzőiről
 - a napszakokról
 - a növényekről
 - az állatokról
 - a színekről
 - az emberi testről
- ismeri saját személyes adatait, családjá adatait, szülei és más emberek foglalkozását, lakóhelye nevezetességeit, környezete néhány intézményét
- ismeri szülőföldjüket, hazájukat, ismernek helyi és néphagyományokat
- tiszteli és védelmezi az emberi és tárgyi kultúra értékeit
- a gyermek az óvodáskor végére képes a világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek a felismerésére, elemi ok-okozati összefüggések felismerésére
- az egyszerű matematikai kifejezéseket alkalmazza
- 10-es számkörben biztonsággal tud számolni
- vannak ismeretei a halmazok, geometria, relációk témakörében

- képes összehasonlítani, csoportosítani, összemérni, azonosítani
- aktívan, tevékenyen részt tud venni egy-egy matematikai probléma megoldásában
- képes az egyszerű feladatokat megérteni
- a gyermeknek vannak tapasztalataik és ismereteik az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetéről
- képes a tárgyak kiterjedésének tapasztalati felismerése, a főbb formai jellemzők megnevezésére
- **Pszichikus működés feltételei (figyelem képzelet emlékezet érdeklődés)**
 - érdeklődik környezet tárgyai, jelenségei, összefüggései iránt
 - szándékosan figyelme életkoruknak megfelelő, képes a figyelemösszpontosításra
 - képes az elsajátított ismeretek szándékos felidézésére
 - tanulási képességeinek fejlettsége (megfigyelőképesség, figyelem, gondolkodás, emlékezet, stb.) lehetővé teszi számára az iskolai tanuláshoz való viszonyt
 - óvodáskor végére kialakul belső érdeklődése, szeretete az irodalmi alkotások iránt, igényli a mesehallgatást
 - képességei önmagához viszonyítva fejlődést mutatnak
 - tud egyszerű formákat mintázni elképzelés és megfigyelés felhasználásával
 - a zenehallgatásnál figyelmesen végig hallgatja az élő zenét, az óvónő énekét, a hangszeres előadás, más népek dalait
 - eszközöket a játéktémákhoz önállóan választ és készít
 - színhasználatukban érvényesítik a változatosságot
 - alkotásokban képes kifejezni gondolataikat, élményeiket
 - az ábrázoló tevékenység önkifejezésük egyik eszközévé vált, azt az alkotás öröme, az örömteli cselekvés jellemzi
 - igénye alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadására
 - alkalmazzák a képi kifejezés változatos eszközeit
- **Érzékszervi terület**
 - képes időrendiséget felállítani
 - felismeri a dallamot, ritmusmotívumot tudnak létrehozni, visszatapsolni, tudnak dallamot bújtatni, visszaénekelni
 - érzékeli a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbséget
 - a tárgyak és a környezet zörejangját meg tudja különböztetni

- megkülönbözteti k az egyenletes lüktetést a dal ritmusától
- hangzás, hangulat, érzélem és alkalom egységében érzi és érti a hallott versek költői képeit
- mesehallgatás közben képesek belső képalkotásra, azok kifejezésére (pl.: rajzolás, festés, kézimunka, mozgásformák, ritmus, stb.)
- tisztán, helyes tempóban énekelnek a csoportba

• **Beszéd**

- olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését
- minden magán és mássalhangzót tisztán ejt
- óvodáskor végére kialakul belső érdeklődése, szeretete az irodalmi alkotások iránt, igényli a mesehallgatást
- hangzás, hangulat, érzélem és alkalom egységében érzi és érti a hallott versek költői képeit
- szereti, becsüli, óvja a könyveket, örömmel lapozgatja, nézegeti azokat
- az udvariassági formák betartásával kommunikál
- beszédében tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeink
- képről mondatokban beszél
- folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát
- önálló véleményalkotásra is vállalkozik
- szívesen mond általa kitalált történeteket, örömmel mesél
- szívesen bábozik, dramatizál önmaga és társai örömeire
- élvezettel ismételteti a verseket, mondókákat, rigmusokat, népi csúfolókat, kiolvasókat az óvodai tevékenységek valamennyi területén, a nap bármely szakában
- tud rövid történeteket, szöveget visszamondani
- néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni
- érthetően, tisztán, folyamatosan, életkorához mértén árnyaltan fejezi ki érzelmeit, gondolatait, szükségleteit
- használja a különböző mondat- és szószerkezeteket, szófajokat
- szókinccse életkorához mértén bő
- beszédfigyelme kialakult végig hallgatja, megérti mások beszédét

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az iskolára. Kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

- **Érzelmi élet**

- érzelmi élete gazdag, érzelmeit kifejezi
- bízik önmagában
- környezet megismerése során ismeri és alkalmazza a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedésformákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat
- kialakult benne a természet szeretete, a természet tisztaságának, szépségének tisztelete

- **Közösségi tulajdonságai**

- a gyermek a csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát
- érdeklődik társai, barátai iránt
- képesség válik egyaránt játék témát több napon keresztül folytatni társaival
- képes szerepvállalásra, szerepek elosztására, alkalmazkodik az alá- és fölérendeltségi viszonyokhoz egyaránt
- jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezik

- **Akarati tulajdonságai**

- konfliktus helyzetben keresi a megoldást, kompromisszumra képes
- képes önfeledt játékra, játékában önálló, kitartó
- képes alkalmazkodni társaihoz, mások igényeit tiszteletben tartani
- képes tapasztalatait újra átélni, eljátszani
- megtanul konfliktusokat intelligensen kezelni, társas kapcsolataiban megjelennek az óvoda által preferált viselkedési normák
- a szabályjátékok során képes az egészséges versenyszellem szülte siker és kudarc elviselésére egyaránt, kreatív együttműködésre
- képes egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyek játszására a szabályok pontos betartásával
- elfogadja a csoport szabályait
- képes egyazon játék témát több napon keresztül folytatni társaival

- **Erkölcsei tulajdonságai**

- feladat és szabálytudata kialakult
- a munkájában önálló, kitartó, átérzi annak felelősségét
- szívesen vállal munkajellegű feladatokat, megbízatásokat
- szívesen vállal feladatokat a közösség érdekében is
- feladatvégzésére a kitartás a jellemző
- környezete megismerése során ismeri és alkalmazza a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedésformákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat
- ügyel saját személyük és környezetük rendjére
- kulturáltan érkezik
- a környezet rendjének, értékeinek megóvása belső igényévé vált, megalapozódik benne egy tudatos környezetbarát szemlélet
- a gyermek ügyel saját személyére, személyes dolgaira és környezet rendjére
- őszinteség, igazmondás jellemzi
- elfogadja a másságot
- önállóan, kitartóan végzi a naposi munkát
- együtt érez másokkal, érzelmeit felismeri, sőt lehetőség szerint képes a megoldás megkeresésére
- képes kapcsolatot teremteni és fenntartani kortársaival és az őt körülvevő felnőttekkel
- képes együttműködni társaival, és az őt körülvevő felnőttekkel a különböző tevékenységekben
- kellő önbizalommal rendelkezik, formálódik reális önértékelése
- a társas együttlétéhez nélkülözhetetlen szabályokat, szokásokat ismeri, betartja, sőt másokat is figyelmeztet annak betartására

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatosan, speciálisan képzett szakemberek segítségével folytatott pedagógiai munka mellett érhetjük el a kívánt fejlettségi szintet. Az iskolai életre való alkalmasság megállapításához szakértői vélemény és javaslat, valamint a befogadó intézmény elvárásai az irányadóak.

- **Iskolakezdés halasztása**

Az Nkt. 45. § (2) bekezdése értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy

gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

33 Dokumentáció

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését kötelező dokumentumok szolgálják. Ezen dokumentumok sora a 20/2012. (XII. 31.) EMMI rendeletben kerültek rögzítésre.

- **Kötelezően használt dokumentum:** óvodai csoportnapló – elektronikus napló, mely tartalmazza:
 - a gyermekek adatait
 - a gyermek fejlődésének nyomon követését
 - anamnézist
 - jelenléti ívet, mulasztási naplót
 - napirendet
 - hetirendet
 - szülői értekezleteket, fogadóórákat
 - családlátogatásokat
 - nevelési terveket és beszámolókat
 - szervezési feladatokat
 - feljegyzéseket a csoport életéről
 - tematikus tervet

Céljaink

- a hatékony óvodai nevelés, melynek alapfeltétele a gyermek személyiségének, adott állapotának alapos ismerete, hogy fejlődésében saját képességei szerint a saját tempójában haladva, minél magasabb szintre jusson el
- intézményi szinten olyan dokumentációs anyag összeállítása, melynek használatával a gyermek fejlődésének folyamata nyomon követhető és az óvodai évek alatt folyamatosan dokumentálható.
- az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése és írásban történő rögzítése.

- az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk
- a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzítjük
- feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza:
 - a gyermek anamnézisé
 - a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseke
 - a gyermeki mérések eredményeit (Mini mérés- újonnan belépő kiscsoportosok mérése, DIFER, PREFER, DPT, Vizuális percepció, Okos ovisok mérései, SINDELAR)
 - családrajzokat
 - gyermeki feladatlapokat
 - a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt
 - amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapítása, a fejlesztést végző pedagógusnak a fejlődést szolgáló intézkedéseire tett javaslatait
 - a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait
 - a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket
- a fejlődés nyomon követésében a hangsúly a gyermek önmagában való viszonyításában van.
- a megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít
- a gyermek fejlődik, személyisége változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.
- a gyermek megismerése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és az óvodai évek alatt folyamatos.
- egyénileg követjük nyomon óvodásaink fejlődését, hogy a számukra szükséges fejlesztési körülményeket biztosítani tudjuk.

34 Az óvodai élet megszervezésének elvei

34.1 A Szent Ferenc Tagóvoda személyi feltételei

Az óvodai nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, e munka kulcsszereplője az óvodapedagógus, kinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeknek. Pedagógus közösségünket az jellemzi, hogy a mindennapok örömét biztosítani tudó, aktív, távlatokban is gondolkozó emberekből áll, ami biztosítéka a folyamatos alkotó légkörnek. Minden óvodapedagógus gyermek-centrikus, a gyermekek fejlődéséért tenni tudó és akaró ember, aki felelősségteljes munkájának köszönhetően nyugodt, szeretetteljes légkört biztosított óvodánkban. Óvodánkban a munkatársak számára a keresztény lelkiség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosított. Az óvodapedagógusi tevékenységüknek és az óvoda működését segítő alkalmazottaknak összehangolt munkája tud hozzájárulni az óvodai nevelésünk eredményességéhez.. Mindannyian nyitottak vagyunk az innovációk felé, minden évben részt veszünk a KAPI és egyéb szakmai szolgáltató intézetek által szervezett továbbképzéseken. A továbbképzéseken tanultakat, hallottakat minden alkalommal átadjuk munkatársainknak, beépítjük a mindennapi munkánkba, ezzel is a gyermekek sokoldalúbb, tartalmasabb, harmonikusabb fejlesztését biztosítjuk. Komplex óvodai nevelésünket a dajkák, a gyógypedagógus munkatársunk, a pedagógiai asszisztens, a pszichológus és a logopédus munkatársak segítik. Eredményes nevelésünk szempontjából kiemelten fontos a dajkákkal, a pedagógiai asszisztenssel való szoros és harmonikus együttműködés. Ők azok, akik közvetlenül partnerei az óvodapedagógusoknak és nap, mint nap pedagógiai szituációba kerülnek a gyermekekkel.

Célunk és feladatunk óvodai nevelésünk eredményessége érdekében, hogy naprakész információnyújtással, segítségadással, tanácsainkkal, pedagógiai ismereteik bővítésével elérjük az óvodapedagógus – dajka egymásra épülő, összehangolt munkáját. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésére speciálisan képzett gyógypedagógus, logopédus, alapozó terapeuta, komplex mozgásterapeuta, pszichológus és fejlesztőpedagógus közreműködését vesszük igénybe.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek is biztosítjuk a lehetőséget ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

- **Óvodai nevelésünk kulcsszereplői**

A dajka munkatársak valamennyien szakirányú képzettséggel rendelkeznek. Pedagógiai nevelőmunkánk kulcsszereplői az óvodapedagógusok, ezért jelenlétük az egész nap folyamán (nyitástól-zárásig) állandó és folyamatos.

- **Elvárásaink az óvodapedagógusainktól**

- segítő, támogató, elfogadó attitűd
- tudatos, tervszerű felkészültség
- átgondoltság, hitelesség
- vidám, felszabadult játéklétkör létrehozásának képessége
- differenciált nevelés iránti elkötelezettség
- jó empátiás készség
- gyermek- és családcentrikusság
- legyen jó csapatjátékos

Logopédiai ellátást szakemberrel oldjuk meg.

- **Az óvoda tárgyi feltétele**

Az épület, amelyben az óvodánk található az 1730-as években épült ferences kolostor, amelyben szerzetesek éltek 1950. május 7-ig.

Az óvodánk alapterülete:

Beépített: 862.26 m²

Udvar: 2234.52 m²

- **Helyiségeink**

Helyiségeink megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Csoportszoba	5	5
Tornaszoba	1	1
Logopédiai foglalkoztató	1	1
Játszóudvar	1	2
Óvodavezetői iroda	1	1
Nevelőtestületi szoba	1	1
Szülői tárgyaló	1	1
Orvosi szoba	1	0
Gyermeköltöző	5	A folyosótérben található

Gyermekelkülönítő	1	1
Gyermekmosdó, WC	2	2
Felnőtt öltöző	1	2
Melegítő konyha	1	1
Felnőtt étkező	1	1
Felnőtt mosdó, WC	1	3
Felnőtt zuhanyzó	1	2
Mozgássérült mosdó, WC	1	1
Ételhulladék tároló	1	A konyhában elkülönítetten.
Raktár	1	1
Szertár	1	2
Mosó, vasaló és szárító helyiség	1	1

- A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek is, tevékenységük szerint részt vesznek.
- az óvodánk alapterülete megnövekedett – az épület nyugati szárnya, valamint az emeleti rész teljes bővítésével az óvodánk a mai kor elvárásának megfelelő intézménnyé vált
- komfortfokozata kiváló
- a helyiségeket egyedi központi fűtéssel fűtjük.
- a helyiségek mesterséges megvilágítása a szabványoknak megfelelő.
- a csoportszobák nagysága a gyermeklétszámnak megfelelő (48.04 m², 80.28 m², 70 m², 60.38 m², 46.66 m²)
- 50 m² oratórium, melyet gyermeki hálónak alakítottunk
- 120 m² műfüves beltéri játszótér
- a falak színei fehérek, fő feladatunk a világos helyiség biztosítása gyermekeink részére.
- esztétikus, a gyermekek világához, az évszakokhoz, az ünnepekhez közel álló dekorációval, színes bútorokkal, sok növényvel, barátságos, családias légkört alakítunk ki
- a csoportokban a vallásos jelleget mértéktartóan tükrözi az ima sarkok kialakítása (szent képek, feszület, rózsafüzér, gyertyák, szenteltvíz tartó, házi áldás)
- a folyosón állandó német nemzetiségi „kiállítás” rendeztünk el, ahol a svábság tárgyait, textíliáit, ruháit be tudjuk mutatni gyermekeinknek és a szülőknek. Fontosnak tartjuk, hogy

gyermekünk ennek a kultúrának eszközeivel, ruháival, életével valóságosan megismerkedjenek

- az óvodai munkatársaknak teljes mértékben biztosított a megfelelő munkakörnyezet

- **Óvodánk bútorzata**

Az óvoda bútorzatának cseréje mind az öt csoportban megtörtént. Korszerű, a gyermekek igényeinek megfelelő színes Karnevál bútorokkal rendeztük be a szobákat. Az öltözők bútorait is átcseréltük. A 2012-ben nyert DDOP.1.2.3-2012 pályázatnak köszönhetően.

- az óvoda háztartási gépekkel való ellátottsága megfelelő, sok eszközzel bővült
- az audiovizuális felszereltségünk fejlődött (diavetítő, magnó, számítógép, nyomtató, fénymásoló, TV, DVD lejátszó, videokamera, digitális fényképezőgép, hordozható CD lejátszó, projektor, interaktív tábla)
- a játékeszköz-állományunk bővítése folyamatos a fenntartó Pécsi Egyházmegye jóvoltából
- a gyermekek által használt tárgyakat, felszereléseket számukra hozzáférhető helyen helyeztük el
- a csoportszobáink felszereltsége megfelel a gyermek, változó testméretének, egészségük megőrzését, valamint a balesetmegőrzést szolgálják

- **Óvodánk udvarai**

A kolostor épület zárt kertje

- kettő csoport szabadidős tevékenységére alkalmas
- kialakítása, felszereltsége szülői, fenntartói és szponzori támogatásokból jött létre
- korszerű, minőségbiztosítási tanúsítvánnyal rendelkező modern természetes anyagból készült játszótér, homokozó található
- a mászóka rendszer alatt öntöttgumi alapzat biztosítja a gyermekek számára a balesetmentes leérkezést
- a zárt udvarunkban megfelelő mennyiségű fa található, az árnyékolást még napvitorlák felszerelésével biztosítjuk a gyermekek számára
- az ablakokban elhelyezett virágládákba ültetett virágok is díszítik az udvart
- a zárt udvarban a nagy területet lefedő öntöttgumi aljzat az esős időben is biztosítja a gyermekek számára a levegőzést

- tavaszi, nyári, kora őszi időben ide asztalokat helyezünk ki, így különböző játékokkal tudnak szabadon játszani, rajzolni, barkácsolni a gyerekek
- **Az óvoda déli oldalán található zöld övezet**
 - kerítéssel körbehatárolt, 5 csoport szabadidős tevékenységeihez alkalmas terület található, melynek játszótéri eszközökkel való felszereltsége jó, további fejlesztése programozott
 - az udvarok rendelkeznek az ügyességet és mozgást fejlesztő játékszerekkel

34.2 Az óvodai élet időbeni keretei

Óvodánk a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet, és a gyermekeink neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitva tartása alatt a gyermekeinkkel való foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus kell, hogy irányítsa. Az óvodánkba felvett gyerekek csoportokba való beosztásáról az óvodavezető dönt, az óvodapedagógusok véleményének kikérése után. Óvodánkban 5 homogén csoport működik. Figyelünk a nemek egészséges arányára, továbbá a szülők szakmailag is indokolt igényének kielégítésére. Az életkori jellemzők ismeretében és az egyéni eltérésekre építve az óvodapedagógus döntésétől függ (a szabad játékot kivéve) a felajánlott tevékenységek szervezése. A gyermekek a tevékenységbe változatos szervezeti formai keretek között kapcsolódhatnak be. Óvodapedagógusaink az egyes tevékenységek szervezésénél előnybe részesítik az egyéni és mikro csoportos foglalkoztatási formát. Ezen keretekben látjuk biztosítottak az életkori és egyéni sajátosságoknak figyelembe vételét, az egyéni fejlesztést és a differenciált irányítást. A mindennapi munkában az óvodapedagógus a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú – 5' - 35 perces – mikro csoportos foglalkozásokat tervez és szervez. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében a csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Ezen tevékenységek tervezésénél és szervezésénél elvárás, hogy az iskolakészült, nagycsoportos gyerekek képesek legyenek a tevékenységek teljes időtartama alatt is részt venni. Mindennapi munkánk szervezésében továbbá kiemelt szerepet szánunk a gondozásnak, hiszen ennek folyamatában az óvodapedagógus és a dajka összhangban nevel, építi kapcsolatát a gyermekkel, segíti önállóságuk fejlődését.

Gyermekeink három, illetve négy nevelési évet töltenek az óvodánkban. A tankötelezettség korhatára a Köznevelési Törvény 45. § (2) értelmében változott.

Óvodánk az egyik kezdeményezője annak, hogy a néphagyományőrző, értékteremtő munkát újraéleszti és megteremti a megfelelő egyensúlyt a család és az intézményes nevelés között.

Hogyan nevelhet az óvodánk jóra való gyermeket?

„Csak a gyökértelen fát dönti ki a szél”

(Kodály Zoltán)

- az óvodapedagógusaink nem világmegváltók, mégis sokat tehetnek a tisztességes, kiegyensúlyozott, értékeket becsülő emberek neveléséért
- az ünnepek, szokások keretet adnak munkánknak, meghatározzák mindennapjaink tartalmát, tevékenységeit. Mindenki életében fontosak az ünnepek, a gyermekkorra pedig ez fokozottan érvényes
- a katolikus óvodánknak feladata, hogy megtanítsuk a gyermekeket (és rajtuk keresztül a szülőket) a lélekből fakadó ünnepekre, megemlékezésekre, a hagyományok megteremtésére
- törekszünk arra, hogy a gyermekeinket életkoruknak megfelelő szinten tanítsuk meg az ünnepek tartalmára (történelmi múlt, bibliai történetek, szentek élete) és minél emlékezetesebbé tegyük ezeket
- a jeles napok, ünnepek kiemelkedő szerepet kapnak óvodai életünkben: örömet, boldogságot, vidámságot hoznak a mindennapokba
- minden eseményt egy hosszabb előkészület vezet be, mely biztosítja az érzelmi ráhangolódást
- a jeles nap a népszokásban fontos nap, a nép évezredes hagyományvilága beleolvad az egyházi ünnepekbe

- maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét
- lehetőség szerint a szülőket is bevonjuk az ünnepi előkészületekbe. A nemzeti, nemzetiségi és egyházi ünnepeket a korosztályoknak megfelelő tartalommal és külsőségekkel jelenítjük meg
- hiszünk abban, hogy a tudatos, tervszerű ráhatással kialakulhat, a tisztelet a múlt értékei iránt, és az átélt élmények egy életen át végig kísérhetik gyermekeinket.

***„A kisgyermek, amit hall, elfelejti, amit lát, már inkább megjegyzi,
de amiben tevékenyen ő is részt vesz, az bizonyára belevésődik emlékezetébe.”***

(Kodály Zoltán)

Az óvodánk által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulatának kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – egy örömteli, érzelmi állapotot tudunk létrehozni.

Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, az együttműködés során megpróbáljuk érvényesíteni a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtást a családoknak, és annak megoldásait keresve.

Ezt segítve több felekezeti, illetve egyházi intézménnyel tartunk együttműködő kapcsolatot.

34.3 Az óvoda hagyományai, ünnepei időkeretben

Hónap	Időpont	Esemény
Január	06.	Vízkereszt – házszentelés
	18.	Árpád-házi Szent Margit ünnepnapja
Február		Farsangi időszak
	02.	Gyertyaszentelő Boldogasszony
	03.	Szent Balázs püspök – Balázs áldás
		Német nemzetiségi hetek – nemzetiségi, tárgyak népviselet, táncok
		Nagymamák délelőttije – kismesterségek – szövés, fonás, agyagozás, csuhézés, képfestés
		Busók az óvodában, közös farsangolás, farsangtemetés

Március		Hamvazószerda – hamvazkodás Vége van a farsangi időszaknak
		Hajtatások, veteményezések
		Jézus csodatettei – a csendes percek témái
	15.	1848-49-es Szabadságharcra emlékezünk
	19.	Apák napja – Szent József ünnepnapja
		Gyümölcsoltó Boldogasszony
		Tojásfa készítés, írókázás
		Virágvasárnap – barkaszentelés
		Keresztútjárás a Zárda templomban
Április		Húsvét – Jézus feltámadása
Május		Anyák napja – Mária Jézus édesanyja, a mi égi édesanyánk
	06.	Boldog Gizella ünnepe
	utolsó péntek	Gyermeknap kerti parti – minden évben más-más projekt megvalósítása
Június		Nyár eleji csoportkirándulások
		Te Deum – hálaadó szentmise
	első péntek	Évzáró
	második péntek	Kerti mulatság – sportdélután főzéssel, közös játékkal, szórakozással a szülőkkel.
Szeptember		Veni Sancte – Szentlélek meghívása
		Sportdélután főzéssel, közös játékkal, szórakozással a szülőkkel.
		Őszi kirándulások szervezése – sváb családoknál betakarítási munkák
Október	04.	Teremtésvédelmi projekthét - Assisi Szent Ferenc emléknapja Őszi hálaadó nyílt nap – közös barkácsolás a szülőkkel.
		Őszi nagytakarítás az óvoda környékén, udvaraiban
November	01.	Mindenszentek – gyertyagyújtás, emlékezés
	11.	Tours-i Szent Márton napi közös ünneplés
	19.	Árpád-házi Szent Erzsébet emléknapja, kenyérsütés, kenyéráldás
December		Advent – az egyházi év kezdete
		Ünnepi várakozás, jó cselekedetek
	06.	Szent Miklós püspök

	13.	Luca napi búzavetés
		Pásztorjátékok
		Adventi udvar
		Karácsony – Jézus születésének ünnepe

Az óvodánk hagyományai, ünnepei jól felosztják, havi, illetve kéthavi időkeretekre tervezett tevékenységeinket, melyek köré mondókák, gyermekdalok, népmesék, bibliai történetek, dramatikus játékok és bábjátékok kapcsolódnak.

Feladatunk

- az ünneplés megtanítása
- az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése
- az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből
- az ünneplés jelentőségének megéreztetése
- az ünnep előkészítése és lezárása

34.4 A csoportok ajánlott heti rendje

A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítjuk a csoportjaink heti- és napirendjét, melyet a hitre- és a német nyelvi nevelés szorosan áthatja. Az óvodai tevékenységeinket úgy szervezzük, hogy a gyermekeink napközbeni ellátásával összefüggő valamennyi feladatainknak eleget tudjunk tenni. Elindításra került az egy óvónő-egy nyelv modell, mely segítségével hatékonyabban tudjuk biztosítani a nyelvi közeget a mindennapokban. A programunk pedagógiai szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermekek játékát, ezért a tevékenységeket is úgy szervezzék meg az óvodapedagógusaink, hogy a játék semmilyen formában sem sérüljön.

• Szeptember 1-től május 31-ig

	Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezés	Szervezett tevékenységek
A hitre nevelés és a német nemzetiségi nyelv komplex módon áthatja a tevékenységeket		

Hétfő	Játék Verselés, mesélés	Szervezett mozgás Csendes percek
Kedd	Játék Literatur Matematikai tartalom	Irányított mindennapi mozgás Csendes percek
Szerda	Játék Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, népi játék, tánc	Irányított mindennapi mozgás Csendes percek
Csütörtök	Játék Umweltkunde Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mindennapi mozgás Csendes percek
Péntek	Játék Gesang-Musik Rajzolás, mintázás, kézimunka	Úszás Csendes percek

• **Június 1-től – Augusztus 31-ig**

	Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése	
A hitre nevelés és a német nemzetiségi nyelvi nevelés komplex módon áthatja a tevékenységeket		
A hét minden napján	Játék	Nincs meghatározott napja
	Verselés, mesélés	A gyermekek spontán
	Ének, zene, népi játékok, tánc	érdeklődése alapján
	Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalom	Gyermekek vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére.
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, munka jellegű tevékenység	Spontán, aktív, szabad játékban megjelenő mozgás. Irányított mindennapi mozgás.

Heti tervezés biztosítja az éves tervek lebontását, a fejlesztési feladatok egymásra épülését. A heti terv nem megmásíthatatlan, az élethelyzet, az időjárás, a spontán helyzetek, a gyermekek,

a gyermekek fejlődési üteme, igénye, az élmények, az aktuális feladatok befolyásolják a folyamatot. Bár a heti rendben (a csoportnaplóban) napokra lebontva jelenítjük meg a különböző tevékenységeket, mindennapi munkánk során arra törekszünk, hogy ezeket komplex egységgé szervezzük.

A heti terv az előző hét eredményeire építve tervezi meg a két óvodapedagógus együtt. A tervezett, tudatos ismeretszerzés szeptember második felétől kezdődik meg a nagyobb korcsoportokban, kiscsoportokban október-november elsejével.

Szeptemberben az első két hét az ismétlések, nyári élmények felidézésével zajlik. A heti rendet az óvodapedagógusok a csoportnaplóban rögzítik úgy, hogy összhangban legyen az intézményen belül minden csoport heti programja az átfedések elkerülése miatt. A csoporthármás megbeszélések alkalmával a csoport dajkája értesül a rá vonatkozó feladatok elvégzéséről.

34.5 A csoportok ajánlott napirendje

A napirend tudatos kialakításában elsődleges feladatunk a gyermekek alapvető testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, prevenciós és testi fejlesztésük, hiszen ez hatással lehet a nevelőmunkánk eredményeire. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal. A jól kidolgozott és átgondolt napirend a maga rugalmasságával lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésekre, elegendő időt biztosít arra, hogy gyermekeink a megkezdett tevékenységeiket pontosan elvégezhessék, befejezhessék. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. Az óvodai élet megszervezése során törekednünk kell a személyes interakciókra, élősztavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

06:00 – 12:00	1. Gyermekek fogadása, gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) 2. Szabad játék, párhuzamosan végezhető tervezett differenciált tevékenységek a csoportszobában és a szabadban.
---------------	--

	3. Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése. 4. Mindennapos irányított vagy szervezett mozgás tevékenység (teremben vagy a szabadban) - Ismerkedés a teremtt világgal, megfigyelések végzése spontán és tervezetten szervezett formában - Séta – spontán, aktív mozgás - Edzés, futás, kocogás Valamennyi olyan tevékenység, melyet igényelnek a gyerekek Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn. A játékba és a tevékenységekbe integrált, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése. Egyéni és differenciált fejlesztések Tevékenységekben megvalósuló tanulás - Verselés, mesélés - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - Ének, zene, népi játék, tánc - Mindennapos mozgás - Hitre nevelés - Német nyelvi nevelés - Külső világ tevékeny megismerése - Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése Mindennapi mese
12:00 – 13:00	Gondozási feladatok (öltözködés, tisztálkodás, ebéd előtti előkészületek) Ebéd – asztali áldás
13:00 – 15:00	Pihenés, mesével, zenével, közös imával Pihenés egyéni szükségleteknek megfelelően
15:00 – 15:30	Folyamatos ébredés Gondozási feladatok (öltözködés, tisztálkodás) Uzsonna – asztali áldás
15:30 – 17:00	Játék a szabadban az időjárás függvényében. Csoportösszevonás, szabad játék, párhuzamosan végezhető tevékenységek a szülők érkezéséig. Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgás.

35 Az iskola helyi tanterve

Iskolánk helyi tanterve 2020-ban a következő, az Oktatási Hivatal által kiadott kerettantervek és irányelvek alapján készült:

- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama számára
- Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára
- Német nemzetiségi nevelés-oktatás irányelve
- Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához

A helyi tanterv teljes szövege a Pedagógiai Program mellékleteként, digitálisan megtalálható iskolánk honlapján (boldoggizella.hu).

35.1 Óraterv

	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A
Magyar	7	7	7	7	6	6	6	6	4	4	4	4	3	3	3	3
Matek	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Német	5		5		5		5		5	2	5	2	5	2	5	2
Honismeret	1		1		1		1		1		1		1		1	
Ének	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rajz	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Technika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1				
Informatika					1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezet/Term.ism.					1	1	1	1	2	2	2	2				
Biológia													1,5	1,5	1,5	1,5
Földrajz													1,5	1,5	1,5	1,5
Fizika													1,5	1,5	1,5	1,5
Kémia													1,5	1,5	1,5	1,5
Dráma																
Hon- és népism.																
Történelem									2	2	2	2	2	2	2	2
Állampolgári ism.															1	1
Hittan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Angol		5		5		5		5	2	5	2	5	2	5	2	5
Osztályfőnöki									1	1	1	1	1	1	1	1
Összesen:	27	26	27	26	28	27	28	27	32	31	32	31	34	33	34	33

A dráma tanítása 5. évfolyamon, integráltan valósul meg, kiegészítve színházlátogatásokkal, valamint a 4. évfolyamon néptánc, a 7. évfolyamon pedig társastánc oktatással. A honismeret tananyagot 6. évfolyamon integráljuk a történelem és a magyar irodalom órákba. A technika tantárgy 7. évfolyamon pályaaorientációs nap formájában valósul meg.

35.2 Választható tantárgyak, foglalkozások

A választható foglalkozásként kínáljuk fel 1-8. évfolyamon a következőket: kézilabda, lágtenisz, floorball, röplabda, cserkészet, rajz, angol, német, horvát, labdarúgás, dzsúdó, játékos sport, úszás, tanulószoba, énekkar, matematika, informatika, kézműves, természetkutató, történelem foglalkozásokat.

35.3 Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban nívócsoportos bontásban tanítjuk az idegen nyelvet, az informatikát, ill. egyéb közismereti tantárgyat is, ha az osztály létszáma vagy összetétele ezt megköveteli. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére, a tanulók tudásának megalapozására, a kulcskompetenciák (írás-készség, olvasás-készség, elemi számolási készség, elemi gondolkodási képesség, szövegértés) fejlesztésére. A pedagógus vagy a szülő kérésére az igazgató félévkor vagy tanév végén engedélyezheti a tanulónak a csoportváltást.

A tanuló május 20-ig jelentheti be a szakkörrel kapcsolatos döntését. A tanuló a tanév során egy alkalommal az igazgató engedélyével módosíthatja választását. Kiskorú tanuló esetén a foglalkozásválasztás jogát a szülő gyakorolja.

A tanulók élményalapú oktatásának, nevelésének kitűnő terepe a projektoktatás, ezért szervezünk a tanév során változatos projektnapokat, illetve táborokat, ahol a német nemzetiségi honismeretet és a hittant is közelebb tudjuk vinni a gyerekekhez.

35.4 A tanulók továbbhaladásának, magasabb évfolyamba lépésének feltételei

A tanuló magasabb évfolyamba az általános iskola 2-8. évfolyamán akkor léphet, ha a tantárgyi követelményeket minden kötelező tárgyból a tanév végén legalább elégséges (2) szinten teljesítette. Az elégséges szint teljesítéséhez a tantervi minimum elsajátítása szükséges. A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. Ha a tanuló hiányzása az adott tanévben meghaladja a 250 órát, a tanév végén nem osztályozható. Számára a tantestület osztályozó vizsgát engedélyezhet. A sikertelen osztályozó vizsga, vagy a vizsgaengedély meg nem adása évfolyamismétlést von maga után.

35.5 A tanulmányi munka értékelése

Minden iskola maga alakítja ki értékelési rendszerét, mely nagy vonalakban minden iskolában hasonló, de részletekben eltérő. Ez részben a helyi szokásokból, részben a különböző pedagógiai megítélésből fakad. Minden értékelési rendszer kidolgozásánál azonban alaposan figyelembe kell venni a diákok életkori jellemzőit. Az ellenőrzés, értékelés, osztályozás a pedagógiai tevékenység szerves része, melynek jelentős szerepe van a személyiségfejlesztésben: ösztönzést ad és fejleszti a felelősségérzetet, önértékelőképességet és önnevelésre készítet. Az objektív, igazságos értékelés előfeltétele a világosan megfogalmazott és következetesen érvényesített követelményrendszer. Ugyanakkor a tanulót önmaga teljesítményéhez, egyéni képességeihez is viszonyítani kell. Az értékelés, osztályozás a tanulókat egyénenként is segítik abban, hogy a tőlük elvárható maximumot nyújtsák. Akár elismerő az értékelés, akár bíráló, legyen a bizalomra építő. Bármely tantárgy ellenőrzési - értékelési rendszerében a folyamatosság elengedhetetlen követelmény. Az ellenőrzés formái tantárgytól, tananyagtól, az oktatási céltól, a tanulók egyéniségétől és számos más tényezőtől függően rendkívül változatosak lehetnek. A tanulók tantárgyi teljesítményét a tárgyat tanító pedagógus ellenőrzi, értékeli, osztályozza teljes jogkörrel és felelősséggel. Az értékelés - osztályozás a hagyományos ötös fokozatú rendszerben történik: jeles /5/, jó /4/, közepes /3/, elégséges /2/, elégtelen /1/. A fentiektől eltérő az általános iskola első osztályának, ill. a

második osztály első félévének értékelési rendje. Az évközi teljesítményeket a tanító egyéni módon értékeli, minősíti. A félévek és a tanév végén szöveges értékelést, minősítést alkalmaz: kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul. E minősítések tartalmát a tanító, csakúgy, mint az alkalmazott évközi egyéni értékelési módot, a szülőkkel szülői értekezleten ismerteti. Tanév közben tanítóink a 2. évfolyamon hagyományos érdemjegyeket is alkalmaznak. A szorgalmi időben kapott osztályzatokat, értékelést az 1-4. évfolyamon a pedagógus, a továbbiakban a tanuló bejegyzi a tájékoztató füzetbe vagy ellenőrző könyvbe. A szülő a bejegyzéseket aláírásával veszi tudomásul. Az 5-8. évfolyamon a tanulók által beírt jegyeket az osztályfőnök rendszeresen ellenőrzi. A félév és a tanév végén az egyes tantárgyakban elért kiemelkedő teljesítményért a tanuló dicséretet kaphat. A dicséretek az ellenőrzőben és bizonyítványban is dokumentálni kell.

35.6 A számonkérés formái 1-4. osztályban

- szóbeli
- írásbeli

Az írásbeli beszámoltatás formái:

- röpdolgozat
- diagnosztizáló felmérés
- témazáró felmérés
- félévi és év végi felmérés

Az írásbeli beszámoltatás rendje:

Az első osztályban az utasítás tanítói felolvasással történik. 2. osztálytól fokozatosan törekszünk arra, hogy önállóan értelmezze a tanuló az utasítást is. A pedagógus saját belátása szerint a tantárgyi sajátosságok figyelembevételével dönti el az írásbeli számonkérés módját, formáját, gyakoriságát. Ebben a tekintetben a témakör tartalma is irányadó.

Az iskola írásbeli beszámoltatásának korlátai: Napi egy témazáró dolgozat iratható, mely azonban nem zárja ki a diagnosztizáló, ill. röpdolgozat íratását.

Az írásbeli beszámoltatások szerepe a tanulók értékelésében: A gyermek minden megnyilatkozása egyenértékű jegynek számít, hangsúlyosabb szerepet kaphatnak azonban a témazáró dolgozatok, ha félévkor vagy év végén „kétesre” áll a tanuló. Az írásbeli

beszámoltatás korlátai: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia (tanulási képességeket vizsgáló bizottság által kiadott szakvélemény esetén)

35.7 A számonkérés formái 5-8. évfolyamon

- szóbeli
- írásbeli

A szóbeli számonkérés követelményei:

- jeles: az egyénileg elmondott, összefüggő felelet értékelhető jeles osztályzattal, mely tartalmazza az adott kérdéskörre vonatkozó valamennyi lényeges információt.
- jó: amennyiben az összefüggő feleletet a lényegét érintő kérdésekre adott válaszokkal kell kiegészíteni, abban az esetben a minősítés már csak „jó” lehet.
- közepes: amennyiben a tanuló csak tanári kérdések alapján tudja visszaadni az elsajátított tananyagot, abban az esetben felelete csak „közepes”-re értékelhető.
- elégséges: a gyenge, a tanár kérdéseit is csak részben megválaszoló feleletet értékeljük ezzel az érdemjeggyel.
- elégtelen: a teljes tájékozatlanságot eláruló teljesítmény értékelése.

A témazáró dolgozatok megírásának idejét a tanulókkal előre egyeztetni kell, egy nap maximum két témazáró íratható. Azok a témazárók élveznek elsőbbséget, melyeket korábban egyeztették. A témazáró dolgozatokat a tanár köteles 1 évig megőrizni. A témazárók kijavításának határideje 15 tanítási nap. A tanulók teljesítményét, a tantárgyi rendszerben elért eredményét a tantárgyak követelményrendszerének megfelelően ellenőrizzük, minősítjük. Osztályzással, érdemjeggyel a következő írásbeli tanulói teljesítmények értékelhetők:

- házi feladat
- írásbeli felelet
- részösszefoglalás ellenőrzése írásban
- témazáró dolgozat
- órai munka
- tanulói produktum

Az írásbeli beszámoltatás korlátai: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia (tanulási képességeket vizsgáló bizottság által kiadott szakvélemény esetén).

A tanulók tanulmányi munkájának egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatának, feladatlapjainak javításakor az elért teljesítmény érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végezzük (iránymutatás):

Felső tagozat		Alsó tagozat	
91% –100%	5	91% –100%	5
76% –90%	4	76% –90%	4
55% –75%	3	55% –75%	3
40% –54%	2	40% –54%	2
0 –39%	1	0 –39%	1

Elmélet számonkérése esetén a ponthatárok a megadottól eltérhetnek.

35.8 Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Minden szaktanár egyéni belátása szerint adhat írásbeli és szóbeli házi feladatot, tekintetbe véve a következőket:

- a házi feladat a tanórán elsajátított tananyag gyakorlására és elmélyítésére szolgál
- a házi feladat mennyiségének meghatározásánál a tanár vegye figyelembe, hogy a tanulónak napi rendszerességgel általában 3-4 más tárgyból is készülnie kell
- a szaktanár saját belátása szerint adhat hétvégére, illetve a hosszabb tanítási szünetekre házi feladatot
- a tanuló köteles a tanár által kijelölt házi feladatot a következő tanórára elkészíteni, illetve megtanulni
- az el nem készített vagy minőségi szempontból elfogadhatatlan házi feladat esetében a tanár által év elején meghatározott, és a tanulókkal ismertetett szempontok érvényesek
- a szorgalmi /nem kötelező/ feladat elkészítése igényelheti az adott tananyagnál bővebb ismeretek tudását is

35.9 A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a

tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a testnevelés, a rajz, valamint a technika tantárgyak. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be
- az elektronikus taneszközök kiválasztásánál fontos szempont, hogy az iskola rendelkezzen a használatához szükséges elektronikai eszközzel; ezenkívül feltétel, hogy a pedagógus rendelkezzen a megfelelő infokommunikációs kompetenciákkal
- megfelel-e a diákok életkori sajátosságainak
- logikus-e a tankönyv felépítése, érthető, igényes-e a nyelvezete
- milyen tanításfelfogást képvisel a tananyag-feldolgozás módja (ismeretcentrikus, tapasztalati alapozottságú, foglalkoztató stb.)
- teremti-e lehetőséget az önálló tanuláshoz, egyéni differenciáláshoz
- a kapcsolódó tantárgyak tankönyvei, munkafüzetek azonos tankönyvcsaládhoz tartoznak-e
- a különböző évfolyamokon használt tankönyvek tartalmilag egymásra épülnek-e
- a tankönyvek folyamatosan beszerezhetők

35.10 A tanulók jutalmazásának és fegyelmezésének elvei és formái

A tanuló minősítéséről, magasabb évfolyamba lépéséről az osztályozó tantestületi értekezlet dönt. A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket legalább elégséges (2) minősítéssel teljesítette.

35.10.1A tanulói magatartás minősítésének feltételei

Példás (5) magatartású: aki a következő szempontok *többségének* megfelel:

- példamutató lelki életet él, szerepet vállal az iskola, ill. a saját plébániájának közösségében
- felelősségérzettel van az iskola közössége iránt, megtartja a Házirendet, és törekszik, hogy iskolatársai is megtartsák azt,
- önként vagy megbízásból munkát vállal a közösségért, s ezt megbízhatóan teljesíti,
- önévelésre, önfegyelemre törekszik,
- nem részesült fegyelmi intézkedésben,
- nem bukott meg,
- nincs igazolatlan mulasztása.

Jó (4) magatartású:

- lelki élete megfelelő, de aktív szerepvállalással nem erősíti a közösséget,
- aki a példás magatartás feltételeinek nem felel meg kifogástalanul,
- nincs igazolatlan mulasztása,
- nincs írásbeli figyelmeztetője.

Változó (3) magatartású:

- a szentmiséről több alkalommal elkésik, vagy ott nem megfelelően viselkedik,
- aki a Házirend ellen ismételten kisebb mértékben vagy egy alkalommal súlyosabban vétett,
- aki szaktanári, osztályfőnöki figyelmeztetőben, intőben vagy igazgatói figyelmeztetésben részesült,
- akinek igazolatlan óraszám 5-nél nem több.

Rossz (2) magatartású:

- aki az iskola lelkeségével össze nem egyeztethető módon viselkedik, ill. az iskola lelki programjain oda nem illő, sértő módon viselkedik,
- aki igazgatói intőben vagy annál súlyosabb fegyelmi büntetésben részesült,
- akinek 6 vagy annál több igazolatlan órája van.

35.10.2A tanulói szorgalom minősítésének feltételei

Példás (5) szorgalmú, aki a következő szempontok *többségének* megfelel:

- aki kötelességeit pontosan teljesíti, írásbeli feladatait mindig elkészíti, hiányait mulasztás esetén rövid időn belül pótolja, az órákra képességeinek megfelelően és megbízhatóan készül,
- aki képességeihez mértén kiemelkedően teljesít, pályázatokon, versenyeken vesz részt

Jó (4) szorgalmú:

- aki a példás szorgalom feltételeinek nem felel meg kifogástalanul
- aki képességeinek megfelelően teljesít.

Változó (3) szorgalmú:

- akinek tanulmányi munkája nem megbízható, hullámzó teljesítményt mutat,
- aki képességei alatt teljesít.

Hanyag (2) szorgalmú:

- aki a tanulmányi elvárások és saját képességeihez mértén is rendszeresen alul teljesít,
- akinek valamelyik tantárgyból tanulmányi eredménye elégtelen

35.10.3A dicsérek formái

Azt a tanulót, aki képességeihez mértén példamutató magatartást tanúsít, vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomban részesítheti.

1. Az iskolában elismerésként a következő írásbeli dicsérek adhatók:

- **szaktanári dicséret** szaktárgyi, szakköri munkáért,
- **osztályfőnöki dicséret**
 - az osztályban végzett kiemelkedő munkáért,
 - osztályon kívül az iskola érdekében végzett, kiemelkedő közösségi munkáért,
 - az iskolai versenyek 2-3. helyezettjeinek,
 - a megyei versenyek 4-6. helyezettjeinek,
 - sportversenyek megyei 2-3.. helyezettjének
- **igazgatói dicséret**
 - három osztályfőnöki dicséret után, a negyedik of. dicséret helyett
 - egyes iskolai versenyek 1. helyezettjének,

- megyei, területi versenyek 1-3. helyezettjének,
- az országos versenyeken az első húsz közé jutásért.

2. Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén a következő díjakkal jutalmazhatók:

- **nevelőtestületi dicséret**
 - kitűnő tanulmányi eredményért és példamutató magatartásért,
 - három igazgatói dicséretért,
 - országos versenyen elért kiemelkedő eredményért.
- **oklevél**
 - hiányzásmentességért,
 - pályázaton való sikeres részvételért,
 - művészeti, sport és szabadidős tevékenységért
 - közösségi munkáért.
- **könyvjutalom**
 - kiemelkedő tanulmányi munkáért, legalább jó (4) magatartási jegy mellett,
 - az osztály közösségében végzett folyamatos munkáért vagy kiemelkedő szervezési tevékenységért legalább jó (4) magatartási jegy és legalább jó (4) tanulmányi átlag mellett.
- **„AZ ÉV SPORTOLÓJA-DÍJ”** feltételei alsó és felső tagozaton:
 - nyolcévi lelkiismeretes testnevelés munka, lojalitás a társakkal szemben,
 - sportágában kiemelkedő teljesítmény, kimagasló versenyeredmények,
 - 4,5 feletti tanulmányi átlag
- **a „GIZELLA-DÍJ”** kitüntetés feltételei:
 - nyolcévi kimagaslóan jeles rendű tanulmányi eredmény,
 - példaadó magatartás és közösségi tevékenység iskolai szinten
- **a „LAJDI KLÁRA-DÍJ”** kitüntetés feltételei:
 - nyolcévi jeles tanulmányi eredmény,
 - példaadó magatartás,
 - közösségi tevékenység iskolai szinten
- **a „TANULMÁNYI NÍVÓDÍJ”** kitüntetés feltételei:
 - nyolcévi kimagaslóan jeles rendű (kitűnő) tanulmányi eredmény

35.10.4Az iskolai fegyelmezés elvei

Azt a tanulót, aki a Házirend előírásait megszegi, vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, fegyelmi intézkedésben, vagy – fegyelmi eljárás során – fegyelmi büntetésben

részesül. Minden újabb fegyelmi vétség esetén a meglévőnél magasabb fokozatot kell érvényesíteni.

A fegyelmi intézkedések a következők:

1. Szaktanári figyelmeztetés

- a szaktanár a tanórával, szakkörrel kapcsolatos fegyelemsértésért adhatja,
- felszerelést igénylő tanórákon a 3. alkalommal hiányzó felszerelés miatt

2. Osztályfőnöki figyelmeztetés

- két szaktanári figyelmeztetés után, a harmadik szaktanári figyelmeztetés helyett,
- fegyelmezetlen magatartásért,
- a házirend megsértéséért,
- egy-egy igazolatlan óráért.

3. Osztályfőnöki intézés

- a kötelességek sorozatos elhanyagolásáért, a házirend többszöri megsértéséért,
- 3 vagy 4 igazolatlan óráért,
- dohányzásért,
- iskolánkhoz méltatlan magatartásért,
- az iskola állagában elkövetett szándékos rongálásért, hanyagságért a kártérítés kötelezettsége mellett.

4. Igazgatói figyelmeztetés

- a fentieknél súlyosabb rendbontásért (első alkalommal, az eset súlyosságát mérlegelve),
- az osztályfőnöki intést követő újabb fegyelmi vétség esetén,
- az iskola bármely dolgozójával szemben tanúsított tiszteletlen, illetve sértő magatartásért.

5. Igazgatói intézés

- 5-7 igazolatlan óráért,
- ismétlődő rendbontásért.

6. Igazgatói megrovás

- 8-10 igazolatlan óráért és igen súlyos fegyelemsértésért,
- a Házirend ismételt súlyos megsértéséért.

7. A fegyelmező intézkedésekről és a büntetésekről a tanuló szüleit írásban és az elektronikus naplón keresztül értesítjük. Az írásos értesítést a szülőnek (gondviselőnek) 48 órán belül tudomásul kell vennie, és ezt aláírásával kell igazolnia. A tantestületi büntetésekről az iskola hivatalos levélben értesíti a szülőket.

8. Az iskola által biztosított kedvezmények, juttatások csökkentése, ill. megvonása

Az a diák, aki a Házi rend súlyos megszegése miatt bármilyen igazgatói fegyelmi eljárásban részesül, az adott tanévben az iskola által szervezett külső szereplésen, vagy saját rendezvényen csak igazgatói engedéllyel vehet részt. Fegyelmi vétség esetén a tanuló kizárható az iskolából.

35.11 Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja az Oktatási Hivatal Irányelvei alapján

Intézményünk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók, azon belül is a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése, melynek során figyelembe vesszük a tanuló egyéni képességeit, fejlettségi fokát, ismereteit illetve nagy hangsúlyt fektetünk a differenciálásra, valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazására a tanítási-tanulási folyamatban – mindezt az Oktatási Hivatal Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához című dokumentuma alapján.

Pedagógiai alapelvek:

A NAT az SNI tanulók iskolai oktatásának is alapidokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok, kulcskompetenciák, ill. a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok az SNI tanulóira is érvényesek.

Az SNI tanulók ellátása a szocializációjukat segítő inkluzív nevelésben valósul meg, melyben fejlesztésük a számukra megfelelő tartalmak közvetítésével segítik a minél teljesebb önállóság elérését, a társadalomba való beilleszkedést. Befogadó intézményként vállaljuk a sajátos nevelési igényű tanulók sérülés-specifikus ellátásához szükséges, a jogszabályokban meghatározott többlétszolgáltatások biztosítását.

Célok:

Legfőbb célunk a fogyatékosságból eredő hátrányok megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességek kibontakoztatása, a tanulást megalapozó pszichikus funkciók, képességek, készségek kialakítása, fejlesztése. Az együttnevelés feltételrendszerének minél teljesebb megteremtése, ami a sérült és többségi tanulók komplex személyiségfejlesztését egyaránt elősegíti.

Feladatok:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása
- az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók számára speciális pedagógiai segítségnyújtás
- a tanuló megfigyelése, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezése a szakértői vélemény alapján a gyógypedagógus irányításával
- a fejlesztés tervezése tanórai és habilitációs, rehabilitációs foglalkozások keretében, speciális pedagógiai segítségnyújtással
- megfelelő tanulásszervezési formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a differenciált, az egyénre szabott fejlesztés
- differenciálás megvalósítása:
 - a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
 - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani;
 - az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
 - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
- tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez a szakemberekkel együttműködve
- a pedagógusok továbbképzéseken, szakmai fórumokon, műhelymunkákon való részvétele

Az SNI tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátása:

- Az SNI tanulók különleges gondozást igényelnek. Olyan tanítási-tanulási folyamatot kell számukra biztosítani, ami problémájuk megoldásához segítséget nyújt, ezek lehetnek például speciális segédeszközök, hosszabb időkeret.
- A megfelelő képzettségű szakember a törvényben előírt időkeretben foglalkozik a tanulókkal.

- A sajátos nevelési igény nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
- A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a jogszabályok alapján biztosítani kell.
- Ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára a többletszolgáltatásokat.
- SNI tanulók fejlesztésének tervezésénél a pedagógusok figyelembe veszik a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvét.

Az értékelés rendje:

SNI tanulók értékelésének szempontja az önmagukhoz mért fejlődés. Egyes esetekben a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint az igazgató a minősítés és értékelés alól mentesíti a tanulót.

Intézményünkbe az Alapító Okiratunk szerint az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók, illetve a beszédfigyatekos tanulók integrálhatók. Fejlesztő programunk az SNI irányelvek szerint készült el.

35.11.1Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló

Az egyéb pszichés fejlődési zavar a Köznevelési törvény által használt gyűjtőfogalom, a sajátos nevelési igényre (SNI) való jogosultság egyik kategóriája. Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől.

Olvasási zavar

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Fő célkitűzések:

- a) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a magyar nyelv ortográfiai sajátosságait figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel;
- b) stabil betűismeret, betű-hang megfeleltetés kialakítása;
- c) biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében;
- d) olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése;
- e) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt;
- f) szövegértési stratégiák kialakítása;
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;
- i) a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolatterképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai karakterfelismerés stb.), gépírással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával;
- j) a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása;
- k) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése,
- b) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése,
- c) modalitásspecifikus integráció fejlesztése,
- d) különböző érzélelési funkciók fejlesztése.

Íráskép zavara

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Fő célkitűzések:

- a) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés);

- b) a különböző írásformák tanulói képességekhez, szükségletekhez és preferenciákhoz illesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) eszköz (ceruza, ceruzafogó) helyes használata;
- b) megfelelő testtartás kialakítása az írás során;
- c) a mozgáskoordináció fejlesztése;
- d) a testséma biztonságának kialakítása, a szenzomotoros integráció fejlesztése;
- e) a vizuomotoros koordináció/szem-kézmozgás összerendezettségének fejlesztése;
- f) célirányos mozgások fejlesztése, különös tekintettel a manipulációs mozgásokra, praxiára/célirányos mozgások kivitelezésére;
- g) a ritmus, a nyomás és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése;
- h) a végrehajtó működés fejlesztése, különös tekintettel a motoros output optimalizálására.

Helyesírás zavara

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírás-ellenőrző és -javító szoftver) készség szintű elsajátíttatása.

Fő célkitűzések:

- a) a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása;
- b) a fő helyesírási szabályok begyakoroltatása (a kivételek megtanulásának mellőzésével), analógiás stratégiahasználat kialakítása;
- c) önmonitorozás, önellenőrzés rögzítése;
- d) a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése;
- b) beszédpercepció fejlesztése;
- c) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése;
- d) modalitásspecifikus integráció fejlesztése;
- e) hang-betű megfeleltetés fejlesztése.

Számolási zavar

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

Fő célkitűzések:

- a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése;
- b) matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása;
- c) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása;
- d) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés;
- e) segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele;
- f) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása;
- g) a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése;
- h) a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése;
- b) szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése;
- c) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése;
- d) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése;
- e) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi színtereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések:

- a) a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással;
- b) teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés;
- c) a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése;
- d) a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése;
- e) fokozott egyéni bánásmód;
- f) az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése;
- g) önbecsülés és pozitív énkép kialakítása;
- h) szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése;
- i) feladat kivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése;
- j) dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése;
- b) a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása;
- c) a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése;
- d) a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása;
- e) speciális figyelemtréning, különösen a tartós figyelemre vonatkozóan;
- f) koncentráció fejlesztése;
- g) utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése;
- h) a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése;
- i) mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések:

- a) az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel;

- b) kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése;
- c) adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása;
- d) társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) düh- és agressziókezelés fejlesztése,
- b) érzelemfelismerés és érzelemkifejezés fejlesztése,
- c) kommunikáció fejlesztése,
- d) konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése,
- e) megküzdési képesség fejlesztése,
- f) figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben;
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend);
- tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek);
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása;
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

35.11.2A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Beszéd fogyatékosok csoportjába tartozik minden olyan tanuló, aki a beszéd és/vagy nyelv receptív folyamatainak (beszédfeldolgozás, beszédértés, nyelvi megértés) vagy expresszív folyamatainak (beszéd és nyelvi kifejezés, produkció) szerveződésében súlyos fejlődési eredetű vagy szerzett zavart mutat. Ez a zavar különböző klinikai képekben jelenik meg, és életkor szerint is eltérő jelleget mutathat. A verbális kommunikáció súlyos zavara, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus alakulása, jelentős eltérése miatt az ilyen tanuló a társadalmi beilleszkedés szempontjából akadályozott. A beszéd- és nyelvi zavarok diagnosztikus kategóriái az iskolába lépéskor: beszédzavarok, auditív feldolgozási zavarok, nyelvi zavarok.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől.

Nevelési-oktatási folyamat:

- A befogadó iskola biztosítja a feltételeket ahhoz, hogy a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló aktívan vehessen részt az osztály- és az iskolaközösség életében, megmutathassa tehetségét, erősségeit.
- Az iskola kezdő szakaszában a kultúrtechnikák elsajátítása előtt széles alapú készség-képességfejlesztéssel azok kognitív nyelvi előfeltételeinek megteremtését biztosítjuk.
- Változatos, az egyes tantárgyak nyelvi sajátosságaihoz igazodó tanulási, tananyag-feldolgozási stratégiák kialakítására, folyamatos fejlesztésére van szükség.
- A rehabilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésre biztosított időkeretben a nyelvi képességek (fonológiai tudatosság fejlesztése, szókincs aktivizálása és bővítése, grammatikai készségek fejlesztése, nyelvhasználat alakítása), az írott nyelvi képességek (olvasástechnika, szövegértési és szövegalkotási képesség egyaránt) és felső tagozattól az adaptálható tanulási technikák tanítása (pl. pókhálóábra, idővonal, gondolatterkép készítése) egyenlő súllyal szerepel.
- A rehabilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő órákon az általános korrepetáló jellegű feldolgozás helyett szaktárgyi szövegek esetén is a sérülésspecifikusan hatékonyabb nyelvi szempontú feldolgozás a terápiás cél: egy-egy tárgy alapszókészletének, szó- és mondatfordulatainak megértéséhez és használatához segítsük hozzá a nyelvi zavarral küzdő tanulót.
- Kommunikációs-nyelvi akadálymentesítés: A mindennapi kommunikációs helyzetekben és a tanórai munkában az oldott, biztonságos légkör, a gondolatok kifejtésére biztosított többletidő segíti a beszédfélelem csökkenését és jelentősen növeli a teljesítményt, a beszéd- és nyelvi zavarok esetében egyaránt. A nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók esetében a gondolatok kifejtése, a szükséges feladatok elvégzése szóban vagy írásban tipikus fejlődésű társaikhoz képest akár ötszörös-tizenötszörös többletidőt is igénybe vehet (az egyéni képességektől és a pszichomotoros tempótól függően). Az órai munka és a házi feladatok szempontjából is szükséges a többletidő ehhez igazodó ütemezése.
- A nyelvfejlődési zavar esetén a legtöbb tananyagot lehetőleg digitális formában bocsássuk a tanuló rendelkezésére, mivel az írott nyelvben való gyenge dekódolási képesség miatt szóbeli feldolgozással vagy a kettő kombinációjával jobban hozzáfér annak tartalmához. Ezzel párhuzamosan a tanulót ösztönözni kell a szabad forrásból is hozzáférhető felolvasó programok használatára. (A használatot a rehabilitációs

órakereten belül a gyógypedagógus alakítsa ki és gyakoroltassa, mielőtt a tanuló a tanórán alkalmazza.)

- A nyelvi zavart mutató tanulók számára szükséges a szóbeli és írásbeli instrukciók, feladatok nyelvi egyszerűsítése. Pontos, egyszerű és konkrét instrukciókra van szükség.
- Az órai feladatadásban (nem csak a magyar nyelv és irodalom, de a számolás vagy más közismereti tárgyak esetében is) meg kell győződnünk róla, hogy a tanuló helyesen értette-e a feladatot. Csak így biztosítható, hogy szaktárgyi tudásáról, kompetenciáiról reális képet kapjunk, melyet nem fed el a gyenge olvasási, szövegértési képesség.
- A beszéd- és nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók szóbeli számonkérését lehetőség szerint minimalizáljuk.
- A gyenge helyesírási készség, a lassú és pontatlan íráskivitelezés és a gyenge verbális emlékezeti funkciók indokolják, hogy az íráskészséget alapfokon már használó nyelvi zavarral vagy verbális diszpraxiával küzdő tanuló az órai jegyzeteit lappal, más digitális eszközzel készíthesse, a táblai vázlatokat lefotózhassa és/vagy az órán elhangzott fontos magyarázatokat hangzóanyagként is rögzíthesse.

35.12 Német nemzetiségi oktatás-nevelés

A nemzetiségi nevelés-oktatás - a magyarországi köznevelési rendszer részeként - megvalósítja az iskolai nevelés-oktatás általános céljait és feladatait, és e mellett biztosítja a nemzetiség nyelvének tanulását, a nemzetiség nyelvén való tanulást, a nemzetiség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományőrzést és hagyományteremtést, az önismeret kialakítását, a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását. A nemzetiségi nevelés-oktatás segíti a nemzetiséghez tartozó tanulót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a nemzetiség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést. A nemzetiségi nevelés-oktatást folytató intézményekben fontos, hogy a tanuló számára nyilvánvalóvá váljon a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a reális nemzetkép és nemzetiségkép. Fontos az is, hogy a tanuló felismerje az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, és megismerje a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és nemzetiségi jogok megsértésének jelenségét, és a jelenség elleni fellépés jogi, illetve egyéb eszközeit. A nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás a nemzetiségi nyelv tanításával, az irodalom és a nemzetiségi népismeret témaköreinek elsajátíttatásával hozzájárul a nemzetiségi nevelés-oktatás céljainak megvalósításához

A nemzetiségi nyelv és irodalom, valamint a nemzetiségi népismeret oktatásához szükséges időkeret biztosítása

A nemzetiségi iskolai nevelés-oktatást az órarendbe építve, a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás többlet tanórai foglalkozásainak a felhasználásával kell megszervezni. A nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás időkeretének biztosítására a szabadon választható tanórai foglalkozások időkerete is felhasználható. Iskolánkban nyelvoktató nemzetiségi nevelési-oktatási formában a heti kötelező órakeretből a német nemzetiségi nyelv és irodalom oktatására legalább öt tanórát szükséges biztosítani. A német nemzetiségi népismeret tantárgy oktatására 1-8. osztályban heti egy tanórát, évi harminchét tanórát kell biztosítani, amely projektoktatás (projektnapok, táborok) keretében is megvalósulhat.

A nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás fejlesztési feladatai

A nemzetiségi nevelés-oktatás fejlesztési feladatai a Nemzeti alaptanterv tanulási területeit és fő témaköreit veszik alapul, egészítik ki, biztosítva ezáltal, hogy a nemzetiségi nevelés-oktatásban részt vevő tanulók a más iskolákba járó tanulókkal azonos esélyek mellett készülhessenek fel az érettségi vizsgára, illetve a felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére. E mellett a nemzetiségi nevelés-oktatás felkészít a nemzetiség anyanyelvi és irodalmi és népismereti (történelmi, földrajzi, kulturális) tananyagból is - az érettségi vizsga vizsgaszabályzatában megfogalmazott nemzetiségi anyanyelvi, irodalmi és népismereti fejlesztési feladatokra való figyelemmel - az érettségi vizsgára. Az iskola pedagógiai programja a nemzetiségi nevelési-oktatási formához igazodóan tartalmazza a nemzetiség nyelve, az irodalom és a népismeret oktatását felmenő rendszerben, az 1. évfolyamtól a 8. évfolyamig.

A) Az anyanyelv (nemzetiség nyelve) és irodalom

A nemzetiségi nevelés-oktatásban kiemelt szerepe van az anyanyelv (a nemzetiség nyelve), irodalom és kultúra tanításának. A nyelv tudása hozzájárul a nemzetiségi azonosságtudat formálódásához, lehetővé teszi az irodalmi értékek megismerését. A nyelv közösségalkító és közösségmegtartó erő. E feladatát a nemzetiségi népismeret, kultúra megismerésével együtt képes ellátni. A nemzetiség nyelvének tanítása gyakorlati nyelvi készségek kialakítására, a nemzetiség nyelve szóbeli és írásbeli megértésére, illetve művelt köznyelvi szintű használatára törekszik. Az irodalmi nevelés központi feladata, a nemzetiség és az anyaország irodalmának megismertetése, az irodalom (olvasás) megszerettetése, az anyanyelven (a nemzetiség nyelvén) az olvasási kedv felébresztése és megerősítése. Az anyanyelv (a nemzetiség nyelve) és irodalom

oktatása igazodik a nemzetiségi nevelés-oktatás formáihoz. Iskolánkban a hagyományos nyelvoktató nevelési-oktatási formában a nemzetiségi nyelv és irodalom helyi tantervét a nemzetiség nyelvén (esetleg magyar nyelven is) alkottuk meg. A fejlesztési feladatok meghatározásának alapja az aktív nyelvhasználat, a szókincsfejlesztés, valamint a tanulók életkori sajátosságait figyelembe vevő kommunikációs képességek fejlesztése.

Az anyanyelv (nemzetiség nyelve) és irodalom kapcsolata az európai nyelvi szintekkel

A szintek összhangban vannak az európai hatfokú skálán meghatározott szintekkel. A hagyományos és bővített nemzetiségi nyelvoktatás esetén a tankötelezettség végére a tanulónak magasabb szintű, önálló nyelvhasználóvá kell válnia (B2). Az alaptantervi követelmények az általános iskola végére minden diák számára legalább a B1 vagy B2 szint elérését tűzik ki célul.

Nemzetiségi nyelv	6. évfolyam	8. évfolyam
Hagyományos és bővített nyelvoktató forma	A1	A2
Anyanyelvű és kétnyelvű forma	A2	B1

B) A nemzetiségi népismeret

A nemzetiségi népismeret az adott nemzetiség nyelvén és magyar nyelven nemzetiségenként meghatározott részletes fejlesztési feladatai a Nemzeti alaptanterv több műveltségi területéhez kapcsolódnak (Magyar nyelv és irodalom, Ember és társadalom, Ember és természet, Földünk és környezetünk, Életvitel és gyakorlat, Művészetek), azok tartalmához és szerkezetéhez igazodnak.

A nemzetiségi népismeret általános témakörei:

- a) A nemzetiség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája
- b) A nemzetiség történelemalakító és kultúraformáló szerepe, civilizációja
- c) Nemzetiségi és állampolgári jogok

A nemzetiségi népismeret önálló tantárgyként történő tanítása mellett szükséges, hogy tanórán kívüli tevékenységek formájában is - a nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján rendelkezésre álló időkereten belül - (mint pl. a szakkörök, a táborok, a kirándulások, a népdal- és tánckörök, a játszóházak, a színjátszó körök) megjelenjen. Pedagógiailag kiemelt értékű a tárgyi és szellemi (néprajzi, népdal stb.) gyűjtőmunka, az alkotó tevékenység, az egyéni, illetve csoportos kutatás, projektmunka.

35.13 Az angol nyelv emelt szintű oktatása

HELYZETELEMLZÉS

1. A nyelvoktatás jelentősége az Európai Unióban

Az Európai Unió alapelve: az egység megteremtése a kultúrák, a szokások, valamint a nyelvek sokféleségében, ahol a többnyelvűség fontos előnyt jelent. Az idegen nyelv (a mi esetünkben az angol) emelt szinten való oktatásának lehetősége teret biztosít egy későbbi többnyelvűség eléréséhez.

Célja: Minden európai polgár legyen jártas saját anyanyelvén kívül két másik európai nyelvben is. Az esélyegyenlőség biztosítása jegyében mind több gyermek számára biztosítani kell a magas szintű nyelvi képzést. Az angol nyelv egyre szélesebb körű elterjedésével - amely már világjelenség - magyarázható az angol nyelvoktatás előtérbe kerülése. A nyelvoktatásnak a lehető legkorábbi szakaszban célszerű kezdődnie, és folytatódnia kell az iskolai évek alatt végig, a felsőoktatás során, majd felnőtt korban is. Egy nyelv korai intenzív tanulása hamarabb és megalapozottabban ad lehetőséget egy másik (vagy több) idegen nyelv későbbi elsajátítására a további iskolafokokon. A nyelvtanárok rendkívül fontos szerepet játszanak a soknyelvű Európa felépítésének folyamatában. Különösen fontos a kicsikkel foglalkozó pedagógusok módszertani képzettsége. Az ezzel nem rendelkező tanároknak speciális felkészítést kell kapniuk arra vonatkozóan is, hogyan lehet kisgyerekeknek nyelvet tanítani.

2. Hazai elvárások és igények a nyelvoktatás területén

A mai tudás alapú társadalomban nem a tudás - a nyelvről való tudás - megszerzése, hanem a tudás megfelelő felhasználása, azaz az alkalmazni képes nyelvtudás megszerzése a cél. A munkaerő-piaci környezet elvárja, hogy a munkavállalók az eléjük tárt problémák, feladatok megoldásához egyéb készségekkel is rendelkezzenek, így lett például egyre fontosabb az idegennyelvtudás, az informatikai eszközök vagy szociális helyzetek kezelésének készsége.

Az idegen nyelv emelt szinten történő oktatása biztosítja az általános iskolai korosztály számára az idegen nyelv elsajátítását intézményes formában.

Ennek oka az, hogy nem elkülönült nyelvi formákat, hanem nyelvi tartalmakat közvetít tantárgyi kontextusban.

3. Motivációnk az angol nyelv emelt szintű oktatásának elindításában

3.1. Az iskolánkban folyó angol nyelvoktatás jelenlegi helyzete

Az iskola mindig szem előtt tartotta a társadalmi igényekhez, elvárásokhoz való alkalmazkodást. Mivel iskolánkban német nemzetiségi oktatás, nevelés folyik (a diákoknak heti 5 németóra és 1 német honismeret biztosított), így diákjaink 4. osztálytól tanulják az angol nyelvet a némethez képest alacsonyabb óraszámban második idegen nyelvként. A 4. évfolyamon heti 1 órában, 5-8. évfolyamon heti 2 órában, képesség szerinti csoportbontásban folyik az angol nyelv oktatása. A megnövekedett tanulói érdeklődés és szülői igény motivált bennünket arra, hogy az angol nyelvet magasabb óraszámban és új keretek között oktassuk tanulóinknak.

3.2. Mit jelent ez a képzés az iskolánk és a város számára?

A hazai emelt szintű nyelvvoktatás programját megismerve, eredményeit látva döntöttünk a program bevezetése mellett. EU tagország lévén a nyelvvoktatás iránti igény továbbra is emelkedni fog, így társadalmilag is hasznos lépésnek tűnik az új program bevezetése. A szakmai-pedagógiai érveken túl a szülői igényeket figyelembe véve szavaztunk a változás mellett. A szülők véleménye szerint is a hatékony, színvonalas nyelvvoktatás elsődleges igény, amelyre az emelt szintű oktatás jelentősen alkalmas. Ennek a képzési formának a bevezetése nemcsak iskolánk, hanem a város, sőt az egyházmegye oktatási kínálatát is színesíti.

3.3. Mit jelent ez a tanulóink számára?

Annyiban mindenképpen más ez a program, hogy a nyelvtanulást már kisgyermekkorban megkezdhetik a tanulók - így az anyanyelvi fejlődés fázisait járják végig. Kialakul a spontán beszédbátorságuk – a spontán beszéd. A nyelvtan és az olvasás-írás tanítását megelőzi a beszéd, illetve a beszédértés tanítása.

Heti 5 órában találkoznak az új nyelvvel, ezáltal szókincsük sokkal nagyobb lesz az átlag nyelvtanulónál, s a nyelvvel való intenzív találkozásnak köszönhetően a kiejtésük, nyelvi viselkedésük autentikusabbá, a nyelvi struktúrák és kifejezések ismerete megbízhatóbbá válik. A későbbiekben versenyeken, pályázatok során összemérhetik tudásukat más iskolák tanulóival.

4. Törvényi feltételek és irányadó rendelkezések

Az első idegen nyelv oktatása legkésőbb az általános iskola 4. évfolyamán kezdődik. Amennyiben az 1–3. évfolyam idegennyelv-oktatásában képzett pedagógus alkalmazása

megoldható, és az iskola pedagógiai programja erre lehetőséget ad, az első idegen nyelv oktatása ezen évfolyamokon is megkezdhető. Az első idegen nyelv megválasztásakor biztosítani kell, hogy azt a felsőbb évfolyamokon is folyamatosan tanulhassák.

Az *emelt szintű oktatás* fogalmát a köznevelési törvény 7. §-a határozza meg, mely szerint „emelt szintű oktatás egy meghatározott tantárgy kerettanterv szerinti magasabb követelményekkel történő tanítása.” A Nemzeti alaptanterv 1. sz. mellékletének I.2.1. fejezete részletezi az emelt szintű oktatás céljait az alábbiak szerint:

„Az emelt szintű (hagyományosan ún. „tagozatos”) szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során az általános iskolában, illetve a középfokú oktatásban egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámban valósul meg. Ebben a szervezési formában kiemelt hangsúlyt kell helyezni a természettudományok, az idegen nyelvek, illetve a művészeti területek fejlesztésére. Az emelt szintű oktatás esetében 5. évfolyamtól a Nat-ban meghatározott órakeret legfeljebb heti két órával megnövelhető.”

Az emelt szintű oktatásról a Nat 7. §-a az alábbiakat rendeli el:

Nat 7. § (3) Ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban

a) idegen nyelv, matematika, magyar nyelv és irodalom, továbbá nemzetiségi nyelv és irodalom esetén legalább heti öt,

b) minden egyéb tantárgy esetében legalább heti négy tanórai foglalkozást kell biztosítani.

(4) Ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban több tantárgy együttesét érintő komplex emelt szintű oktatás esetén legalább egy érintett tantárgyra vonatkozóan, legalább a 11-12. évfolyamon a (3) bekezdés szerinti követelményeket kell érvényesíteni.

5. Az emelt szintű nyelvoktatás alapelvei, főbb módszerei

Élő idegen nyelv tudása nélkül számunkra nem létezhet európaiság, s e nélkül gyakorlatilag kizárt, hogy az európai oktatási rendszerekbe bekapcsolódhassunk. Világszerte keresik az idegen nyelv hatékonyabb elsajátításnak különböző lehetőségeit, s eljutottak azokhoz a “rejtett tartalékokhoz”, amelyek a gyermekkori nyelvi fogékonyságban, idegéletteni, pszicholingvisztikai, szociolingvisztikai sajátosságokban rejlenek. Ezeknek a

követelményeknek kiválóan megfelel az az oktatási forma, amelyben az idegen nyelv tanítása első évfolyamon kezdődik, emelt óraszámban.

Az idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, vagyis a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval, amelyek mindenfajta tevékenységhez, így a nyelvi tevékenységekhez is szükségesek. A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó valós szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az idegen nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezeket integráltan tanítjuk. A mindennapi nyelvhasználatban – ezért a nyelvtanulásban is –, fontos szerepet játszanak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák. A recepció során a nyelvhasználó, ill. a nyelvtanuló észleli az írott vagy hallott szöveget, azonosítja, mint számára lényegeset, felfogja, mint nyelvi egységet, és összefüggésében értelmezi. A produkció során megtervezi és szóban vagy írásban létrehozza a közlendőjét tartalmazó szöveget. A sikeres kommunikáció érdekében a tanulóknak meg kell ismerniük és használniuk kell azokat a nyelvi eszközöket, amelyekből és amelyekkel helyesen megformált, értelmes mondanivaló alakítható ki. Tisztában kell lenniük a mondanivaló szerveződésének, szerkesztésének elveivel, hogy koherens nyelvi egységgé formálhassák közlendőjüket. Ismerniük kell azokat az eszközöket és forgatókönyveket, amelyekkel sikeresen megoldhatók a különféle kommunikációs helyzetek. Fel kell ismerniük, hogy minden nyelvi érintkezést szabályok szönek át, amelyek a nemek, korosztályok, társadalmi csoportok között különböző alkalmakkor szabályozzák azt. Ide tartoznak a nyelvi udvariassági szabályok, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használatának szabályai is. A nyelvtanítás során törekedni kell arra, hogy a hallott vagy olvasott szöveg autentikus, a feladatvégzés szempontjából hiteles legyen. Az internet segítségével a tanulók maguk is viszonylag könnyen kerülhetnek autentikus célnyelvi környezetbe, részeseivé válhatnak az adott kultúrának, kapcsolatot teremthetnek a célnyelven beszélőkkel, ami komoly motivációs forrás lehet, és nagyban elősegítheti az autonóm tanulóvá válást. A tanulási folyamat szervezésében nagy

jelentősége van a kooperatív feladatoknak és a projektmunkának, ezek szintén erősíthetik a motivációt. Az idegen nyelvű kommunikáció során meghatározó jelentőségű a nyelvekkel, a nyelvtanulással, az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását. A nyelvtanítás sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek tanulási folyamatba történő bekapcsolása. A nyelvtanulás ugyanakkor a témák sokfélesége miatt több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a személyiség kibontakozásának támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

6. A korszerű idegen nyelvoktatás alapelveinek gyakorlatban történő megvalósítása iskolánkban

- tevékenységközpontú órák: Az idegen nyelvi szoktatásban nagy szerepe van a motorikus és emocionális elemeknek, a tárgyakkal való manipulálásnak, a rajznak, az imitációs mozgásnak, az énekes és táncos játékoknak.
- a szövegértési és szövegalkotási stratégiák kialakítása és fejlesztése
- a nyelvi érintkezés szabályainak megfelelő kommunikáció elsajátítása szóban és írásban
- autentikus anyagok használata
- kooperatív technikák alkalmazása, illetve projektmunkák
- a tantárgyak közötti koncentráció
- megfelelő nyelvtanulási stratégiák kialakítása, amely út az egész életen át tartó tanulás felé
- pozitív attitűd, motiváció és együttműködési készség kialakítása és fenntartása
- más kultúrák tiszteletben tartása, nyitottság
- az önálló tanulás képességének kialakítása

Ezek mellett a nyelvtanulás hosszú távú eredményessége szempontjából elengedhetetlen a nyelvvel való játékos és örömteli foglalkozás. Oktató-nevelő munkánkban arra törekszünk, hogy tanulóinknak olyan biztos alapot adjunk az általános iskolai tanulmányaik során, amire építhetnek a későbbiekben. A hatékony, intenzív nyelvtanulás alapvetően a megfelelő tanulási stratégiák és a rendszeres gyakorlás kérdése –szókincsbővítés, nyelvtan biztos használatának elsajátítása, életszerű beszédhelyzetek-stb. Ahhoz, hogy tanulóink az általános iskolai tanulmányaik végére biztos alap-nyelvtudáshoz jussanak, naponta használniuk kell a nyelvet. Ennek érdekében:

- A nyelvtanulás csoportbontásban, a kompetenciafejlesztés alapelveit szem előtt tartva, a kooperatív technikák alkalmazásával differenciáltan történik. Így több lehetőség van az intenzív gyakorlásra és az idegen nyelven való megszólalásra.
- Igyekszünk kihasználni a csoportbontásból fakadó előnyöket: differenciálás, tehetséggondozás, felzárkóztatás. Lényeges szempont és cél a nyelvvoktatási módszerek adott körülmények és lehetőségek közötti fejlesztése, terjesztése, hozzáférhetővé tétele, a bevált módszerek és a nyelvvoktatással kapcsolatos tapasztalatok közzététele.

Távlati terveink között szerepel, hogy

- a délelőtti kötelező foglalkozások mellett tehetséggondozás céljából szakköröket szervezzünk különböző tematikával (Nyelvvizsga-előkészítés, versenyekre készülés, játékos nyelvi foglalkozások.)
- az érdeklődés felkeltése érdekében minden tanévben játékos angol nyelvű foglalkozásokat szervezünk nagycsoportos óvodások részére;
- a pályázatírás lehetőségeit kihasználva minél több szemléltető és segédanyagot szerezzünk be a tanítási formák változatosabbá tétele érdekében.

Iskolánk a társadalmi és a szülői igényeknek megfelelő szintre kívánja emelni az angol nyelv oktatását.

7. Kapcsolódás a kompetenciákhoz

7.1. A tanulás kompetenciái:

Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

7.2. A kommunikációs kompetenciák:

A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további

kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

7.3. A digitális kompetenciák:

Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

7.4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

7.5. A személyes és társas kompetenciák:

Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló nyitottá válik más kultúrák, más szokások iránt, mely a mindennapi életben növelheti toleranciáját. A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

7.6. A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

7.7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és

digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol.

8. Kötelező kimeneti minimumszintek

A NAT bizonyos képzési szakaszokra meghatározza a minden tanuló számára kötelező minimumszinteket, emellett kitér az emelt szintű képzésben részesülő tanulókkal szemben támasztott követelményekre is. A közműveltségi elemeket a tantárgy egyedi jellemzői miatt a NAT-ban azok a nyelvi szintek és kompetenciák testesítik meg, amelyeket a nemzetközi gyakorlatban és az érettségi követelményrendszerben mérceként használt Közös európai referenciakeret (KER) határoz meg. A nyelvi kompetenciák komplex fejlesztéséhez az ajánlott témakörök kínálnak kontextust. A NAT által az egyes képzési szakaszokra minimumként meghatározott nyelvi szintek a következők:

	1-4. évfolyam, minimumszint	8. évfolyam, minimumszint
Első idegen nyelv	KER-szintben nem mérhető	A2
Második idegen nyelv	–	–

A kerettanterv az elérendő célokat és nyelvi szinteket kétéves képzési szakaszokra bontva határozza meg. Ez alól csupán az általános iskola 4. évfolyama kivétel, mert ezen az évfolyamon kezdődik a kötelező idegennyelv-oktatás, így a képzési szakasz csak egy tanévet ölel fel.

	1-4. évfolyam	6. évfolyam	8. évfolyam
Első idegen nyelv	KER-szintben nem mérhető	A1	A2
Második idegen nyelv	-	-	-

35.14 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

Ennek alapján

- az iskola minden osztályban megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében,
- az Úszó Nemzet Program jóvoltából az 1-2. osztályosok heti 2 óra keretében úszás oktatást kapnak
- az 1-4. évfolyamokon heti 1 testnevelés órán dzsúdó oktatást biztosítunk,
- a 4. évfolyamon heti 1 testnevelés órán néptánc oktatást biztosítunk,
- a 7. évfolyamon heti 1 testnevelés órán társastáncoktatást biztosítunk,
- a délutáni sportfoglalkozások során minél színesebb kínálattal szeretnénk sportolásra biztatni tanulóinkat: foci, röplabda, floorball, úszás, játékos sport, dzsúdó, kézilabda, lánbtenisz
- kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás (versenyengedély) alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

36 Érvényességi határozat

A pedagógia program érvényességi ideje: 2025.. szeptember 1-től visszavonásig. Az iskola helyi tanterve a 2020-2021-es tanévtől 1. és 5. évfolyamon kerül bevezetésre. Az emelt szintű angol a 2020-2021-es tanévtől az 1. évfolyamon kerül bevezetésre.

A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

1. Kötelező:

- Jogsabályváltozáskor
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozáskor

2. Lehetséges:

- Sikeres innováció eredményeinek beépítése

A pedagógiai program nyilvánossága:

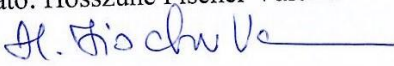
- igazgatói irodában
- tagóvoda-vezetői irodában
- iskola könyvtárában
- intézmény irattárában
- intézményi honlapon

37 Legitimációs záradék

A programot a nevelőtestületek közreműködésével készítette:

Dátum: 2025. augusztus 27.

Főigazgató: Hosszúné Fischer Valéria

Aláírás:

Dátum: 2025. augusztus 27.

Tagóvoda-igazgató: Báráczné Szántó Mariann

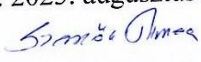
Aláírás:

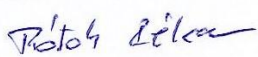
Ph.

Véleményezte és elfogadta a Szülői Munkaközösség:

Dátum: 2025. augusztus 28.

Iskola:

Óvoda:

Véleményezte és elfogadta a Mohácsi Német Önkormányzat:

Jóváhagyta a fenntartó Pécsi Egyházmegye:

Deutsche Selbstverwaltung Mohács

7700 Mohács, Kossuth L. u. 51.

Tel: +36/20/288-9944 (Vors.)

E-Mail: mohacsinemetonkormanyzat@gmail.com

Mohácsi Német Önkormányzat

7700 Mohács, Kossuth L. u. 51.

Tel: +36/20/288-9944 (elnök)

E-mail: mohacsinemetonkormanyzat@gmail.com

K I V O N A T

a Mohácsi Német Önkormányzat határozataiból

A Mohácsi Német Önkormányzat 2025. augusztus 27-i ülésén a következő határozatot hozta:

40/2025. (VIII.27.) MNÖh. számú határozat iskolai alapidokumentum módosításáról. (A nemzetiségi érdekképviseléssel összefüggő feladatokról.)

A Mohácsi Német Önkormányzat a Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola és Óvoda alapidokumentumának - az óvodai nevelés alapprogramját érintő, valamint a projektoktatás bevezetését célzó - tervezett módosítását támogatja.

Felelős: Hahnerné Feth Gabriella, az MNÖ elnöke

Határidő: értelemszerű

Mohács, 2025. 08. 30.

Köszönettel:

Hahnerné Feth Gabriella
Mohácsi Német Önkormányzat elnöke

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola és Óvoda

Hosszúné Fischer Valéria

főigazgató asszony
részére

MOHÁCS

Szabadság u. 2.
7700

Ikt. sz.: 1759-1/2025

Ügyintéző: Koós Roland

Telefon: +36 72 513088

Email: koosr@pecs.egyhazmegye.hu

Tárgy: Pedagógiai program jóváhagyása

Tisztelt Főigazgató Asszony!

A Boldog Gizella Katolikus Általános Iskola és Óvodában (7700 Mohács, Szabadság u. 2., OM:027217) a pedagógiai programot átdolgozták a véleményezési joggal rendelkezők véleményezték.

Áttekintés után a pedagógiai programot a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján ezennel, mint fenntartó jóváhagyom.

Pécs, 2025. augusztus 29.

Tisztelettel:

Szakmai szempontból ellenőriztem:

Koós Roland
oktatási irodavezető